

Մ Ա Ս I I I - Բ

Ծ Ա Խ Ս Ե Ր Ի Կ Ա Ն Խ Ա Տ Ե Ս Ո Ի Մ

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով ծախսերի ծավալը ծրագրավորվել է 859.7 մլրդ դրամի չափով: Ծախսերի ամբողջ ծավալի 85.7%-ը կամ 736.6 մլրդ դրամը բաժին է ընկնում ընթացիկ ծախսերին, 14.3%-ը կամ 123.0 մլրդ դրամը՝ ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով գուտ ծախսերին:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծի ծախսային մասը ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեի հաստատված¹ մակարդակի համեմատ նվազել է 40.8 մլրդ դրամով, իսկ սպաստողական կատարողականի նկատմամբ՝ 5, 4 մլրդ դրամով:

Նախագծով առաջարկվող բյուջետային ծախսերի ծավալները, կազմն ու կառուցվածքը ձևավորվել են ելնելով 2010 թվականի մակրոտնտեսական կանխատեսումներից, գների և սակագների կանխատեսվող ցուցանիշներից, հանրապետությունում տնտեսական հարաբերությունների բնականոն ընթացքը խաթարող նոր բյուջետային պարտքերի չառաջացման անհրաժեշտությունից ու առանձին ծախսատեսակների գծով մշակված բյուջետային նորմատիվներից:

Սոցիալական բնագավառի ծախսերի (կրթություն, առողջապահություն, սոցիալական ապահովություն) տեսակարար կշիռը բյուջետային ծախսերի ամբողջ ծավալում կազմում է 45.7%, պաշտպանության, հասարակական կարգի պահպանության և ազգային անվտանգության ապահովման ոլորտներինը՝ 18.5%, տնտեսության ճյուղերինը՝ 15.9%, պետական պարտքի սպասարկմանը՝ 4.5%, համայնքների բյուջեներին ՀՀ պետական բյուջեից պաշտոնական դրամաշնորհների տրամադրմանը՝ 3.8%, ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդի ձևավորմանը՝ 2.6 %:

Հարկ է նշել, որ, ինչպես և ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեում, ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում ծախսային ծրագրերը հիմնականում վերադասավորված են ծրագրային բյուջետավորման սկզբունքներին համապատասխան: Միաժամանակ մոտակա տարիներին պետական բյուջեն ամբողջությամբ ծրագրային դասակարգմամբ Ազգային ժողով ներկայացնելու և անցումային շրջանում դրա կատարման հետ կապված ռիսկերի կառավարումն ապահովելու նպատակով ներկայումս մշակվում է մի մոտեցում, որը մի կողմից պետք է ապահովի պետական բյուջեի կատարման գործող համակարգի կայունությունը, իսկ մյուս կողմից՝ աջակցի կառավարման, մոնիտորինգի, հաշվետվողականության և վերահսկողության համակարգերի զարգացմանը:

¹, Տես 64-րդ էջի տողատակը:

Ստորև ներկայացվում են ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծվող ծախսերի ծրագրավորման հիմքում դրվող հիմնական սկզբունքները և առանձնահատկությունները:

Պետական կառավարման մարմինների պահպանման ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում ծրագրավորվել են հիմնականում հաշվի առնելով 2009 թվականի սպասողական կատարողականը, գործող օրենսդրության պահանջները և այդ մարմինների գործունեության առանձնահատկությունները:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում պետական կառավարման մարմինների պահպանման ծախսերի ծրագրավորումը բնորոշվում է հետևյալ առանձնահատկություններով:

1. ՀՀ դատական օրենսգրքում կատարված փոփոխությունների հետևանքով ՀՀ քրեական և քաղաքացիական մասնագիտացված 6 դատարանները լուծարվեցին /ՀՕ-46-Ն 11.09.09թ/, որի հետևանքով այդ դատարանների դատավորները տեղափոխվեցին այլ դատարաններ, իսկ նրանց աշխատակազմերը լուծարվեցին: Միաժամանակ դատարանների աշխատակազմերում ծառայող դատական կարգադրիչների բնականոն գործունեությունն ապահովելու նպատակով Գատական դեպարտամենտի կազմում ստեղծվեց «Գատական կարգադրիչների ծառայություն» առանձնացված ստորաբաժանումը:

«Երևան քաղաքում տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքի պահանջներին համապատասխան լուծարվեց Երևանի քաղաքապետարան պետական կառավարչական հիմնարկը /ՀՀ կառավարության 30.05.2009 թվականի 465-Ն որոշում/:

2. Ելնելով օրենքով և այլ իրավական ակտերով նախարարությունների առանձնացված ստորաբաժանումներին վերապահված լիազորությունները լիարժեք և արդյունավետ իրականացնելու, ինչպես նաև քաղաքացիական իրավահարաբերություններին նրանց մասնակցությունը նախարարության աշխատակազմի կողմից ապահովելու դրույթից, ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նրանց պահպանման ծախսերը ներառված են համապատասխան նախարարության աշխատակազմի պահպանման ծախսերում:

3. ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում պահպանվել է ՀՀ նախարարությունների աշխատակազմերի և այդ մարմինների ղեկավարների աշխատակազմերի պահպանման ծախսերը պետական բյուջեում առանձին ծրագրերով նախատեսելու սկզբունքը:

4. ՀՀ դատական օրենսգրքի, «Սահմանադրական դատարանի մասին», «Գատախազության մասին» և «Վերահսկիչ պալատի մասին» ՀՀ օրենքների պահանջներին համապատասխան ՀՀ դատարանների, ՀՀ սահմանադրական դատարանի, ՀՀ դատախազության և ՀՀ վերահսկիչ պալատի բնականոն գործունեության ապահովման համար չկանխատեսված ծախսերի ֆինանսավորման նպատակով նախատեսվում է ՀՀ դատարանների, ՀՀ սահմանադրական դատարանի, ՀՀ դատախազության և ՀՀ վերահսկիչ պալատի պահուստային ֆոնդ, որը ներկայացվում է բյուջեի առանձին տողերով և որի մեծությունը հավասար է տվյալ տարվա պետական բյուջեի մասին օրենքով նշված մարմինների համար նախատեսված բյուջեի երկու տոկոսին:

5. ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում օրենսդիր, գործադիր և դատական իշխանության մարմինների պահպանման ծախսերը հաշվարկվել են հիմք ընդունելով 16902 հաստիքային միավորների քանակը, որը 2009 թվականի համեմատ պակասել է 366 միավորով: Թվաքանակի պակասեցումը հիմնականում պայմանավորված է ՀՀ դատական օրենսգրքում կատարված փոփոխությունների հետ կապված թվով 6 դատարանների լուծարման հետևանքով վերջիններիս աշխատակազմերի առանձին աշխատակիցների կրճատմամբ, «Ազգային ժողովում պետական ծառայության մասին» և «Ազգային ժողովի կանոնակարգ օրենքում փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքների ընդունման հետ կապված ՀՀ Ազգային ժողովի հաստիքների ավելացմամբ, «Հեռուստատեսության և ռադիոյի մասին» ՀՀ օրենքի փոփոխության հետ կապված ՀՀ հեռուստատեսության և ռադիոյի ազգային հանձնաժողովի աշխատողների թվաքանակի ավելացմամբ, «Երևան քաղաքում տեղական ինքնակառավարման մասին» օրենքի պահանջներին համապատասխան Երևանի քաղաքապետարան պետական կառավարչական հիմնարկի լուծարմամբ /ՀՀ կառավարության 30.05.2009 թվականի 465-Ն որոշում/ ինչպես նաև պետական կառավարման առանձին մարմիններում կառուցվածքային փոփոխությունների հետևանքով աշխատողների թվաքանակի փոփոխություններով:

ՀՀ պետական կառավարման մարմինների աշխատողների թվաքանակի փոփոխությունը արտացոլված է N 2 ա աղյուսակում:

6. Քաղաքացիական /պետական, դատական/ ծառայողների, բացառությամբ ՀՀ վերահսկիչ պալատի և ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի քաղաքացիական ծառայողների, աշխատավարձի ֆոնդը հաշվարկվել է հիմք ընդունելով 40.0 հազար դրամ բազային պաշտոնային դրույքաչափը, հարկային և մաքսային ծառայողներինը՝ 55.5 հազ. դրամ, հարկադիր կատարողներինը՝ 42.0 հազար դրամ՝ պահպանելով 2009 թվականի մակարդակը: ՀՀ վերահսկիչ պալատի և ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի քաղաքացիական ծառայողների աշխատավարձի ֆոնդը հաշվարկվել է ելնելով համապատասխան օրենքների պահանջներից: Աշխատավարձի ֆոնդը ծրագրավորվել է հաշվի առնելով վերոնշյալ ծառայողների պաշտոնային դրույքաչափերի նկատմամբ օրենսդրությամբ նախատեսված բնականոն աճերը:

Աշխատավարձի ֆոնդում ներառվել են նաև քաղծառայության տվյալ պաշտոնի ենթախմբին համապատասխանող դասային աստիճանից բարձր դասային աստիճան ունենալու դեպքում քաղծառայողի հիմնական աշխատավարձի նկատմամբ 5 %-ի չափով սահմանվող հավելավճարները:

ՀՀ վճռաբեկ, վերաքննիչ և մասնագիտացված դատարանների դատավորների աշխատավարձի ֆոնդը հաշվարկվել է ՀՀ դատական օրենսգրքի /հոդված 75/ պահանջներին համապատասխան: ՀՀ դատական դեպարտամենտի կազմում առանձնացված ստորաբաժանման կարգավիճակով գործող ՀՀ դատական կարգադրիչների ծառայության աշխատակիցների աշխատավարձի ֆոնդը հաշվարկվել է ելնելով ՀՀ դատական օրենսգրքի պահանջներից՝ «Քրեակատարողական ծառայության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված չափերին և հաշվարկման կարգին համապատասխան՝ հիմք ընդունելով 14.4 հազար դրամ բազային պաշտոնային դրույքաչափը:

Դատախազների աշխատավարձի ֆոնդը հաշվարկվել է «Դատախազության մասին» ՀՀ օրենքի հոդված 55-ով ամրագրված դրույթներին համապատասխան:

Միաժամանակ ՀՀ կառավարության 24.07.08 N 29 արձանագրային որոշման պահանջներն ապահովելու նպատակով պետական կառավարման մարմինների աշխատողների թվաքանակի կրճատման հետևանքով տվյալ մարմնի համար պետրյուջեով նախատեսված տարեկան աշխատավարձի ֆոնդի 10 %-ը գերազանցող ֆոնդը թողնվել է մարմնի ղեկավարի տրամադրության տակ՝ աշխատողներին խրախուսելու նպատակով:

7. Գործուղումների և ծառայողական ուղևորությունների ծախսերը ծրագրավորվել է ՀՀ կառավարության 2005 թվականի դեկտեմբերի 29-ի «Ծառայողական գործուղման մեկնած աշխատողների գործուղման ծախսերի հատուցման համար կատարվող վճարումների նվազագույն և առավելագույն չափերն և վճարման կարգը սահմանելու մասին» N 2335-Ն որոշմամբ սահմանված նորմաներով,

8. Ծառայողական ավտոմեքենաների պահպանման ծախսերը ծրագրավորվել է ՀՀ կառավարության 2005 թվականի փետրվարի 17-ի N 194-Ն որոշմամբ հաստատված ծառայողական ավտոմեքենաների /բացառությամբ հարկային և մաքսային մարմիններին սպասարկման համար նախատեսված ծառայողական ավտոմեքենաների/ սահմանաքանակին համապատասխան՝ 943 ավտոմեքենայի համար, 1 մեքենայի պահպանման տարեկան ծախսը հաշվարկվել է 600.0 հազար դրամի չափով, օրական 5 լիտր բենզինի հաշվարկով:

ՀՀ պետական կառավարման մարմինների ծառայողական ավտոմեքենաների սահմանաքանակի փոփոխությունը արտացոլված է սույն բացատրագրի N 2 բ աղյուսակում:

9. Կապի ծառայությունների վճարները ծրագրավորվել է ՀՀ կառավարության 2004 թվականի սեպտեմբերի 23-ի «Հայաստանի Հանրապետության պետական մարմինների կապի և կոմունալ ծախսերի նորմաներ սահմանելու մասին» N 1536-Ն և ՀՀ կառավարության 2004 թվականի դեկտեմբերի 12-ի «Հայաստանի Հանրապետության պետական մարմիններում կապի ծառայությունների նորմաները և հեռախոսակապից օգտվելու օրինակելի ներքին կանոնները հաստատելու մասին» N 1956-Ն որոշումների պահանջներին համապատասխան, սակայն հեռախոսային խոսակցությունների տարեկան սահմանաչափը ծրագրավորվել է հաշվարկվածի 30 %-ի չափով, ՀՀ դատարանների կապի ծառայությունների ծախսերը հաշվարկվել է ՀՀ կառավարության 2005 թվականի մայիսի 12-ի «Հայաստանի Հանրապետության դատարանների կապի միջոցների տեսակների, քանակի և կապի ծառայությունների, ինչպես նաև կոմունալ ծախսերի նորմաների մասին» N 732-Ա որոշման պահանջներին համապատասխան: Կապի ծախսերը հաշվարկվել է հաշվի առնելով նաև ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 2007 թվականի օգոստոսի 24-ի «Արմենտել» փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից մատուցվող ծառայությունների սակագների սահմանման մասին» N 340-Ն որոշումը՝ ինչպես նաև տնտեսական ճգնաժամի ազդեցությունների հետևանքով վերը նշված միջոցառումները:

10. Էլեկտրաէներգիայի, վառելիքի և ջեռուցման ծախսեր – ծրագրավորվել է ՀՀ կառավարության 2005 թվականի ապրիլի 28-ի «Հայաստանի Հանրապետության պետական բյուջեի նախագծում Հայաստանի Հանրապետության պետական մարմինների գծով բյուջետային ծախսերի

առանձին տեսակների՝ ջեռուցման, վառելիքի և էլեկտրաէներգիայի ձեռքբերման ծավալների հաշվարկման հիմքում դրվող նորմաները հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության N 629-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան, հաշվի առնելով նաև բնական գազի սակագնի բարձրացումը /1մ³ սակագինը 96.0 դրամ՝ 84.0 դրամի փոխարեն, իսկ ամսական 10.0 հազար մ³-ից ավելի օգտագործելու դեպքում 215.0 /153.26-ի փոխարեն/ ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ /կամ 79.55 դրամ, 46.1 դրամի փոխարեն/, սակայն էլեկտրաէներգիայի ծախսերը ծրագրավորվել է հաշվարկվածի 65%-ի չափով:

11. Ջրմուղ - կոյուղուց օգտվելու վարձի վճարման ծախսեր - ծրագրավորվել են հաստատված սակագներին համապատասխան՝ Երևանում մեկ խոր մետրը – 181 դրամ՝ 172.8 դրամի փոխարեն, մարզերում՝ 179.8 դրամ՝ 140.0 դրամի փոխարեն: ՀՀ պետական մարմինների կողմից խմելու ջրի մատակարարման և ջրահեռացման ծառայություններից օգտվելու վարձի վճարման ծախսերը սահմանվել է յուրաքանչյուր հաստիքային միավորի համար օրական 30 լիտր, բացի այդ ՀՀ դատարանների համար ՀՀ կառավարության 2005 թվականի մայիսի 12-ի N 732-Ն որոշման պահանջներին համապատասխան նախատեսվել է նաև լրացուցիչ ծախս՝ ելնելով դատական նիստերի դահլիճների ընդհանուր մակերեսի մեծությունից:

12. Հաշվի առնելով ՀՀ վարչապետի որոշումներով արտասահմանյան պաշտոնական գործուղումների համար հատկացվող միջոցների սղությունը և առավել արդյունավետ օգտագործման հանգամանքը, ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում պահպանվել է արտասահմանյան երկրներ մեկնելու համար նախատեսված գործուղման ծախսերը արտասահմանյան պաշտոնական գործուղումների ծախսերում ներառելու սկզբունքը:

ՀՀ դեսպանությունների և ներկայացուցչությունների պահպանման ծախսերը 2010 թվականի համար ծրագրավորվել է 4666.4 մլն դրամի չափով, պահպանելով վերը նշված կասեցումների հետևանքով մնացած չափերը :

ՀՀ օրենսդիր, գործադիր և դատական իշխանության մարմինների պահպանման ծախսերի ընդհանուր գումարը ՀՀ 2010 թվականի պետբյուջեի նախագծում ծրագրավորված է 50222.6 մլն դրամի չափով, որը 2008 թվականի բյուջետային տարվա փաստացի, 2009 թվականի բյուջետային տարվա համար հաստատված և 2009 թվականի սպասողական կատարողականի համապատասխան ցուցանիշների նկատմամբ կազմում է համապատասխանաբար՝ 112.2, 93.5 և 98.7 տոկոս: Սույն համեմատությունը արտացոլված է բացատրագրի N 2 աղյուսակում:

Աշխատավարձի ֆոնդ - օրենսդիր, գործադիր և դատական իշխանության մարմինների աշխատողների աշխատավարձի ֆոնդը 2010 թվականի համար ծրագրավորվել է 30361.8 մլն դրամի չափով, որը 2009 թվականի սպասողական կատարողականից պակաս է 263.1 մլն դրամով: Այն պայմանավորված է «Քաղաքացիական ծառայողների վարձատրության մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխան քաղաքացիական /պետական, դատական/ ծառայողների աշխատավարձի բնականոն աճով, «Հարկային ծառայության մասին», «Մաքսային ծառայության մասին» և «Դատական ակտերի հարկադիր կատարումն ապահովող ծառայության մասին» ՀՀ օրենքների պահանջներին համապատասխան հարկային ծառայողների, մաքսային ծառայողների և հարկադիր կատարողների աշխատավարձի բնականոն աճով, ՀՀ դատական օրենսգրքի, «Դա-

տախսագության մասին» և «Հատուկ քննչական ծառայության մասին» ՀՀ օրենքների պահանջներին համապատասխան դատավորների, դատախազների և հատուկ քննչական ծառայության ծառայողների պաշտոնային դրույքաչափերի նկատմամբ հաշվարկվող հավելավճարների աճով, գործառույթների փոփոխությամբ պայմանավորված առանձին մարմիններում աշխատողների թվաքանակի փոփոխություններով, ինչպես նաև հարկային և մաքսային մարմիններում կառուցվածքային փոփոխությունների, ՀՀ դատական օրենսգրքում կատարված փոփոխությունների հետևանքով թվով 6 դատարանների և «Երևանի քաղաքապետարանի աշխատակազմ» պետական կառավարչական հիմնարկի լուծարման հետևանքով աշխատավարձի ֆոնդի նվազմամբ:

Պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարներ - հաշվարկվել են «Պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխան:

Էներգետիկ ծառայություններ՝ ներառում է էլեկտրաէներգիայի և ջեռուցման ծախսերը - ծրագրավորվել է 1323.1 մլն դրամի չափով, որը 2009 թվականի սպասողական կատարողականի մակարդակը գերազանցում է 79.3 մլն դրամով: Ավելացումը պայմանավորված է բնական գազի և էլեկտրաէներգիայի սակագների ավելացմամբ :

Կոմունալ ծառայություններ՝ ներառում է ջրամատակարարման և ջրահեռացման, ինչպես նաև վարչական շենքերի աղբահանման և միջատազերծման հետ կապված ծախսերը - ծրագրավորվել է 119.8.0 մլն դրամի չափով, որը 2009 թվականի սպասողական կատարողականի մակարդակը գերազանցում է 7.3 մլն դրամով: Ավելացումը պայմանավորված է ջրամատակարարման և ջրահեռացման սակագների ավելացմամբ:

Կապի ծառայություններ - ծրագրավորվել է 1445.2 մլն դրամի չափով, որը 2009 սպասողական կատարողականի թվականի մակարդակը զիջում է 322.2 մլն դրամով:

Գույքի և սարքավորումների վարձակալություն - ծրագրավորվել է ներկայացված պայմանագրերին համապատասխան:

Գործուղումների և ծառայողական ուղևորությունների ծախսեր - ծրագրավորվել են 1583.8 մլն դրամի չափով, որը 2009 թվականի սպասողական կատարողականի մակարդակը գերազանցում է 75.0 մլն դրամով:

Պայմանագրային ծառայությունների ձեռք բերում - ծրագրավորվել է 1184.0 մլն դրամի չափով, որը շուրջ 152.7 մլն դրամով պակաս է 2009 թվականի սպասողական կատարողականի մակարդակը: Պայմանագրային ծառայությունները ներառում են բյուջետային ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման վարչական ծառայությունները, համակարգչային ծառայությունները, աշխատակազմի մասնագիտական զարգացման ծառայությունները, տեղեկատվական ծառայությունները, կառավարչական ծառայությունները, կենցաղային և հանրային սննդի ծառայությունները, ներկայացուցչական ծախսերը և ընդհանուր բնույթի այլ ծառայությունները:

Նյութեր - ծրագրավորվել է 808.1 մլն դրամի չափով, որը 2009 թվականի սպասողական կատարողականի մակարդակը զիջում է 134.3 մլն դրամով: Նյութերը ներառում են գրասենյակային պիտույքների, գյուղատնտեսական ապրանքների, առողջապահական և լաբորատոր նյութերի, կենցաղային և հանրային սննդի նյութերի և հատուկ նպատակային այլ նյութերի ձեռք բերման,

ինչպես նաև ՀՀ օրենսդրությանը համապատասխան՝ ՀՀ դատախազության զինդատախազների և ՀՀ դատարանների դատական կարգադրիչների համազգեստների ձեռքբերման ծախսերը:

Տրանսպորտային ծառայությունների ծախսերը տարանջատված են բյուջետային ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման չորս հոդվածներում՝ տրանսպորտային նյութեր /բենզին, յուղեր, այլ նյութեր տրանսպորտային միջոցների համար/, մեքենաների և սարքավորումների ընթացիկ նորոգում և պահպանում, ընդհանուր բնույթի այլ ծառայություններ /տեխնիկական զննման վճարներ՝ 1 մեքենայի համար 8.0 հազար դրամ/ և այլ հարկեր /բնապահպանական վճարներ՝ 1 մեքենայի համար 2.5-3.0 հազար դրամ/: Տրանսպորտային նյութեր հոդվածով ծախսերը ծրագրավորվել են 713.3 մլն դրամի չափով, որը 2009 թվականի սպասողական կատարողականի մակարդակը զիջում է 15.4 մլն դրամով :

Սուբսիդիաներ ոչ ֆինանսական պետական կազմակերպություններին -- ծրագրավորվել է 610.8 մլն.դրամի չափով՝ «Պետական գնումների գործակալություն», «Սպասարկում» և «Կոնդի առանձնատների տնտեսություն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններին պետական աջակցության համար:

Ընթացիկ սուբվենցիաներ համայնքներին – ծրագրավորվել է 547.7 մլն.դրամի չափով՝ Երևանի քաղաքապետարանի ապարատի պահպանման համար պետական աջակցություն:

Այլ նպաստներ բյուջեից - ներառում է ՀՀ Ազգային Ժողովի պատգամավորների պատգամավորական գործունեության հետ կապված ծախսերը, «Փաստաբանության մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխան հանրային պաշտպանի գրասենյակի պահպանման ծախսերը, «Զինծառայողների և նրանց ընտանիքների անդամների սոցիալական ապահովության մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխան ՀՀ դատարանների դատական կարգադրիչների պարենային բավարարման համար անհրաժեշտ գումարը, ինչպես նաև ծառայողական պարտականությունները կատարելիս հարկադիր կատարողի կողմից հասարակական տրանսպորտից օգտվելու և անձնական օգտագործման ավտոմեքենան ծառայողական նպատակներով օգտագործելու հետ կապված ծախսերի հատուցման գումարը, Բացի այդ, նախատեսված են համապատասխան միջոցներ Քաղաքացիական կացության ակտերի գրանցման ծառայության, համայնքային ենթակառուցվածքի սոցիալական օգնության ծառայությունների գործունեության կազմակերպման բնագավառում պետության կողմից համայնքի ղեկավարին պատվիրակված լիազորությունների իրականացման ֆինանսավորումն ապահովելու նպատակով:

Այլ ծախսեր - ծրագրավորվել է 5503.1 մլն դրամի չափով: Ներառում է՝ ՀՀ դեսպանությունների և ներկայացուցչությունների, ՀՀ ռազմական կցորդների, արտասահմանում ՀՀ առևտրային ներկայացուցչությունների պահպանման ծախսերը, ՀՀ Նախագահի, ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահի և ՀՀ վարչապետի ֆոնդերը, ՀՀ Նախագահի կողմից առանձին անձանց պարգևատրելու համար անհրաժեշտ մեդալների և շքանշանների պատրաստման ծախսերը, ՀՀ սահմանադրական դատարանի, ՀՀ դատարանների, ՀՀ դատախազության և ՀՀ վերահսկիչ պալատի պահուստային ֆոնդերը:

Դրա հետ մեկտեղ պետական կառավարման ոլորտում 2010 թվականին նախատեսվում է իրականացնել նաև հետևյալ նպատակային վարկային և դրամաշնորհային ծրագրերը.

Պետական հատվածի բարեփոխումների ծրագիր (Համաշխարհային բանկ, ընկերակցություն)

Ծրագիր նպատակն է պետական հատվածի մի քանի առանցքային մարմիններում նորամուծությունների կատարումը, որը պետք է շարժիչ ուժի դեր կատարի պետական հատվածի արդիականացման ուղղությամբ տարվող հետագա աշխատանքներում: Ծրագրի շրջանակներում 2010 թվականի ընթացքում մասնավորապես նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ աշխատանքները.

- Քաղաքացիական ծառայության համակարգի կառավարման հզորացման բնագավառում ՀՀ քաղաքացիական ծառայության խորհրդի կարողությունների հզորացման համար սարքերի և սարքավորումների, խորհրդատվական ծառայությունների ձեռքբերում,

- ՀՀ Վերահսկիչ պալատի հզորացում,

- Տեղական ինքնակառավարման մարմինների կարողությունների զարգացման բնագավառում տեղական ինքնակառավարման մարմինների զարգացմանն ուղղված խորհրդատվական ծառայությունների տրամադրում:

Դատախիրավական բարեփոխումների երկրորդ ծրագիր (Համաշխարհային բանկ)

Ծրագրի նպատակն է օժանդակել Հայաստանի դատախիրավական համակարգի անհրաժեշտ վարչարարության ապահովմանը, հասարակության համար մատչելի դատական համակարգի արդյունավետ ձևավորմանը և իրավական ու դատական տեղեկությունների մատչելիության բարելավմանը: Ծրագրի իրականացման արդյունքում ակնկալվում է ավարտին հասցնել չվերակառուցված դատարանների շենքերի վերակառուցման և նոր շենքերի կառուցման շինարարական աշխատանքների կատարումը, կահավորումը՝ ներառյալ համակարգչային և այլ սարքավորումներով համալրումը:

Ծրագրի շրջանակներում 2010 թվականի ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ աշխատանքները.

- Հասարակական տեղեկատվական սարքավորումների ձեռքբերում և տեղադրում դատարանների շենքերում,

- դատական արխիվների համար կահույքի և տեղեկատվական սարքավորումների ձեռքբերում և տեղադրում,

- դատարանների շենքերի անվտանգության համակարգերով ապահովում,

- վերակառուցված և նոր կառուցված դատարանների համար կահույքի և շերտավարագույրների ձեռքբերում և տեղադրում,

- Բերդի, Գորիսի, Սպիտակի, Չարենցավանի, Մեղրիի, Եղեգնաձորի, Ապարանի, Սևանի, Իջևանի, Կապանի ընդհանուր իրավասության դատարանների, ինչպես նաև ՀՀ արդարադատության նախարարության փորձագիտական կենտրոնի շենքերի վերակառուցման կամ նոր շենքերի կառուցման շինարարական աշխատանքների իրականացում,

- ՀՀ արդարադատության ակադեմիայի նոր շենքի կառուցման շինարարական աշխատանքների իրականացում,

- ARLIS համակարգչային տվյալների բազայի թարմացման և սպասարկման համար անհրաժեշտ տեղեկատվական սարքավորումների ձեռքբերում:

Միաժամանակ 2010 թվականին Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ պետական կառավարման ոլորտում նախատեսվում է իրականացնել թվով 10 նպատակային դրամաշնորհային ծրագրեր:

Բնակչության առողջության պահպանումը պետության կողմից դիտարկվում է որպես ազգային անվտանգության ապահովման կարևորագույն խնդիրներից մեկը:

Հայաստանի Հանրապետության 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսված **առողջապահության** բնագավառի ծախսերը (առանց ՀՀ առողջապահության նախարարության պետական կառավարման ապարատի պահպանման ծախսերի) կազմում են **54,094.0** մլն դրամ: Ծախսերը նվազել են ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեի համապատասխան ցուցանիշի նկատմամբ **10,850.3** մլն դրամով կամ 16.7 տոկոսով, իսկ ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեի սպասվելիք կատարողականի նկատմամբ՝ (այսուհետ՝ 2009 թվականի) **1,263.2** մլն դրամով կամ 2.3 տոկոսով:

Առկա խնդիր է դիտարկվում առողջապահության ոլորտին ուղղվող պետական ծախսերի առավել նպատակային և արդյունավետ ծախսային ուղղվածության ապահովումը, ինչպես նաև բուժօգնության ծառայությունների մատչելիության բարձրացումը՝ հիմնական ուշադրությունը կենտրոնացնելով ամբուլատոր-պոլիկլինիկական բուժօգնության դերի իրական բարձրացման, բնակչության հիգիենիկ և համաճարակային անվտանգության ապահովման, մոր և մանկան առողջության ապահովման, սոցիալական հատուկ նշանակություն ունեցող հիվանդությունների կանխարգելման և բնակչության աղքատ խավերի կարիքների բավարարման ծրագրերի իրականացման վրա:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով առողջապահության ծախսերի ձևավորումն ունի երկու հիմնական մոտեցում.

- առողջապահական գերակայությունների պահպանում,
- սոցիալական ուղղվածության ապահովում:

«Բժշկական ապրանքներ, սարքեր և սարքավորումներ»

«Դեղագործական ապրանքներ»

Դասը ընդգրկում է «Դեղորայքի տրամադրում ամբուլատոր-պոլիկլինիկական, հիվանդանոցային բուժօգնություն ստացողների և հատուկ խմբերում ընդգրկված ֆիզիկական անձանց» ծրագիրը՝ 3,686.4 մլն դրամ գումարով, 2009 թվականի 3086.4 մլն դրամի դիմաց կամ աճը կազմում է 600.0 մլն դրամ, որը պայմանավորված է կենտրոնացված կարգով գնվող դեղորայքի քանակի և գնի ավելացման հետ: Դասը ընդգրկում է նաև «Դեղորայքի տրամադրում պետական պահպանության ծառայությանը» ծրագիրը՝ 1.1 մլն դրամ գումարով: Ծրագրերով նախատեսվում են կենտրոնացված միջոցներով դեղորայքի ձեռքբերման ծախսեր: Ծրագրի շրջանակներում ձեռք կբերվի հոգեմետ, չարորակ նորագոյացություններով հիվանդների, շաքարային և ոչ շաքարային

դիաբետով հիվանդների, էպիլեպսիայով, պարբերական հիվանդությամբ հիվանդների, երիկամների փոխպատվաստում տարած հիվանդների համար դեղորայք:

«Արտահիվանդանոցային ծառայություններ»

Առողջապահության բնագավառում հիմնական գերակայություն է շարունակում համարվել առաջնային (ամբուլատոր-պոլիկլինիկական) բուժօգնությունը, որի նպատակն է 2010 թվականին ապահովել առողջության առաջնային պահպանման ոլորտի զարգացման շարունակականությունը, որպես բնակչությանը ցուցաբերվող բժշկական օգնության մատչելիությունը, սոցիալական արդարությունն ու հավասարությունը ապահովող հիմնական օղակի և առողջապահության զարգացման ու բարեփոխումների ամենաարդյունավետ ուղու:

Ամբուլատոր-պոլիկլինիկական անվճար բուժօգնության ծավալներում կընդգրկվի ամբողջ ազգաբնակչությունը՝ անկախ տարիքից և սոցիալական կարգավիճակից, բացառությամբ ստոմատոլոգիական բուժօգնությունից, որն անվճար է նախատեսվում միայն բնակչության սոցիալապես անապահով խմբերում ընդգրկվածների, մինչև 8 տարեկան երեխաների, 65 տարեկան և ավելի բարձր տարիքի անձանց, ինչպես նաև 12 տարեկան երեխաների համար:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով «Արտահիվանդանոցային ծառայություններ» խմբի գծով նախատեսվում է 21,033.3 մլն դրամ: ՀՀ 2009 թվականի համապատասխան ցուցանիշի նկատմամբ ծախսերը նվազել են 84.9 մլն դրամով:

Արտահիվանդանոցային բուժօգնության ոլորտի շրջանակներում նախատեսվում է տասներեք ծրագրերի իրականացում: Այսպես.

«Բնակչության առողջության առաջնային պահպանման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 8,048.5 մլն դրամ՝ 2009 թվականի 8063,8 մլն դրամի դիմաց: Ծախսերի նվազումը 15,3 մլն դրամով հիմնականում պայմանավորված է երեխաների թվաքանակի նվազմամբ: Ծրագրի շրջանակներում տեղամասային թերապևտների (մանկաբույժների), ընտանեկան բժիշկների, դեռահասների կաբինետների բժիշկ-մասնագետների, բուժքույրերի, կրտսեր բուժանձնակազմի և վարչատնտեսական անձնակազմի պահպանման, ինչպես նաև տեղամասերի աշխատանքների ապահովման տնտեսական և դեղորայքային (առաջին օգնության համար անհրաժեշտ դեղորայքի և վիրակապակյա նյութերի) ծախսերի գծով նախատեսվում է 6246,8 մլն դրամ: Պահպանվել է 2009 թվականի համար նախատեսված աշխատողների հաշվարկային միջին ամսական աշխատավարձը: Բժշկական անձնակազմի աշխատողների հաշվարկային միջին ամսական աշխատավարձը կազմում է 77,0 հազ. դրամ, իսկ միջին բուժանձնակազմի աշխատողների հաշվարկային միջին ամսական աշխատավարձը՝ 49,3 հազ. դրամ: Լեռնային և բարձր լեռնային բնակավայրերում տեղամասային սկզբունքով աշխատող բուժանձնակազմին նախատեսվում է սահմանված աշխատավարձի նկատմամբ 10% և 20% հավելումներ: Անվճար կամ արտոնյալ պայմաններով դեղեր ձեռք բերելու իրավունք ունեցող բնակչության սոցիալական խմբերի համար նախատեսվում է 1340,5 մլն դրամ, ընդ որում հաշվի առնելով մինչև 18 տարեկան երեխաների թվաքանակի նվազումը, իսկ սոցիալական խմբերում ընդգրկված 18 և բարձր տարիքի անձանց համար տարեց տարի աճող դեղորայքի պահանջարկը, վերջինիս գծով նախատեսվում է շուրջ 28,5

մլն դրամի աճ, ի հաշիվ մանկական բնակչության համար նախատեսված ծավալների: Բացի այդ բուժքույրերի կողմից դպրոցներում երեխաների բժշկական օգնության և սպասարկման ապահովման գծով նախատեսվում է 461,2 մլն դրամ:

«Նեղ մասնագիտացված բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրով նեղ մասնագիտացված բժշկական օգնություն իրականացնող կաբինետների և դիսպանսերների բժիշկների, բուժքույրերի և կրտսեր բուժանձնակազմի պահպանման, ինչպես նաև կաբինետների աշխատանքների ապահովման տնտեսական և դեղորայքային ծախսերի համար նախատեսվում է 2615,4 մլն դրամ՝ 2009 թվականի 2490,0 մլն դրամի դիմաց կամ 125,4 մլն դրամով ավելի: Նշված ծրագրի գծով հաշվի է առնվել տարածաշրջանային պոլիկլինիկաներում առաջացած թափուր տեղերի 2010 թվականին նախատեսվելիք համալրումը նեղ մասնագետներով: Պահպանվել է 2009 թվականի համար նախատեսված բուժանձնակազմի աշխատողների հաշվարկային միջին ամսական աշխատավարձը: Ծրագրի գծով բժշկական անձնակազմի աշխատողների հաշվարկային միջին ամսական աշխատավարձը կազմում է 66,0 հազ. դրամ, իսկ միջին բուժանձնակազմի աշխատողների հաշվարկային միջին ամսական աշխատավարձը՝ 39,6 հազ. դրամ: Հակատուբերկուլյոզային, հոգեբուժական և մաշկավեներաբանական կաբինետներում աշխատող բուժանձնակազմին՝ աշխատանքային վնասակարության համար՝ նախատեսվում է սահմանված աշխատավարձի նկատմամբ 50 տոկոս հավելումներ:

«Մանկաբարձագինեկոլոգիական բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրով մանկաբարձագինեկոլոգիական օգնություն իրականացնող կաբինետների մանկաբարձ-գինեկոլոգների, մանկաբարձուհիների և կրտսեր բուժանձնակազմի պահպանման, ինչպես նաև կաբինետների աշխատանքների ապահովման տնտեսական և դեղորայքային ծախսերի համար նախատեսվում է 1171,9 մլն դրամ՝ 2009 թվականի 1158,5 մլն դրամի դիմաց: Ծախսերի ավելացումը 13,4 մլն դրամով հիմնականում պայմանավորված է բնակչության թվաքանակի աճով: Ծրագրի շրջանակներում 2010 թվականին նախատեսվում է մանկաբարձ-գինեկոլոգի սպասարկման տարածքի բնակչության օպտիմալ թվաքանակները սահմանել Երևան, Գյումրի և Վանաձոր քաղաքների համար՝ 3300 կին, մյուս տարածաշրջանների համար՝ 3700 կին: Հաշվի առնելով ծննդօգնության բնագավառում ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից վարվող քաղաքականությունը, 2010 թվականին շարունակվելու են 2008 թվականի IV եռամսյակում սկսված և 2009 թվականին ամբուլատոր-պոլիկլինիկական օդակում իրականացվող մանկաբարձական բուժօգնության բարեփոխումները: Պահպանվել է 2009 թվականի համար նախատեսված բուժանձնակազմի աշխատողների հաշվարկային միջին ամսական աշխատավարձը: Ծրագրի գծով մանկաբարձ-գինեկոլոգի հաշվարկային միջին ամսական աշխատավարձը կազմում է 91,2 հազ. դրամ, իսկ մանկաբարձուհու հաշվարկային միջին ամսական աշխատավարձը՝ 54,7 հազ. դրամ:

«Շարունակական հսկողություն պահանջող և առանձին հիվանդությունների բուժման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 142,0 մլն դրամ՝ 2009 թվականի չափով:

«Օրթոդոնտոլոգիական բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 11,7 մլն դրամ՝ 2009 թվականի 12,6 մլն դրամի դիմաց (հաշվի է առնվել 2008 թվականի փաստացի կատարողականը):

«Բարձր դիսկի խմբերում ընդգրկված բնկակչության մոտ հիվանդությունների հայտնաբերման, առողջության գնահատման և բուժման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 128,0 մլն դրամ՝ 2009 թվականի 141,5 մլն դրամի դիմաց: Ծրագրի գծով ծախսերը նախատեսվում են 2008 թվականի փաստացի կատարողականից ելնելով:

«Սպորտային բժշկության և հակադոպինգային հսկողության ծառայություններ» ծրագրով տարբեր մարզաձևերի ՀՀ հավաքական թիմերում ընդգրկված մարզիկների բժշկական հսկողության, հիվանդությունների և վնասվածքների ախտորոշման և բուժման, ինչպես նաև ՀՀ հավաքական թիմերին անհրաժեշտ վիտամիններով, դեղամիջոցներով և վերականգնողական միջոցներով ապահովման համար նախատեսվում է 66,3 մլն դրամ՝ 2009 թվականի չափով:

«Հենդիկալիզի անցկացման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 1201,9 մլն դրամ՝ 2009 թվականի 1295,9 մլն դրամի դիմաց: 2009 թվականի հուլիս ամսվա ընթացքում բուժօգնություն են ստացել շուրջ 443 հիվանդ: Ծրագրի շրջանակներում 2010 թվականին նախատեսվում է բժշկական օգնություն մատուցել 434 հիվանդին՝ 2008 թվականի փաստացի 387-ի փոխարեն:

«Ստոմատոլոգիական բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 744,7 մլն դրամ՝ 2009 թվականի 797,1 մլն դրամի դիմաց: Հաշվի առնելով 2008 թվականի բուժօգնության փաստացի ծավալների կատարողականը ծրագրի գծով նախատեսվում է շուրջ 3 տոկոսով կրճատել բժշկական օգնության դեպքերի թիվը:

«Երեխաների ստոմատոլոգիական առաջնային կանխարգելման ծառայություններ» ծրագրով երեխաների թվաքանակի նվազման հետ կապված նախատեսվում է 93,0 մլն դրամ՝ 2009 թվականի 102,0 մլն դրամի դիմաց:

«Լաբորատոր-գործիքային ախտորոշիչ հետազոտություններ» ծրագրով նախատեսվում է 2743,2 մլն դրամ՝ 2009 թվականի 2720,8 մլն դրամի դիմաց կամ 22,4 մլն դրամով ավելի: Հղիների թվաքանակի ավելացման հետ կապված նախատեսվում է շուրջ 3 տոկոսով ավելացնել հղիների նախածննդյան և հետծննդյան հսկողության ընթացքում իրականացվող լաբորատոր-գործիքային հետազոտությունների թիվը:

«Շտապ բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 1466,4 մլն դրամ՝ 2009 թվականի 1491,5 մլն դրամի դիմաց (հաշվի է առնվել 2008 թվականի փաստացի կատարողականը):

«Զորակոչային և նախազորակոչային տարիքի անձանց փորձաքննության և բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 2600,3 մլն դրամ՝ 2009 թվականի 2636,2 մլն դրամի դիմաց: Ծախսերի նվազումը 35,9 մլն դրամով հիմնականում պայմանավորված է պատանիների թվաքանակի նվազմամբ: Ծրագրի շրջանակներում զորակոչային և նախազորակոչային տարիքի անձանց առաջին անհրաժեշտության բժշկական պարագաներով և դեղորայքային ապահովման համար նախատեսվում է 2350,0 մլն դրամ: Զինկոմիսարիատներին

կից բժշկական հանձնաժողովներում ընդգրկված մասնագետների կողմից գորակոչային և նախագորակոչային տարիքի անձանց փորձաքննությունն անցկացնելու համար նախատեսվում է 199,9 մլն դրամ: Պահպանվել են 2009 թվականի համար նախատեսված բժշկական հետազոտում իրականացնող բուժանձնակազմի փոխհատուցման ծախսերը (ամսվա կտրվածքով): Բժշկի համար այն կազմում է 65,0 հազ. դրամ, իսկ բուժքրոջ համար՝ 48,0 հազ. դրամ: Փորձաքննության ուղեգրման ճանապարհածախսի գծով նախատեսվում է 19,4 մլն դրամ: Շուրջօրյա հիվանդանոցային խնամք չպահանջող 3,1 հազ. դեպքի բուժման համար նախատեսվում է 31,0 մլն դրամ:

Արտահիվանդանոցային բուժօգնության գծով ծրագրերը ներառում են՝

- ընտանեկան բժշկի և տեղամասային թերապևտի (մանկաբույժի) կողմից բնակչության առողջության պահպանման, հիվանդությունների կանխարգելման, հիվանդների բժշկական օգնության և նրանց նկատմամբ շարունակական հսկողության ապահովման, անհրաժեշտության դեպքում, հիվանդանոցային բուժման կարիք ունեցողների հոսպիտալացման կազմակերպման միջոցառումների իրականացումը,
- անվճար կամ արտոնյալ պայմաններով դեղամիջոցներ ստանալու իրավունք ունեցող անձանց տեղամասային թերապևտի (մանկաբույժի) և ընտանեկան բժշկի միջոցով, իսկ առանձին հիվանդությունների գծով՝ համապատասխան մասնագետի միջոցով անհրաժեշտ դեղորայքով ապահովումը,
- ամբուլատոր-պոլիկլինիկական օդակի և դիսպանսերների նեղ մասնագետների կողմից բնակչության բուժական-խորհրդատվական մասնագիտացված օգնության ապահովումը (ուռուցքաբանական, ներզատաբանական, հոգեբուժական, մաշկավեներաբանական, հակատուբերկուլյոզային, նարկոլոգիական, ինֆեկցիոն, սրտաբանական, քիթ-կոկորդ-ականջաբանական, վիրաբուժական/վնասվածքաբանական, նյարդաբանական, ակնաբուժական և այլ կաբինետների միջոցով) ամբողջ բնակչության համար, առանց հաճախումների սահմանափակման,
- բուժքույրերի կողմից դպրոցներում երեխաների բժշկական օգնության և սպասարկման ապահովումը,
- շարունակական հսկողություն պահանջող և առանձին հիվանդությունների ամբուլատոր բուժման կազմակերպումը,
- մտավոր, հոգեկան, լսողական, ֆիզիկական, շարժողական և այլ զարգացման խանգարումներով երեխաների առողջական վիճակի գնահատումը և վերականգնողական բուժման ամբուլատոր կազմակերպումը,
- ամբուլատոր-պոլիկլինիկական օդակում ըստ բժշկական ցուցումների լաբորատոր-գործիքային ախտորոշիչ հետազոտությունների իրականացման ապահովումը ամբողջ բնակչության համար՝ անկախ տարիքից և սոցիալական կարգավիճակից,
- տուբերկուլյոզով, դիաբետով, չարորակ նորագոյացություններով և սիրտ-անոթային համակարգի հիվանդների (բարձր ռիսկի խմբում ընդգրկված բնորոշիչ ախտանիշներ ունեցող անձանց) լաբորատոր-գործիքային հետազոտությունների իրականացման ապահովումը,

- 6 և 12 տարեկան երեխաների բերանի խոռոչի հիպիենայի ծրագրի իրականացման ապահովումը,
- 15 տարեկան աղջիկների առողջական վիճակի գնահատումը և խորհրդատվությունը,
- հեննողիալիզով հիվանդների բուժման ապահովումը,
- ստոմատոլոգիական օգնության ապահովումը մինչև 8 տարեկան, ինչպես նաև 12 տարեկան երեխաներին, 65 տարեկան և ավելի բարձր տարիքի անձանց և սոցիալապես անապահով խմբերում ընդգրկվածներին,
- նախազորակոչային և զորակոչային տարիքի անձանց առողջական վիճակի հետազոտումը, գնահատումը, բժշկական օգնության ու սպասարկման կազմակերպումը և առաջին անհրաժեշտության բժշկական պարագաներով և դեղորայքով ապահովումը,
- գյուղական բնակավայրերում բուժակ-մանկաբարձական կետերի միջոցով բնակչության մինչբժշկական օգնության և սպասարկման իրականացումը,
- հղիների և գինեկոլոգիական հիվանդություններով տառապող կանանց մանկաբարձագինեկոլոգիական օգնության ապահովումը՝ կանանց կոնսուլտացիաների (կաբինետների) միջոցով,
- տարբեր մարզաձևերի գծով ՀՀ հավաքական թիմերում ընդգրկված մարզիկների բժշկական հսկողության, հիվանդությունների և վնասվածքների ախտորոշման և բուժման իրականացումը: ՀՀ հավաքական թիմերի անդամներին բարձրորակ դեղորայքով, վիտամիններով և վերականգնողական միջոցներով ապահովումը և հակադոպինգային հսկողության իրականացումը,
- հանրապետության ամբողջ տարածքում անհետաձգելի բժշկական օգնության ապահովումը՝ շտապ բժշկական օգնության կանչերի միջոցով՝ ամբողջ բնակչության համար:

Ամբուլատոր-պոլիկլինիկական բուժօգնության ֆինանսավորումը շարունակվելու է իրականացվել բնակչության մեկ շնչի հաշվով ֆինանսավորման սկզբունքով (հաշվարկի համար բնակչության հաշվարկային մեծությունը ընդունված է 3238,0 հազար, որից մեծահասակներ՝ 2459,5 հազար, երեխաներ՝ 687,8 հազար, նախազորակոչային և զորակոչային տարիքի պատանիներ՝ 90.7 հազար):

«Բնակչության առողջության առաջնային պահպանման ծառայություններ» ծրագրով տարվա կտրվածքով տեղամասային թերապևտի (ընտանեկան բժշկի) կողմից 18 տարին լրացած և ավելի բարձր տարիքի անձանց բժշկական օգնության և սպասարկման համար մեկ բնակչի հաշվով հատկացվող միջինացված գումարը նախատեսվում է 1536 դրամ՝ 2009 թվականի 1527 դրամի դիմաց: Նշված ծրագրով տարվա կտրվածքով տեղամասային մանկաբույժի (ընտանեկան բժշկի) կողմից մինչև 18 տարեկան երեխաների բժշկական օգնության և սպասարկման համար մեկ երեխայի հաշվով հատկացվող միջինացված գումարը նախատեսվում է 3198 դրամ՝ 2009 թվականի 3189 դրամի դիմաց, իսկ դեռահասների կաբինետի բժիշկ-մասնագետի կողմից դեռահասների բժշկական օգնության և սպասարկման համար մեկ դեռահասի հաշվով հատկացվող միջինացված գումարը նախատեսվում է 2958 դրամ՝ 2009 թվականի 2924 դրամի դիմաց: Դպրոցներում իրականացվող երեխաների բժշկական օգնության և սպասարկման ծախսերը ըստ մեկ աշակերտի ֆինանսավորման նախատեսվում են տարեկան 1112 դրամ՝ 2009 թվականի չափով:

Նեղ մասնագիտական բժշկական օգնության գծով ըստ նեղ մասնագետի բուժօգնության իրականացման մեկ շնչի ֆինանսավորման միջինացված գումարը նախատեսվում է մեծահասակների համար 410 դրամ՝ 2009 թվականի 372 դրամի դիմաց, իսկ երեխաների (այդ թվում պատանիների) համար համապատասխանաբար 611 դրամ և 573 դրամ:

Մանկաբարձագինեկոլոգիական բժշկական օգնության գծով տարվա կտրվածքով մեկ կնոջ հաշվով հատկացվող միջինացված գումարը նախատեսվում է 901 դրամ՝ 2009 թվականի չափով:

Լաբորատոր-գործիքային ախտորոշիչ հետազոտությունների ծրագրի շրջանակներում 18 տարին լրացած և ավելի բարձր տարիքի անձանց լաբորատոր-գործիքային ախտորոշիչ հետազոտության ծախսերը ըստ մեկ շնչի ֆինանսավորման նախատեսվում են 588 դրամ՝ 2009 թվականի 596 դրամի դիմաց, մինչև 18 տարեկան երեխաների համար համապատասխանաբար 697 դրամ և 678 դրամ, գորակոչային և նախագորակոչային տարիքի անձանց համար 3646 դրամ և 3392 դրամ, իսկ մանկաբարձագինեկոլոգիական բժշկական օգնության գծով՝ 375 դրամ և 362 դրամ:

Նախագորակոչային և գորակոչային տարիքի անձանց փորձաքննությունն անցկացնող բուժանձնակազմի կողմից բժշկական հետազոտման իրականացման մեկ շնչի ֆինանսավորման միջինացված գումարը նախատեսվում է 2205 դրամ՝ 2009 թվականի 2051 դրամի դիմաց:

«Հիվանդանոցային ծառայություններ»

Հիվանդանոցային բուժօգնության գծով ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագիծը կազմում է 21198.6 մլն դրամ, որը պակաս է 2009 թվականի համապատասխան ցուցանիշից 250.0 մլն դրամով կամ 1.2 տոկոսով:

Ծախսերի նվազելը պայմանավորված է ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի ազդեցությամբ, մասնավորապես՝ 2009թ. հունվարի 1-ից նախատեսված հիվանդանոցային բուժօգնություն իրականացնող բուժհաստատություններում մեկ հիվանդի մեկ օրվա բուժման միջինացված արժեքը 14.8 տոկոս բարձացելու դիմաց, հիվանդանոցային բուժօգնության գինը բարձրացավ 2009թ. օգոստոսի 1-ից միջինում 8 տոկոսով (բացառությամբ՝ սեռական ճանապարհով փոխանցվող հիվանդությունների բժշկական օգնության ծառայություններ, ուռուցքաբանական և արյունաբանական հիվանդությունների բժշկական օգնության ծառայություններ, վերականգնողական բժշկական օգնության ծառայություններ) և կազմեց 12400 դրամ, որը հնարավորություն տվեց բժշկական անձնակազմի աշխատողների հաշվարկային միջին ամսական աշխատավարձը բարձրացնել նոտ 20 տոկոսով: Բժշկական անձնակազմի աշխատողների հաշվարկային միջին ամսական աշխատավարձը կազմել է 62.0 հազ դրամ, իսկ միջին բուժանձնակազմի աշխատողների հաշվարկային միջին ամսական աշխատավարձը՝ 49.0 հազ դրամ: 2010 թվականին կպահպանվի 2009 թվականի օգոստոսի 1-ից բարձրացված բուժօգնության գների մակարդակը:

Հիվանդանոցային բուժօգնության ծառայության գծով հիվանդանոցային դեպքի դիմաց վճարումը կատարվում է՝ ելնելով անվճար բուժօգնության համար հաստատված գներից: Գները հաշվարկվում են մեկ հիվանդի մեկ օրվա բուժման միջինացված արժեքի, բուժման միջին տևողու-

թյան և ծառայության բարդության հաշվարկային գործակցի արտադրյալով: 2010 թվականին ևս ֆինանսավորումը կիրականացվի սահմանափակված բյուջեի սկզբունքով:

Ըստ վիճակագրական դիտարկումների տվյալների բնակչության 8-10% կարիք ունեն ստանալու հիվանդանոցային բուժօգնություն (կամ մոտ 295000 դեպք), որից պետական պատվերի շրջանակներում 2010 թվականի պետական բյուջեով նախատեսվում է 215223 դեպք, կամ կարիք ունեցողների մոտ 73.0 տոկոսը, 2009 թվականի 222444 դեպքի դիմաց: Ընդհանուր առմամբ 2010 թվականին, 2009 թվականի նկատմամբ, նախատեսվում է հիվանդանոցային բուժօգնություն ստացողների 7221 դեպքերի նվազում, այդ թվում՝ 1648 դեպքով կնվազի անհետաձգելի բժշկական օգնության ծառայություններ, 177 դեպքով տուբերկուլյոզի բժշկական օգնության ծառայություններ, 359 դեպքով աղիքային և այլ ինֆեկցիոն հիվանդությունների բժշկական օգնության ծառայություններ, 7 դեպքով սեռական ճանապարհով փոխանցվող հիվանդությունների բժշկական օգնության ծառայություններ, 593 դեպքով հոգեկան և նարկոլոգիական հիվանդների բուժման և խնամքի ծառայություններ, 51 դեպքով վերականգնողական բժշկական օգնության ծառայություններ, 2445 դեպքով մանկաբարձական բժշկական օգնության ծառայություններ, 206 դեպքով գինեկոլոգիական հիվանդությունների բժշկական օգնության ծառայություններ, 1543 դեպքով երեխաների բժշկական օգնության ծառայություններ, 201 դեպքով զորակոչային և նախազորակոչային տարիքի անձանց բժշկական օգնության և փորձաքննության ծառայություններ ծրագրերը, ինչպես նաև 9 դեպքով կավելանա ուռուցքաբանական և արյունաբանական հիվանդությունների բժշկական օգնության ծառայություններ ծրագիրը:

«Ընդհանուր բնույթի հիվանդանոցային ծառայություններ»

Դասը ընդգրկում է հետևյալ ծրագրերը՝

- «Բնակչության սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածներին բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է 32093 հիվանդանոցային դեպքի բուժում մոտ 3482.0 մլն դրամ գումարով՝ 2009 թվականի միևնույն դեպքերի և մոտ 3417.0 մլն դրամի դիմաց:

«Բնակչության սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածներին բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագիրը նպատակաուղղված է բժշկական օգնություն և ծառայություններ մատուցել բնակչության սոցիալապես անապահով խմբերին բժշկական օգնության և ծառայությունների բոլոր տեսակների համար, բացառությամբ՝ կոամետոլոգիական, օրգանների ու հյուսվածքների փոխպատվաստման և ստոմատոլոգիական թանկարժեք ծառայությունների: Ընդհանուր հիվանդանոցային բուժօգնության ծախսերում սույն ծրագրի գումարը կազմում է 16.4 %:

- «Անհետաձգելի բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է 28830 հիվանդանոցային դեպքի բուժում 2502.6 մլն դրամ գումարով, 2009 թվականի 30478 դեպքերի և 2539.2 մլն դրամի դիմաց: Ընդհանուր հիվանդանոցային բուժօգնության ծախսերում սույն ծրագրի գումարը կազմում է 11.8 %: Ծրագիրն իրականացվում է համաձայն ՀՀ

առողջապահության նախարարության կողմից սահմանված անհետաձգելի վիճակների և հիվանդությունների ցանկի:

«Մասնագիտացված հիվանդանոցային ծառայություններ»

Դասը ընդգրկում է հետևյալ ծրագրերը՝

- «Տուբերկուլոզի բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է տուբերկուլոզի 4411 հիվանդանոցային դեպքի բուժում 1186.1 մլն դրամ գումարով՝ 2009 թվականի 4588 դեպքերի և 1202.6 մլն դրամի դիմաց:

Ծրագիրը ներառում է նոր հայտնաբերված տուբերկուլոզով հիվանդների և կրկնակի հիվանդացածների բուժման կազմակերպումը հակատուբերկուլոզային դիսպանսերներում, տուբերկուլոզով քրոնիկ հիվանդների երկարատև բժշկական օգնության, սպասարկման և խնամքի ապահովումը հակատուբերկուլոզային դիսպանսերներում, վերականգնողական բուժման կազմակերպումը հակատուբերկուլոզային առողջարաններում: Ընդհանուր հիվանդանոցային բուժօգնության ծախսերում սույն ծրագրի գումարը կազմում է 5.6 %:

- «Աղիքային և այլ ինֆեկցիոն հիվանդությունների բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 6847 հիվանդանոցային դեպքի բուժում 688.0 մլն դրամ գումարով, 2009 թվականի 7206 դեպքերի և 697.8 մլն դրամի դիմաց: Ընդհանուր հիվանդանոցային բուժօգնության ծախսերում սույն ծրագրի գումարը կազմում է 3.2 %:

Ինֆեկցիոն հիվանդությունների բուժումը ներառում է՝ աղիքային, վիրուսային և միջատներով տարածվող ինֆեկցիաներով ախտահարվածների բուժում, որն ունի սոցիալական նշանակություն: Ինֆեկցիոն հիվանդություններով տառապող անձանց բուժօգնության կազմակերպումը իրականացվում է ընդհանուր և մասնագիտացված ինֆեկցիոն հիվանդանոցներում, բաժանմունքներում:

- «Սեռական ճանապարհով փոխանցվող հիվանդությունների բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 915 հիվանդանոցային դեպքի բուժում 154.7 մլն դրամ գումարով՝ 2009 թվականի 922 դեպքերի և 156.9 մլն դրամի դիմաց:

Ծրագրով նախատեսվում է սեռական ճանապարհով փոխանցվող հիվանդություններով տառապող անձանց, ինչպես նաև կոնտակտավորների մասնագիտացված բուժկանխարգելիչ օգնության իրականացումը և համապատասխան հսկողության կազմակերպումը մաշկավեներաբանական դիսպանսերներում: Ծրագրի շրջանակներում ներառվել է նաև ՄԻԱՎ/ՉԻԱՀ-ով հիվանդների բժշկական օգնության ծախսերը: Ընդհանուր հիվանդանոցային բուժօգնության ծախսերում սույն ծրագրի գումարը կազմում է 0.7 %:

- «Հոգեկան և նարկոլոգիական հիվանդների բժշկական օգնության և խնամքի ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 5382 հիվանդանոցային դեպքի բուժում 1619.9 մլն դրամ գումարով՝ 2009 թվականի 5975 դեպքերի և 1642.9 մլն դրամի դիմաց:

Ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է իրականացնել քրոնիկ հոգեկան հիվանդների խնամքը, հիվանդների փորձաքննությունը, հարկադիր և սուր վիճակների բուժումը: Ծրագրով նախատեսվում է նարկոլոգիական դիսպանսերներում թմրամոլությամբ, թունամոլությամբ,

ավլոհոլամոլութեամբ տառապող անձանց հիվանդանոցային բուժման ապահովումը: Ընդհանուր հիվանդանոցային բուժօգնության ծախսերում սույն ծրագրի գումարը կազմում է 7.6 %:

- «Ուռուցքաբանական և արյունաբանական հիվանդությունների բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 7954 հիվանդանոցային դեպքի բուժում 940.6 մլն դրամ գումարով՝ 2009 թվականի 7945 դեպքերի և 1113.5 մլն դրամի դիմաց: Ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է իրականացնել չարորակ նորագոյացությունների համալիր, վիրահատական և ճառագայթային բուժում: Չարորակ հիվանդների ճառագայթային բուժում ցերեկային ստացիոնարի պայմաններում, ինչպես նաև քիմիաթերապևտիկ և սիմպտոմատիկ բուժում: Ընդհանուր հիվանդանոցային բուժօգնության ծախսերում սույն ծրագրի գումարը կազմում է 4.4%:

- «Վերականգնողական բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 3536 հիվանդանոցային դեպքի բուժում 561.3 մլն դրամ գումարով՝ 2009 թվականի 3587 դեպքերի և 569.1 մլն դրամի դիմաց: Ընդհանուր հիվանդանոցային բուժօգնության ծախսերում սույն ծրագրի գումարը կազմում է 2.6 %:

- «Զորակոչային և նախազորակոչային տարիքի անձանց փորձաքննության և բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է 37707 հիվանդանոցային դեպքի բուժում 878.1 մլն դրամ գումարով՝ 2009 թվականի 37908 դեպքերի և 963.0 մլն դրամի դիմաց: Ընդհանուր հիվանդանոցային բուժօգնության ծախսերում սույն ծրագրի գումարը կազմում է 4.1 %:

- «Թրաֆիքինգի զոհերին բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է 2.2 մլն դրամ:

«Բժշկական, մոր և մանկան կենտրոնների ծառայություններ»

- «Մանկաբարձական բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 52264 դեպք 5697.0 մլն դրամ գումարով՝ 2009 թվականի 54709 դեպքերի և 5609.0 մլն դրամի դիմաց, ընդհանուր առմամբ դեպքերը կնվազեն 2445-ով, այդ թվում՝ մանկաբարձական բուժօգնության գծով դեպքերը կավելանան 404-ով, իսկ հղիության ախտաբանության հետ կապված դեպքերը կպակասեն 2849-ով:

Ծրագիրն ընդգրկում է ծննդաբերության հետ կապված բուժօգնությունը՝ ծննդաբերության, նախածննդյան և հետծննդյան բարդությունների բուժօգնությունը: Ընդհանուր հիվանդանոցային բուժօգնության ծախսերում սույն ծրագրի գումարը կազմում է 26.9 %:

- «Երեխաներին բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 31360 հիվանդանոցային դեպքի բուժում մոտ 3126.1 մլն դրամ գումարով՝ 2009 թվականի 32903 դեպքերի և 3170.5 մլն դրամի դիմաց:

Ծրագրի գծով նախատեսվում է մինչև 7 տարեկան երեխաների հիվանդանոցային բժշկական օգնության իրականացումը՝ անկախ երեխայի հիվանդության ախտորոշումից և սոցիալական կարգավիճակից, ինչպես նաև, մինչև 18 տարեկան երեխաների, հիվանդանոցային բժշկական օգնություն պահանջող անհետաձգելի վիճակների և սուր հիվանդությունների

դեպքերում, բուժօգնության իրականացումը: Ընդհանուր հիվանդանոցային բուժօգնության ծախսերում սույն ծրագրի գումարը կազմում է 14.7 %:

- «Գինեկոլոգիական հիվանդությունների բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 4379 հիվանդանոցային դեպքի բուժում 360.0 մլն դրամ գումարով՝ ՀՀ 2009 թվականի 4585 դեպքերի և 365.1 մլն դրամի դիմաց: Ընդհանուր հիվանդանոցային բուժօգնության ծախսերում սույն ծրագրի գումարը կազմում է 1.7%:

«Հանրային առողջապահական ծառայություններ»

Հանրային առողջապահական ծառայությունների իրականացմանը ուղղվող ֆինանսական միջոցները կապահովեն Հայաստանի Հանրապետության բնակչության սանիտարա համաճարակային անվտանգությունը, մարդու օրգանիզմի վրա շրջակա միջավայրի վնասակար ու վտանգավոր գործոնների ազդեցության բացառումը, մարդու և նրա ապագա սերունդների կենսունակության համար բարենպաստ պայմանների ապահովումը:

«Հանրային առողջապահական ծառայություններ»

Դասը ընդգրկում է հետևյալ ծրագրերը.

1. «Հիգիենիկ և հակահամաճարակային փորձագիտական ծառայություններ»,
2. «Հիգիենիկ և հակահամաճարակային ծառայություններ»,
3. «Հատուկ վտանգավոր վարակների կանխարգելման ծառայություններ»,
4. «ՄԻԱՎ/ՉԻԱՀ-ի կանխարգելման և բուժօգնության ծառայություններ»,
5. «Վարակիչ հիվանդությունների օջախների ախտահանման ծառայություններ»,
6. «Արյան հավաքագրման ծառայություններ»:

«Հիգիենիկ և հակահամաճարակային փորձագիտական ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 1814.6 մլն դրամ:

Նախատեսվում է սանիտարա-քիմիական լաբորատոր հետազոտություններ, մանրէաբանական հետազոտություններ, ֆիզիկական գործոնների հետազոտություններ, խոլերայի նկատմամբ բաց ջրամբարների հետազոտություններ, վարակիչ օջախների ախտահանում և այլն: Ծրագրի շրջանակներում միջին ամսական հաշվարկային աշխատավարձը կպահպանվի 2009 թվականի մակարդակին:

«Հիգիենիկ և հակահամաճարակային ծառայություններ» ծրագրով 2010 թվականին նախատեսվում է 202.6 մլն դրամ:

Նախատեսվել է հակահամաճարակային, մանրէաբանական, մանկաբուժական, վիրոսոլոգիական, սանիտարա-քիմիական հետազոտություններ: Ծրագրով նախատեսվում է իրականացնել համաճարակաբանական հետազոտություններ վարակային հիվանդությունների օջախներում, ազգաբնակչության իմունիզացիայի կատարման նկատմամբ հսկողություն, մանրէաբանական հետազոտությունների իրականացում, վարակիչ և ոչ վարակիչ զանգվածային հիվանդությունների, թունավորումների հաշվառում, համաճարակների, բռնկումների, արտակարգ իրավիճակների

ժամանակ հատուկ հակահամաճարակային միջոցառումների իրականացում, մալարիայի դեմ պայքարի և կանխարգելման միջոցառումների իրականացում:

«Իմունականխարգելման ազգային ծրագրով» 2010 թվականին նախատեսվում է 190.0 մլն դրամ 2009 թվականի 150.0 մլն դրամի դիմաց կամ աճը կազմել է 40.0 մլն դրամ: Ծրագրի շրջանակներում ձեռք կբերվի ԲՅԺ-ի (տուբերկուլոզ) պատվաստանյութ՝ 6.3 մլն դրամ, հեպատիտ Բ՝ 8.3 մլն դրամ, ԱԿԳՓ (դիֆթերիա, փայտացում, կապույտ հագ)՝ 9.7 մլն դրամ, ԱԳՓ-Մ (դիֆթերիա, փայտացում)՝ 16.3 մլն դրամ, պոլիոմելիտ՝ մոտ 20.0 մլն դրամ, ԿԿԽ (կարմրուկ, կարմրախտ, խոզուկ)՝ 77.3 մլն դրամ, ինրպես նաև 15.2 մլն դրամի ներարկիչներ, 3.5 մլն դրամի անվտանգ այրման տուփեր և այլ ծախսեր: Միաժամանակ ներդրվել է հնգավալենտ պատվաստանյութ, որի համար նախատեսվել է 37.4 մլն դրամ:

«Հատուկ վտանգավոր վարակների կանխարգելման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 215.4 մլն դրամ: Հատուկ վտանգավոր վարակների կենտրոնը իրականացնում է էպիզոոտոլոգիական հետազոտություն հանրապետության տարածքում ժանտախտի, տուլարեմիայի և այլ բնական օջախային վարակների էպիզոոտիաները հայտնաբերելու և մարդկանց մեջ հիվանդացությունը ժամանակին կանխելու նպատակով: Նախատեսվում է էպիզոոտոլոգիական, ժանտախտի և էրիզիպելոյիդի, տուլարեմիայի, լեպտոսպիրոզի և այլ հետազոտություններ:

«ՄԻԱՎ/ՉԻԱՀ-ի կանխարգելման և բուժօգնության ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է մոտ 112.9 մլն դրամ: ՉԻԱՀ/ՄԻԱՎ կանխարգելման հանրապետական կենտրոնը իրականացնում է ՄԻԱՎ վարակի տարածվածության մասին տեղեկատվության ստացում, ընտրված խմբերում վարակի միտումների ընթացիկ հսկողություն: Նախատեսվում է ՄԻԱՎ հակամարմնի հայտնաբերման գծով համաճարակաբանական հետազոտություն՝ իմունոֆերմենտային անալիզի մեթոդով, արագ թեստավորման, ռեֆերենսային մեթոդով և այլն, ինչպես նաև մրից երեխային ՄԻԱՎ-ի փոխանցման կանխարգելում:

«Վարակիչ հիվանդությունների օջախների ախտահանման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 60.7 մլն դրամ: Ծրագրի շրջանակներում հաշվարկվել է 3372 վարակիչ հիվանդների օջախների ախտահանում յուրաքանչյուրը 18000 դրամով:

«Արյան հավաքագրման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 200.0 մլն դրամ: Նախատեսվում է հազվագույտ արյան հավաքագրման և պաշարման հետազոտություններ, արյան հիվանդություններով տառապող հիվանդների դիսպանսեր հսկողության իրականացում, ինչպես նաև այլ հետազոտություններ: Նախատեսվել է նաև հանրապետության արյան ծառայություններին կազմակերպչամեթոդական օգնության ցուցաբերում:

«Առողջապահություն (այլ դասերին չպատկանող)»

Դասը ընդգրկում է հետևյալ ծրագրերը.

1. «Դատաբժշկական և գենետիկ ծառայություններ»,
2. «Պաթանատոմիական ծառայություններ»,

3. «Հանրապետությունից դուրս բուժման ուղեգրված հիվանդների ճանապարհաձախսի փոխհատուցում»,
4. «Գժվարամատչելի ախտորոշիչ հետազոտություններ»,
5. «Գեղաքաղաքականությունից բխող փորձագիտական և մեթոդաբանական ծառայություններ»,
6. «Հաշմանդամ երեխաների օրթեզների և կորսետների պատրաստման ծառայություններ»,
7. «Առողջապահության համակարգի զանգվածային տեղեկատվության ծառայություններ»,
8. «Մասնագիտական, խորհրդատվական և կազմակերպամեթոդական աջակցության ծառայություններ»,
9. «Այլ բուժօգնության և սպասարկման ծառայություններ»,
10. «Մարդասիրական օգնության կարգով ստացվող դեղերի և դեղագործական արտադրանքի ստացման, մաքսագերծման և բաշխման աշխատանքներ»,
11. «Տուբերկուլյոզի դեմ պայքարի ազգային ծրագիր»,
12. ՀՀ մարզային առողջապահական կազմակերպություններ բժիշկ-մասնագետների ժամանակավոր ուղեգրման ծախսերի փոխհատուցման ծրագիր:

Ինչպես նաև դասում են ընդգրկված առողջապահության ոլորտում միջազգային կազմակերպությունների աջակցությամբ իրականացվող նպատակային վարկային և դրամաշնորհային ծրագրերը:

«Գատաբժշկական և գենետիկ ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 315.0 մլն դրամ: «Գատաբժշկական գիտագործնական կենտրոն» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունն իր 11 մարզային բաժիններով սպասարկում է ՀՀ դատախազությանը, ՀՀ արդարադատության և ՀՀ պաշտպանության նախարարություններին, ինչպես նաև ՀՀ կառավարությանն առնթեր ազգային անվտանգության ծառայությանը և ՀՀ ոստիկանությանը, իրականացնում է դիակների, կենդանի անձանց, իրեղեն սպացույցների, դատաքիմիական, դատաբժշկաքրեագիտական, դատագենետիկ, հյուսվածքաբանական և դատակենսաբանական փորձաքննություններ, ինչպես նաև դիակների արտաշիբինումներ: Ծրագրի շրջանակներում միջին ամսական հաշվարկային աշխատավարձը կպահպանվի 2009 թվականի մակարդակին:

«Պաթանոտոմիական ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 38.3 մլն դրամ: Ծրագրի միջոցով կիրականացվի հիվանդությունների ճշտված ախտորոշումը՝ սեկցիոն, վիրահատական և բիոպսիոն նյութի հետազոտության միջոցով, մանկական դիակների դիախերձումը, մահվան պատճառների ճշտումը: Կիրականացվի վիրահատական և բիոպսիոն նյութերի հետազոտություն, մանրէաբանական և բջջաբանական հետազոտություններ:

«Հանրապետությունից դուրս բուժման ուղեգրված հիվանդների ճանապարհաձախսի փոխհատուցում» ծրագրով նախատեսվում է 40.4 մլն դրամ: Նախատեսվում է 97 ուղեգրվող հիվանդի ճանապարհաձախսի փոխհատուցման գումար (նախատեսվում է նաև ուղեկցողի ճանապարհաձախսը): Հաշվարկվել է Մոսկվա ուղեգրվող 62 հիվանդ, Սիմֆերոպոլ 8 հիվանդ, Սանկտ Պետերբուրգ 9 հիվանդ, Ռուֆա 10 հիվանդ, Սոչի 8 հիվանդ:

«Գժվարամատչելի ախտորոշիչ հետազոտություններ» ծրագրով նախատեսվում է 395.5 մլն դրամ: Գժվարամատչելի ախտորոշիչ հետազոտությունների ցանկում ընդգրկված են մոտ 73 տեսակի բարդագույն հետազոտություններ, որոնց գների աճ չի նախատեսվում: Ծրագրով նախատեսված գումարը ուղղվելու է յուրահատուկ ու բացառիկ բուժսարքավորումներով և տեխնոլոգիաներով անվճար ախտորոշիչ հետազոտությունների իրականացմանը:

«Դեղաքաղաքականությունից բխող փորձագիտական և մեթոդաբանական ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 20.0 մլն դրամ: Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվի դեղագործական քաղաքականությանը վերաբերող աշխատանքներ, հիմնական և հսկվող դեղերի ցուցակների հրապարակում և այլն:

«Հաշմանդամ երեխաների օրթեզների և կորսետների պատրաստման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 81.8 մլն դրամ: Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվի հաշմանդամ երեխաների օրթեզների և կորսետների պատրաստումը:

«Առողջապահության համակարգի զանգվածային տեղեկատվության ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 80.0 մլն դրամ: Ծրագիրը ընդգրկում է՝ ամենամյա պետական նպատակային ծրագրերի շրջանակներում «Պետության կողմից երաշխավորված անվճար բժշկական օգնության և սպասարկման մասին» ՀՀ կառավարության որոշման ու դրանից բխող ՀՀ առողջապահության նախարարության կողմից մշակված և ընդունված նորմատիվային ակտերի լուսաբանման աշխատանքները: Բնակչության առողջության պահպանման, բուժկանխարգելման, առողջապահության ոլորտի կառավարման հարցերի վերաբերյալ մեթոդական ձեռնարկների մշակումը, տպագրումը:

«Մասնագիտական, խորհրդատվական և կազմակերպամեթոդական աջակցության ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 40.0 մլն դրամ: Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվի՝ շաքարային դիաբետով հիվանդների դիսպանսեր հսկողության, կոնսուլտացիոն և լաբորատոր ախտորոշիչ հետազոտությունների և հիվանդների դեղերով ապահովման աշխատանքների իրականացումը, հանրապետության ուռուցքաբանական ծառայություններին կազմակերպչամեթոդական օգնության ցուցաբերումը, ակտիվ, ոչ ակտիվ և ախտորոշումը չճշտված տուբերկուլյոզով հիվանդների կոնսուլտացիոն բուժօգնության և ախտորոշիչ հետազոտությունների, ինչպես նաև դիսպանսեր հսկողության իրականացումը, նարկոլոգիական, հոգեկան, սեռական ճանապարհով փոխանցվող հիվանդություններով հիվանդների դիսպանսեր հսկողության իրականացումը, նախագորակոչային և գորակոչային տարիքի անձանց նյարդահոգեբանական փորձաքննության իրականացումը, ինչպես նաև հաշվառման մեջ գտնվող հոգեկան հիվանդների դիսպանսեր հսկողության իրականացումը, պրոֆեսիոնալ հիվանդություններով տառապող հիվանդների կազմակերպչամեթոդական օգնության իրականացումը, սպինալ հիվանդների դիսպանսեր հսկողության իրականացումը:

«Այլ բուժօգնության և սպասարկման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 15.0 մլն դրամ:

«Մարդասիրական օգնության կարգով ստացվող դեղերի և դեղագործական արտադրանքի ստացման, մաքսազերծման և բաշխման աշխատանքներ» ծրագրով նախատեսվում է 40.0 մլն

դրամ: Ծրագրի շրջանակներում կիրականացվի մարդասիրական օգնության կարգով ստացվող, հսկվող դեղերի և դեղագործական արտադրանքի փաստաթղթային և լաբորատորային դեղագրքային փորձաքննություն ու եզրակացության իրականացումը:

«Տուբերկուլյոզի դեմ պայքարի ազգային ծրագրով» նախատեսվում է 57.2 մլն դրամ, նախորդ տարվա 40.0 մլն դրամի դիմաց, ծախսերի ավելացումը պայմանավորված է տուբերկուլյոզի հանրապետական դիսպանսերի կազմում գործող ազգային ռեֆերենս լաբորատորիան «Տուբերկուլյոզի դեմ պայքարի ազգային գրասենյակ» ՊՈԱԿ-ին միացնելու հանգամանքով: Ծրագրի նպատակն է բնակչությանը պահպանել տուբերկուլյոզի տարածման վտանգից, ապահովել հիվանդության վաղ հայտնաբերումը: Ծրագրում նախատեսված է «Տուբերկուլյոզի դեմ պայքարի ազգային գրասենյակ» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության պահպանման ծախսերը:

«ՀՀ մարզային առողջապահական կազմակերպություններ բժիշկ-մասնագետների ժամանակավոր ուղեգրման ծախսերի փոխհատուցման ծրագրով» նախատեսվում է 50.2 մլն դրամ, ծրագիրը 2009թ. ընդգրկված է եղել «Բնակչության սոցիալապես անապահով և հատուկ խմբերում ընդգրկվածներին բժշկական օգնության ծառայություններ» ծրագրում:

Բացի այդ, 2010 թվականին առողջապահության ոլորտում նախատեսվում է իրականացնել նաև հետևյալ նպատակային վարկային ծրագրերը.

Առողջապահական համակարգի արդիականացման ծրագիր (Համաշխարհային բանկ)

Ծրագրի հիմնական նպատակն է բարձրացնել առողջապահության որակն ու մատչելիությունը, բարելավել ընտրված հիվանդանոցային ցանցի որակն ու արդյունավետությունը, մշակել առողջապահության քաղաքականություն:

Ծրագրի շրջանակներում 2010 թվականին նախատեսվում է ավարտին հասցնել ՀՀ Տավուշի մարզի Իջևանի բժշկական կենտրոնի հիվանդանոցային հիմնական երկու մասնաշենքերի հիմնանորոգման աշխատանքները, ինչպես նաև ՀՀ Կոտայքի մարզի Հրազդանի բժշկական կենտրոնի հիվանդանոցային և պոլիկլինիկական 1-4 մասնաշենքերի 1-3 հարկերի հիմնանորոգման շինարարական աշխատանքները :

Առողջապահական համակարգի արդիականացման երկրորդ ծրագիր (Համաշխարհային բանկ), որը Առողջապահական համակարգի արդիականացման ծրագրի շարունակությունն է և 2010 թվականին՝

ա) «Ընտանեկան բժշկության զարգացում» բաղադրիչի շրջանակներում նախատեսվում է իրականացնել մասնավորապես 160 ընտանեկան բժիշկների մասնագիտացում 12-ամսյա ծրագրով, 240 ընտանեկան բուժքույրերի մասնագիտացում 6-ամսյա ծրագրով, 2009 թվականին կառուցված և վերանորոգված ամբուլատորիաների երաշխիքային գումարների տրամադրում, վերանորոգվող ու կառուցվող ամբուլատորիաների նախագծերի հեղինակային հսկողության իրականացում, շինարարական աշխատանքների վերահսկողության նպատակով խորհրդատվության տրամադրում, ընտանեկան բժիշկների նորաստեղծ անկախ խմբային պրակտիկաների կազմակերպչական և իրավական աջակցություն.

բ) «Հիվանդանոցային համակարգի արդիականացում» բաղադրիչի շրջանակներում նախատեսվում է մի շարք բժշկական հաստատությունների հիվանդանոցային մասնաշենքերի հիմնանորոգման, կառուցման, բժշկական կահույքով, աշխտորոշիչ և բուժական սարքավորումներով համալրման, ինչպես նաև այդ սարքավորումների շահագործման ուսուցման գծով խորհրդատվության տրամադրման գծով աշխատանքներ, տեխնիկական աջակցություն հիմնանորոգման ենթակա բժշկական կենտրոնների շինարարական աշխատանքների վերահսկման և բաղադրիչի ղեկավարմանն աջակցելու նպատակով, շարունակական տեխնիկական խորհրդատվություն արդիականացման ծրագրում ընդգրկված բժշկական կենտրոնների ղեկավարման կառուցվածքների ու ընթացակարգերի բարեփոխման, ռազմավարական զարգացման ծրագրերի մշակման, ինչպես նաև հիվանդանոցային ծառայությունների որակի վերահսկման համակարգերի և բժշկական թափոնների վնասագերծման համակարգերի ներդրման ուղղությամբ:

գ) «Ինստիտուցիոնալ հզորացում» բաղադրիչի շրջանակներում նախատեսվում է ՀՀ առողջապահության ազգային հաշիվների մշակում, տվյալների հավաքագրում և վերլուծություն, ՀՀ առողջապահական համակարգի գործունեության գնահատում, տվյալների հավաքագրում և վերլուծություն, ԵրՊԲՀ-ի համար բժշկական սարքավորումների ձեռքբերում, ոչ ինֆեկցիոն հիվանդությունների կանխարգելումն ու վերահսկումն իրականացնելու նպատակով տվյալների հավաքագրում և վերլուծություն, խորհրդատվության տրամադրում, տեխնիկական աջակցություն հիմնական բժշկական կրթական ծրագրերի վերանայման նպատակով:

Թռչնագրիային հակազդելու ծրագիր (Համաշխարհային բանկ)

Ծրագրի նպատակն է աջակցել ընտանի թռչունների շրջանում բարձր ախտածին թռչնագրի-այի վարակով և կենդանիների այլ հիվանդություններով մարդկանց համար առաջացված վտանգը նվազեցնելու և մարդկանց միջավայրում գրիպի վարակի ու վարակիչ այլ հիվանդությունների բռնկումների հսկողությանն ու արձագանքմանը պատրաստվելու ուղղությամբ:

Ծրագրի շրջանակներում առողջապահության ոլորտում 2010 թվականին նախատեսվում է ՀՀ առողջապահության նախարարության «Հիվանդությունների վերահսկման և կանխարգելման կենտրոն» ՓԲԸ-ի համար ձեռք բերել լաբորատոր սարքավորումներ, ինչպես նաև հզորացնել հանրային առողջության արձագանքման հնարավորությունները, մասնավորապես թռչնի գրիպի կանխարգելումն արդյունավետ իրականացնելու նպատակով ձեռք բերել և պահեստավորել հակավիրուսային դեղորայք (Օզելտամիվիր ֆոսֆատի փոշի):

Հայաստանի սոցիալական ներդրումների հիմնադրամի երրորդ ծրագիր (Համաշխարհային բանկ)

Ծրագրի նպատակն է աջակցել ՀՀ կառավարության քաղաքականությանը՝ բարձրացնելու աղքատների և խոցելի խմբերի կենսամակարդակը՝ բարելավելով որակն ու մատչելիությունը և մեծացնել համայնքային ենթակառուցվածքների և ծառայությունների տարածվածությունը աղքատության առավել բարձր աստիճան ունեցող համայնքներում և ամենախոցելի խմբերի համար:

2010 թվականին նախատեսվում է շինարարական աշխատանքներ իրականացնել 50-60 միլիոն ժրագրերով, որոնց ընտրությունը կիրականացվի 2010 թվականի ընթացքում:

Միաժամանակ 2010 թվականին Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ առողջապահության ոլորտում նախատեսվում է իրականացնել նաև Առողջապահական համակարգի արդիականացման ծրագրում ճապոնական և Թուրքիայի հակազդելու ճապոնական դրամաշնորհային ծրագրերը:

Առողջապահության բնագավառի ծախսերի համեմատությունը՝ 2008 թվականի փաստացի, 2009 թվականի բյուջետային տարվա համար հաստատված, 2009 թվականի սպասողական կատարողականի և 2010 թվականի նախատեսվող համապատասխան ցուցանիշների հետ, արտացոլված է սույն բացատրագրի N 10 աղյուսակում:

2010 թվականի Առողջապահության պետական նպատակային ծրագիրը արտացոլված է սույն բացատրագրի N 3 հավելվածում:

Հանգիստ, մշակույթի և կրոնի բնագավառում (առանց պետական կառավարման մարմինների կենտրոնական ապարատի) ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսված հատկացումները կազմում են 15099.4 մլն դրամ՝ ՀՀ 2009 թվականի ճշտված պետական բյուջեով նախատեսված 19186.7 մլն դրամի դիմաց, իսկ ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեի սպասվելիք կատարողականի՝ 16003.4 մլն դրամի դիմաց, կամ ծախսերը ՀՀ 2009 թվականի ճշտված պետական բյուջեի նկատմամբ նվազել են 4087.3 մլն դրամով (21.3 տոկոսով), իսկ ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեի սպասվելիք կատարողականի (այսուհետ՝ ՀՀ 2009 թվականի)՝ 904.0 մլն դրամով (5.6 տոկոսով):

Ծախսերի նվազումը ՀՀ 2009 թվականի նկատմամբ պայմանավորված է՝

- մշակութային օբյեկտների հիմնանորոգման և շինարարության աշխատանքների իրականացման ծախսերի նվազմամբ՝ 832.5 մլն դրամով,
- ներդրումների ծախսերի նվազմամբ՝ 253.4 մլն դրամով,
- ծրագրերի ավարտմամբ՝ 82.0 մլն դրամ,
- Երևանի համաքաղաքային նշանակության ծախսերի և համայնքների բյուջեներին նպատակային հատկացումների՝ տրամադրվող սուբվենցիայի նվազմամբ, համապատասխանաբար՝ 180.0 մլն և 4.0 մլն դրամով:

Միաժամանակ ծախսերը աճել են 447.9 մլն դրամով, որից.

- էլեկտրաէներգիայի ծախսեր՝ 46.0 մլն դրամ,
- ջեռուցման ծախսեր՝ 21.6 մլն դրամ,
- ջրմուղ-կոյուղուց օգտվելու ծախսեր՝ 0.9 մլն դրամ,
- տարադրամի փոփոխության հետ կապված ծախսեր՝ 110.6 մլն դրամ,
- նոր նախաձեռնությունների նախատեսում՝ 268.8 մլն դրամ,

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսված հատկացումները ներկայացված են ներքոհիշյալ խմբերում ընդգրկված ծառայությունների, մշակութային, երիտասարդական, սպորտային ծրագրերի, գրականության հրատարակման ծախսերի տեսքով:

Հանգստի և սպորտի գծով նախատեսված հատկացումները նպատակ ունեն ապահովել ազգաբնակչության առողջության ամրապնդումը, անհատի ներդաշնակ զարգացումը, տարբեր տարիքային և սոցիալական խմբերի համար ֆիզիկական դաստիարակության անընդհատության, հայրենիքի պաշտանությանը պատրաստ երիտասարդության ֆիզիկական պատրաստականության ապահովումը, բարձրակարգ մարզիկների պատրաստումը, պետական ծրագրերի միջոցով ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի ազգային համակարգի կատարելագործումը:

Հանգստի և սպորտի ծառայությունների համար 2010 թվականին նախատեսված են 1416.2 մլն դրամ հատկացումներ՝ (ՀՀ 2009 թվականի՝ 1517.4 մլն դրամի դիմաց), որոնք ուղղվելու են միջազգային տարբեր մակարդակի միջոցառումներին, ուսումնամարզական հավաքներին, հանրապետական առաջնություններին Հայաստանի հավաքական թիմերի մասնակցության ապահովման նպատակով ՀՀ մարզական ֆեդերացիաներին աջակցմանը, մարզական խաղերի և փառատոնների անցկացմանը, Վանկովերի ձմեռային և Սինգապուրում կայանալիք առաջին պատանեկան օլիմպիական խաղերին, Սևծովյան երկրների մարզական խաղերին մասնակցության ապահովմանը, Հայաստանի Հանրապետության տարածքում նետաձգության մեծահասակների Եվրոպայի «Գրան պրի» -ի 2-րդ փուլի կազմակերպմանը և անցկացմանը, Աշխարհի, Եվրոպայի առաջնություններում հաղթողների և մրցանակակիրների պարգևատրման ծախսերի իրականացմանը, հաշմանդամային սպորտին, շախմատիստների պատրաստմանը և նավամոդելային սպորտին աջակցմանը:

Հանգստի և սպորտի ծառայությունների գծով ծախսերի նվազումը՝ 101.2 մլն դրամով, կամ 6.7 տոկոսով պայմանավորված է.

- ծրագրերի ավարտմամբ՝ 146.8 մլն դրամ (Ձյուղոյի Եվրոպայի երիտասարդների առաջնության կազմակերպում և անցկացում՝ 30.0 մլն դրամ, Համահայկական խաղերի անցկացում՝ 15.0 մլն դրամ, Բռնցքամարտի աշխարհի պատանեկան առաջնության կազմակերպում և անցկացում՝ 34.2 մլն դրամ, ԱՊՀ և մերձբալթյան երկրների միջև պատանեկան խաղերին մասնակցության ապահովում՝ 10.0 մլն դրամ, Եվրոպայի երիտասարդության օլիմպիական փառատոններին մասնակցության ապահովում՝ 39.0 մլն դրամ, «ՌԻսանողական մարզական միջոցառումներ» ծրագրի շրջանակներում Համաշխարհային ունիվերսիադայի մասնակցության ծախսեր՝ 18.6 մլն դրամ),

- ՀՀ առաջնություններին և միջազգային միջոցառումներին մասնակցության ապահովման համար մարզիկների նախապատրաստման և առաջնությունների անցկացման ծրագրի շրջանակներում Ջերմուկ քաղաքում շախմատի «Գրան-Պրի» մրցաշարի անցկացման միանվագ ծախսերի նվազմամբ՝ 100.0 մլն դրամով,

- Շախմատիստների պատրաստման ծառայությունների ծախսերի նվազմամբ՝ 13.0 մլն դրամով,

Միաժամանակ ծախսերը աճել են՝ 158.6 մլն դրամով, որից.

- գոյություն ունեցող ծրագրերի գծով՝ 18.0 մլն դրամով («Լավագույն մարզական ընտանիք» մրցույթի անցկացման ծախսեր՝ 5.5 մլն դրամ, «Սպորտային միջոցառումների կազմակերպում» ծրագրի շրջանակներում ՀՀ հավաքական թիմերի համար հանդերձանքի ձեռքբերման ծախսեր՝

10.0 մլն դրամ, Հակադոպինգային համաշխարհային գործակալությանը անդամակցման ծախսեր՝ 2.5 մլն դրամ, պայմանավորված 2007 թվականին անդամակցության վճարի մուծմամբ),

- տարադրամի փոփոխության հետ կապված ծախսեր՝ 0.2 մլն դրամ,

- նոր նախաձեռնությունների ծախսեր՝ 140.4 մլն դրամ (Վանկուվերի ձմեռային օլիմպիական խաղերին մասնակցության ապահովում՝ 24.4 մլն դրամ, Սևծովյան երկրների մարզական խաղերին մասնակցության ապահովում՝ 39.9 մլն դրամ, Սինգապուրում կայանալիք առաջին պատանեկան օլիմպիական խաղերին մասնակցության ապահովում՝ 50.3 մլն դրամ, Հայաստանի Հանրապետության տարածքում նետաձգության մեծահասակների Եվրոպայի «Գրան պրի» -ի 2-րդ փուլի կազմակերպում և անցկացում՝ 25.8 մլն դրամ):

Մշակութային ծառայությունների համար 2010 թվականին նախատեսված են 8880.2 մլն դրամ հատկացումներ (ՀՀ 2009 թվականի՝ 9868.5 մլն դրամի դիմաց), որոնք ուղղվելու են գրադարանների, թանգարանների և ցուցասրահների, մշակույթի տների, ակումբների, կենտրոնների, այլ մշակութային կազմակերպությունների, թատերահամերգային կազմակերպությունների և կինեմատոգրաֆիայի գծով ծառայությունների, ինչպես նաև մշակութային միջոցառումների իրականացմանը, հուշարձանների և մշակութային արժեքների վերականգնմանը և պահպանմանը:

Գրադարանների գծով 2010 թվականի համար նախատեսված միջոցները՝ 1375.6 մլն դրամ (2009 թվականի՝ 1411.8 մլն դրամի դիմաց) ուղղվելու են գրադարանային ծառայությունների (16 գրադարաններ, որից 10-ը մարզկենտրոններում), հրատարակությունների գրանցման, հաշվառման և մատենագիտական ծառայությունների (Հայաստանի ազգային գրապալատ), ներդրումների ծախսերի (չորս գրադարաններում ազդանշանային համակարգերի տեղադրում) և գրադարանների հիմնանորոգման աշխատանքների իրականացմանը համապատասխանաբար՝ 979.1 մլն, 52.7 մլն, 4.5 մլն և 339.3 մլն դրամ:

Գրադարանային ծառայությունների իրականացմանը ուղղված հատկացումները նպատակ ունեն ապահովել.

- գրադարանային հավաքածուների պահպանումը և սպասարկումը՝ 891.5 մլն դրամ,

- գրադարանային հավաքածուների համալրումը՝ 69.3 մլն դրամ,

- գրադարանային միջոցառումների և ցուցահանդեսների կազմակերպումը՝ 18.3 մլն դրամ,

Գրադարանների գծով ծախսերի նվազումը՝ 36.2 մլն դրամով, կամ 2.6 տոկոսով պայմանավորված է.

- գրադարանների հիմնանորոգման և շինարարության ծախսերի նվազմամբ՝ 4.2 մլն դրամով,

- ներդրումների ծախսերի նվազմամբ՝ 34.8 մլն դրամով,

Միաժամանակ, ծախսերը աճել են 2.8 մլն. դրամով, որից.

- էլեկտրաէներգիայի ծախսեր՝ 0.9 մլն դրամ,

- ջեռուցման ծախսեր՝ 0.8 մլն դրամ,

- ջրմուղ-կոյուղուց օգտվելու ծախսեր՝ 0.1 մլն դրամ,

- ազդանշանային համակարգերի սպասարկման ծախսեր՝ 1.0 մլն դրամ:

Գրադարանների 1067 աշխատողների միջին ամսական հաշվարկային աշխատավարձը 2010 թվականին, ինչպես և 2009 թվականին կկազմի 54087 դրամ:

Թանգարանների և ցուցասրահների գծով 2010 թվականի համար նախատեսված միջոցները՝ 1500.1 մլն դրամ (ՀՀ 2009 թվականի՝ 1709.9 մլն դրամի դիմաց) ուղղվելու են թանգարանային ծառայությունների (38 թանգարաններ, որից 12-ը մարզկենտրոններում), ներդրումների ծախսերի (երեք թանգարաններում ազդանշանային և ջեռուցման համակարգերի տեղադրում) իրականացմանը և համայնքային բյուջեներին սուբվենցիաների տրամադրմանը (Երևանի չորս թանգարան), համապատասխանաբար՝ 1351.2, 27.0 և 121.9 մլն դրամ:

Թանգարանային ծառայությունների իրականացմանը ուղղված հատկացումները նպատակ ունեն ապահովել .

- թանգարանային առարկաների և թանգարանային հավաքածուների պահպանությունը՝ 1240.1 մլն դրամ,

- թանգարանային հավաքածուների հրապարակումը (ցուցադրությունների, ցուցահանդեսների, թանգարանային միջոցառումների կազմակերպում)՝ 111.1 մլն դրամ:

Թանգարանների և ցուցասրահների գծով ծախսերի նվազումը 209.8 մլն դրամով, կամ 12.3 տոկոսով պայմանավորված է.

- ՄԱԿ-ի զարգացման աջակցության ծրագրի ավարտմամբ՝ 225.5 մլն դրամ,

- թանգարանային հավաքածուի համալրման ծախսերի նվազմամբ՝ 10.6 մլն դրամ:

Միաժամանակ ծախսերը աճել են 26.3 մլն դրամով, որից.

- Էլեկտրաէներգիայի ծախսեր՝ 3.7 մլն դրամ,

- ջեռուցման ծախսեր՝ 7.1 մլն դրամ,

- ջրնուղ-կոյուղուց օգտվելու ծախսեր՝ 0.4 մլն դրամ,

- նոր նախաձեռնության նախատեսում՝ 4.0 մլն դրամ («Կալենց» թանգարանի գործունեությանը աջակցություն),

- ներդրումների ծախսեր՝ 11.1 մլն դրամ:

Թանգարանների և ցուցասրահների 1482 աշխատողների միջին ամսական հաշվարկային աշխատավարձը 2010 թվականին, ինչպես և 2009 թվականին կկազմի 50683 դրամ:

Մշակույթի տների, ակումբների, կենտրոնների գծով 2010 թվականի համար նախատեսված միջոցները՝ 29.3 մլն դրամ (ՀՀ 2009 թվականի՝ 606.5 մլն դրամի դիմաց) ուղղվելու են մշակույթի և ազատ ժամանցի կազմակերպմանը (4 կազմակերպություն):

Մշակույթի տների, ակումբների, կենտրոնների գծով ծախսերի նվազումը՝ 577.3 մլն դրամով, կամ 95.2 տոկոսով պայմանավորված է.

- հիմնանորոգման և շինարարության ծախսերի նվազմամբ՝ 553.2 մլն դրամով,

- ներդրումների ծախսերի նվազմամբ՝ 20.0 մլն դրամով,

- համայնքային բյուջեներին տրամադրվող սուբվենցիայի նվազմամբ՝ 4.0 մլն դրամով:

Միաժամանակ, պայմանավորված սակագների ավելացմամբ Էլեկտրաէներգիայի ծախսերը աճել են 0.1 մլն դրամով:

Մշակույթի տների, ակումբների, կենտրոնների 31 աշխատողների միջին ամսական հաշվարկային աշխատավարձը 2010 թվականին, ինչպես և 2009 թվականին կկազմի 49585 դրամ:

Այլ մշակութային կազմակերպությունների գծով 2010 թվականի համար նախատեսված միջոցները՝ 624.9 մլն դրամ (ՀՀ 2009 թվականի՝ 795.8 մլն դրամի դիմաց) ուղղվելու են արխիվային, տեղեկատվական-վերլուծական և հանրային իրազեկման, մշակութային արժեքների փորձաքննության ծառայությունների իրականացմանը, ժողովրդական ստեղծագործության ավանդույթների և ժողարվեստի պահպանմանը, համայնքային բյուջեներին սուբվենցիաների տրամադրմանը (Երևանի կենդանաբանական այգի):

Այլ մշակութային կազմակերպությունների գծով ծախսերի նվազումը՝ 170.9 մլն դրամով, կամ 21.5 տոկոսով պայմանավորված է.

- մշակութային օբյեկտների հիմնանորոգման ծախսերի նվազմամբ՝ 16.8 մլն. դրամով,
- Երևանի համաքաղաքային նշանակության ծախսերի նվազմամբ՝ 180.0 մլն դրամով:

Միաժամանակ ծախսերը աճել են 25.9 մլն դրամով, որից.

- Էլեկտրաէներգիայի ծախսեր՝ 25.3 մլն դրամ (Հայաստանի ազգային արխիվի գլխավոր մասնաշենքին կից 1-ին և 2-րդ արխիվապահոցային մասնաշենքերի ջեռուցում, օդափոխության համակարգի շահագործում՝ 21.7 մլն դրամ և սակագների աճ՝ 3.6 մլն դրամ),

- ջեռուցման ծախսեր՝ 0.6 մլն դրամ:

Այլ մշակութային կազմակերպությունների 503 աշխատողների միջին ամսական հաշվարկային աշխատավարձը 2010 թվականին, ինչպես և 2009 թվականին կկազմի 51906 դրամ:

Արվեստի գծով 2010 թվականի համար նախատեսված միջոցները՝ 4414.5 մլն դրամ (ՀՀ 2009 թվականի՝ 4224.1 մլն դրամի դիմաց) կուղղվեն թատերական ներկայացումների, երաժշտարվեստի և պարարվեստի համերգների իրականացմանը (37 կազմակերպություն), մշակութային միջոցառումների իրականացմանը, «ժողովրդական» պատվավոր կոչումների արժանացած անձանց պատվովճարի վճարմանը, համայնքային բյուջեներին սուբվենցիաների տրամադրմանը (Երևանի երեք թատրոններ) և մշակութային օբյեկտների հիմնանորոգման աշխատանքների իրականացմանը, համապատասխանաբար՝ 2634.5 մլն, 1160.7 մլն, 57.4 մլն, 205.7 մլն և 356.2 մլն դրամ:

Արվեստի գծով ծախսերի աճը՝ 190.4 մլն դրամով, կամ 4.5 տոկոսով պայմանավորված է.

- մշակութային օբյեկտների հիմնանորոգման ծախսերի աճով՝ 188.9 մլն դրամով,
- Էլեկտրաէներգիայի ծախսերի աճով՝ 13.7 մլն դրամով,
- ջեռուցման ծախսերի աճով՝ 11.7 մլն դրամով,
- ջրմուղ-կոյուղուց օգտվելու ծախսերի աճով՝ 0.4 մլն դրամով,
- Գորիսի Վ.Վաղարշյանի անվան դրամատիկական թատրոնի գործունեությանը աջակցության ծախսերի աճով՝ 3.3 մլն դրամով,
- «Աջակցություն հայ մշակույթի միջազգային կենտրոններին» ծրագրի գծով տարադրամի փոփոխության հետ կապված ծախսերի աճով՝ 7.5 մլն դրամով,
- մշակութային միջոցառումների ծախսերի աճով՝ 211.0 մլն դրամով, որից Գեղվյան խաղերի անցկացման ծախսեր՝ 123.6 մլն դրամ :

Միաժամանակ, ծախսերը նվազել են 246.1 մլն դրամով, որից.

- ավարտվող ծրագրերի ծախսեր՝ 13.1 մլն դրամ («Թումանյանի անվան տիկնիկային թատրոնի տիկնիկների պատրաստում և նորոգում»՝ 6.7 մլն դրամ և Կոմիտասի անվ. կամերային երաժշտության տան վարագույրների ձեռքբերում՝ 6.4 մլն դրամ),

- ներդրումների ծախսեր՝ 206.2 մլն դրամ,

- Երզնի պետական թատրոնի տուրքի մարմանն ուղղված միանվագ ծախսեր՝ 26.8 մլն դրամ:

Թատերահամերգային կազմակերպությունների 3542 աշխատողների միջին ամսական հաշվարկային աշխատավարձը 2010 թվականին, ինչպես և 2009 թվականին կկազմի 45730 դրամ:

Կինեմատոգրաֆիային ուղղված հատկացումները նպատակ ունեն ապահովել միջազգային չափորոշիչներին համապատասխան՝ հայրենական կինոարտադրության, մանուկների և պատանիների համար հայկական կինոնկարների արտադրության և հասարակական-քաղաքական իրադարձությունների, կինոտարեգրության վավերագրման խթանումը:

Կինեմատոգրաֆիայի գծով 2010 թվականի համար նախատեսված հատկացումները՝ 612.8 մլն դրամ (ՀՀ 2009 թվականի՝ 612.6 մլն դրամի դիմաց), կուղղվեն կինոարտադրության կազմակերպմանը՝ 455.0 մլն դրամ, կինո-ֆոտո-ֆոնո հավաքածուի պահպանմանն ու համալրմանը՝ 7.2 մլն դրամ (հայկական ֆիլմերի նոր պատճենների ձեռքբերում) և ազգային և փաստավավերագրական կինոծրագրերի իրականացմանը՝ 150.6 մլն դրամ:

Կինեմատոգրաֆիայի գծով ծախսերի աճը՝ 0.2 մլն դրամով պայմանավորված է Էլեկտրաէներգիայի ծախսերի աճով:

Կինեմատոգրաֆիայի կազմակերպությունների 108 աշխատողների միջին ամսական հաշվարկային աշխատավարձը 2010 թվականին, ինչպես և 2009 թվականին կկազմի 81640 դրամ:

Հուշարձանների և մշակութային արժեքների վերականգնման և պահպանման գծով 2010 թվականի համար նախատեսված հատկացումները՝ 322.9 մլն դրամ (ՀՀ 2009 թվականի՝ 507.7 մլն դրամի դիմաց) կուղղվեն ՀՀ տարածքում պատմության և մշակույթի հուշարձանների պետական հաշվառմանը, պահպանական գոտիների նախագծերի, հուշարձանների պետական կադաստրի կազմմանը՝ 68.9 մլն դրամ, հուշարձանների վերականգնման աշխատանքների իրականացմանը՝ 213.3 մլն դրամ, Թբիլիսիում գտնվող հայ գրողների պանթեոնի պահպանմանը՝ 4.0 մլն դրամ և Հայաստանում պատմամշակութային հուշարձանների վավերագրմանը՝ 36.7 մլն դրամ:

Հուշարձանների և մշակութային արժեքների վերականգնման և պահպանման գծով ծախսերի նվազումը՝ 184.8 մլն դրամով, կամ 36.4 տոկոսով պայմանավորված է.

- հուշարձանների վերանորոգման և վերականգնման ծախսերի նվազմամբ՝ 221.6 մլն դրամով:

Միաժամանակ ծախսերը աճել են՝ 36.8 մլն դրամով, որից.

- Էլեկտրաէներգիայի ծախսեր՝ 0.1 մլն դրամ,

- նոր նախաձեռնության ծախսեր՝ 36.7 մլն դրամ (Աջակցություն Հայաստանում պատմամշակութային հուշարձանների վավերագրմանը):

Պատմամշակութային ժառանգության գիտահետազոտական աշխատանքներ իրականացնող կազմակերպության 57 աշխատողների միջին ամսական հաշվարկային աշխատավարձը 2010 թվականին, ինչպես և 2009 թվականին կկազմի 51930 դրամ:

Ռադիո և հեռուստահաղորդումների հեռարձակման և հրատարակչական ծառայությունների իրականացմանը 2010 թվականին ուղղված հատկացումները` 4302.0 մլն դրամի չափով (ՀՀ 2009 թվականի` 4128.5 մլն դրամի դիմաց), նպատակ ունեն սպահովել քաղաքական, տնտեսական, կրթական, մշակութային, մանկապատանեկան, գիտալուսավորչական, հայոց լեզվի և պատմության, մարզական, զվարճալի և հանրության համար կարևոր ու նշանակալից այլ տեղեկատվություն ստանալու ՀՀ քաղաքացիների իրավունքը, գրահրատարակչական արտադրանքի տեսքով ազգային և համաշխարհային գրական, գիտական, մշակութային արժեքների մատչելիությունը:

«Ռադիո և հեռուստահաղորդումների հեռարձակման և հրատարակչական ծառայությունների հատկացումները կուղղվեն հեռուստառադիոհաղորդումների պատրաստման ու հեռարձակման, հրատարակչությունների և խմբագրությունների, տեղեկատվության ձեռքբերման, հավաքագրման և տարածման աշխատանքների իրականացմանը:

Հեռուստառադիոհաղորդումների գծով 2010 թվականին նախատեսված են 3351.4 մլն դրամ հատկացումներ` (ՀՀ 2009 թվականի` 3253.7 մլն դրամի դիմաց), որոնք ուղղվելու են հանրային հեռուստառադիոհաղորդումների պատրաստմանն ու հեռարձակմանը, հասարակական կարծիքի ուսումնասիրմանը, ԱՊՀ երկրներում հեռուստառաիծրագրերի հեռարձակմանը, տնտեսական վերլուծությունների, քարոզչական աշխատանքների իրականացմանը և գնումների գործընթացի հրապարակայնության ապահովմանը:

Հեռուստառադիոհաղորդումների գծով ծախսերի աճը` 97.7 մլն դրամով, կամ 3.0 տոկոսով պայմանավորված է.

- Էլեկտրաէներգիայի ծախսերի աճով` 1.9 մլն դրամով,
- ջեռուցման ծախսերի աճով` 1.4 մլն դրամով,
- հեռուստահաղորդումների արբանյակային հեռարձակման ծախսերի աճով` 102.9 մլն դրամ, պայմանավորված տարադրամի փոփոխությամբ,
- տնտեսական վերլուծությունների ծառայությունների ծախսերի աճով` 20.0 մլն դրամով (ՀՀ կառավարության գործունեությունը լուսաբանող հեռուստահաղորդումների պատրաստում):

Միաժամանակ ծախսերը նվազել են 28.5 մլն դրամով, որից.

- ներդրումների ծախսեր` 3.5 մլն դրամ,
- գնումների գործընթացի հրապարակայնության ապահովման ծախսեր` 8.6 մլն դրամ,
- կապիտալ դրամաշնորհներ` 16.4 մլն դրամ:

Հրատարակչությունների, խմբագրությունների գծով 2010 թվականին նախատեսված 806.2 մլն դրամ հատկացումները ինչպես և ՀՀ 2009 թվականին ուղղվելու են գրականության, թերթերի, ամսագրերի, մենագրությունների, պետական և ոչ պետական մամուլի հրատարակման և թարգմանչական աշխատանքների իրականացմանը:

Տեղեկատվության ձեռքբերման գծով 2010 թվականին նախատեսված են 144.4 մլն դրամ հատկացումներ` (ՀՀ 2009 թվականի` 68.6 մլն դրամի դիմաց), որոնք կուղղվեն տեղեկատվության պահպանմանը, արխիվացմանը, պետական կառավարման մարմիններին, զանգվածային լրատ-

վական միջոցներին և օտարերկրյա դեսպանատներին պաշտոնական ինֆորմացիայի հաղորդման նպատակով տեղեկատվության ձեռքբերմանը և հանրային իրազեկման ապահովմանը, համապատասխանաբար՝ 68.7 մլն և 75.7 մլն դրամ:

Տեղեկատվության ձեռքբերման գծով ծախսերի աճը՝ 75.8 մլն դրամով, կամ 110.5 տոկոսով պայմանավորված է.

- Հանրային իրազեկման ապահովման նպատակով ծախսերի նախատեսմամբ՝ 75.7 մլն դրամ,
- Էլեկտրաէներգիայի ծախսերի աճով՝ 0.1 մլն դրամով:

Կրոնական և համայնքային այլ ծառայություններ խմբին 2010 թվականին ուղղված հատկացումները՝ 501.0 մլն դրամի չափով (ՀՀ 2009 թվականի՝ 489.0 մլն դրամի դիմաց), նպատակ ունեն ապահովել երիտասարդական ծրագրերի իրականացումը և քաղաքական կուսակցություններին, հասարակական կազմակերպություններին, արհմիություններին, ազգային փոքրամասնություններին աջակցության տրամադրումը:

Երիտասարդական ծրագրերի իրականացման համար 2010 թվականին նախատեսված են 321.4 մլն դրամ հատկացումներ՝ (ՀՀ 2009 թվականի՝ 309.4 մլն դրամի դիմաց), որոնք կուղղվեն հասարակական կյանքին երիտասարդների ակտիվ մասնակցության խթանմանը, երիտասարդների զբաղվածության հնարավորությունների մեծացմանը, երիտասարդության շրջանում առողջ ապրելակերպի խթանմանը, պետական երիտասարդական քաղաքականության իրականացման համագործակցության մակարդակի բարձրացմանը, հայրենասիրական դաստիարակությանը, «Համահայկական երիտասարդական միջազգային կենտրոն» հիմնադրամի գործունեության ապահովմանը, Հայաստան-Սփուռք գործակցության ապահովմանը և Հայաստանում ինտելեկտուալ խաղերի զարգացմանն աջակցմանը:

Երիտասարդական ծրագրերի գծով ծախսերի աճը՝ 12.0 մլն դրամով, կամ 3.9 տոկոսով պայմանավորված է.

- նոր նախաձեռնության նախատեսմամբ՝ Աջակցություն Հայաստանում ինտելեկտուալ խաղերի զարգացմանը:

Քաղաքական կուսակցություններին, հասարակական կազմակերպություններին, արհմիություններին, ազգային փոքրամասնություններին 2010 թվականին աջակցություն տրամադրելու նպատակով հատկացումները՝ 179.6 մլն դրամ, ինչպես և ՀՀ 2009 թվականին կուղղվեն ազգային փոքրամասնություններին, հասարակական կազմակերպություններին պետական աջակցության և «Կուսակցությունների մասին» ՀՀ օրենքի պահանջի համաձայն, ՀՀ Ազգային Ժողովի ընտրություններում 3 և ավելի տոկոս ձայն հավաքած կուսակցություններին և կուսակցությունների դաշինքներին նյութական աջակցության տրամադրմանը, համապատասխանաբար՝ 10.0 մլն, 100.0 մլն և 69.6 մլն դրամ:

Մշակույթի, տեղեկատվության և սպորտի բնագավառի ծախսերի համեմատությունը՝ 2008 թվականի փաստացի և 2009 թվականի բյուջետային տարվա համար հաստատված համապատասխան ցուցանիշների հետ, արտացոլված է սույն բացատրագրի N 11 աղյուսակում:

Ֆիզիկական կուլտուրայի և սպորտի 2010 թվականի տարեկան ծրագիրը արտացոլված է սույն բացատրագրի N 3 հավելվածում:

Կրթության ոլորտը համարվում է երկրի զարգացման առաջնային գերակայություններից մեկը և ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսված **կրթության բնագավառի** ծախսերը (առանց պետական կառավարման ապարատի պահպանման և գիտության գծով ծախսերի) կազմում են 95025.4 մլն դրամ: Ծախսերի նվազումը ՀՀ 2009 թվականի ճշտված պետական բյուջեի համապատասխան ցուցանիշի նկատմամբ, պայմանավորված ֆինանսատնտեսական ճգնաժամով, կազմում է 31124.0 մլն դրամ կամ 24.7 տոկոս, իսկ սպասվելիք կատարողականի (այսուհետ՝ 2009 թվականի) նկատմամբ՝ 13430.4 մլն դրամ կամ 12.4 տոկոս :

Կրթության բնագավառում հիմնական գերակայություն է համարվում **հանրակրթության ոլորտը**, որի գծով ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվել է 65483.5 մլն դրամ: ՀՀ 2009 թվականի համապատասխան ցուցանիշի նկատմամբ ծախսերը նվազել են 1027.3 մլն դրամով կամ 1.5 տոկոսով:

Նախագծով 2010 թվականի համար ծրագրվող բյուջետային ծախսերի նվազումը ՀՀ 2009 թվականի համապատասխան ցուցանիշի նկատմամբ հիմնականում պայմանավորված է.

ա) մանկավարժական, վարչական, ուսումնասօժանդակ և տնտեսական աշխատողների աշխատավարձերի և պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների գծով ծախսերի պակասեցմամբ՝ 2496.9 մլն դրամով՝ կապված երեխաների թվաքանակի նվազման հետ,

բ) միաժամանակ, ապրանքների գնման և ծառայությունների վճարման ծախսերն աճել են 1460.0 մլն դրամով, այդ թվում՝ կոմունալ ծառայությունների վճարների գծով ծախսերի աճը կազմել է 715.3 մլն դրամով՝ կապված սեփական կաթսայատների միջոցով ջեռուցման կազմակերպման և սակագների փոփոխությունները հաշվի առնելու հետ:

Ավագ դպրոցների համար լաբորատոր սարքավորումների ձեռքբերման գծով ծախսերն աճել են՝ 9.6 մլն դրամի չափով (հաշվարկներում 159.6 մլն դրամ է նախատեսվել 48 ավագ դպրոցների ֆիզիկայի, քիմիայի և կենսաբանության լաբորատորիաների համար սարքավորումների ձեռքբերման գծով):

Հանրակրթության գծով 2010 թվականի ծախսերը հաշվարկվել են՝ հիմք ընդունելով ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեով նախատեսված աշակերտ/ ուսուցչական դրույք և աշակերտ/ ոչ ուսուցչական դրույք հարաբերակցությունները, համապատասխանաբար՝ 14.57 և 24.16: Դպրոցներում նախատեսվում է աշակերտների օպտիմալ թվաքանակի սահմանում՝ ապահովելով ՀՀ կառավարության 2001 թվականի դեկտեմբերի 24-ի N 1236 և 2002 թվականի դեկտեմբերի 5-ի N 2047-Ն որոշումների կատարումը (թերհամալրված դասարանների վերահամալրում, խիստ թերհամալրված դասարանների դեպքում՝ երկու, երեք դասարանների համախմբում):

Աշխատավարձի գծով ծախսերի հաշվարկներում հիմք են ընդունվել ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեով աշխատողների միջին ամսական հաշվարկային աշխատավարձերը, ինչպես նաև հաշվի է առնվել ավագ դպրոցներում մանկավարժական անձնակազմի աշխատավարձի 20% հավելումը: ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով հանրակրթության գծով նախատեսված ծախսերում աշխատավարձի գծով հաշվարկված 50127.3 մլն դրամը հնարավորություն կտա մանկավարժական անձնակազմի (26101.5 դրույք՝ ներառյալ զինղեկների,

ֆիզիկականների և մանկապատանեկան կոլեկտիվի կազմակերպիչների դրույքները) միջին ամսական հաշվարկային աշխատավարձը մեկ դրույքի հաշվով, ներառյալ լրացուցիչ վարձատրությունները, հասցնել 116.6 հազ. դրամի, 3970.5 վարչական դրույքների միջին ամսական հաշվարկային աշխատավարձը՝ 176.1 հազ. դրամի, իսկ 11768.9 ուսումնաօժանդակ ու տնտեսական դրույքներինը՝ 37.0 հազ. դրամի:

Հանրապետության բոլոր պետական հանրակրթական ուսումնական հաստատությունների ֆինանսավորումը կիրականացվի ըստ աշակերտների թվի՝ հետևյալ բանաձևով.

$$Ըզ = Սթ \times Սզ + Պզ,$$

որտեղ՝

Ըզ-ն մեկ տարվա համար հաստատությանը հատկացվող ընդամենը գումարն է,

Սթ-ն՝ հաստատության սովորողների թիվը,

Սզ-ն՝ մեկ սովորողին ընկնող տարեկան գումարը, որը 2010 թվականին կազմում է 105775 դրամ,

Պզ-ն՝ հաստատության պահպանման ծախսերի նվազագույն գումարը, որը 2010 թվականին կազմում է 15840.0 հազ. դրամ:

Հաշվարկը կատարելիս՝ կիրառվում են լրացուցիչ գործակիցներ բարձր լեռնային, լեռնային բնակավայրերի և միևնույն բնակավայրում միակ, մինչև 400 աշակերտ ունեցող, ինչպես նաև ավագ դպրոցների համար, մեկ սովորողին ընկնող տարեկան գումարը բազմապատկելով բարձր լեռնային բնակավայրերի դպրոցների համար՝ 1.2 գործակցով, լեռնային բնակավայրերի դպրոցների համար՝ 1.02 գործակցով, միևնույն բնակավայրում միակ, մինչև 400 աշակերտ ունեցող դպրոցների համար՝ 1.2 գործակցով, ավագ դպրոցների համար՝ 1.1 գործակցով :

Ընդ որում, բանաձևի կիրառման արդյունքում, հանրակրթական հաստատություններին հատկացվող բյուջետային ծախսերի համաչափությունն ապահովելու նպատակով, թույլատրվում է պետական կառավարման մարմիններին, ՀՀ կառավարության սահմանած կարգով, սահմանափակ գումարի չափով իրենց ենթակայության հաստատությունների ծախսերում կատարել վերաբաշխումներ:

Բյուջետային ծախսերի գործառական դասակարգման համաձայն՝ հանրակրթության գծով ծախսերը նախատեսվել են «01. Նախադպրոցական և տարրական ընդհանուր կրթություն» խմբի «02. Տարրական ընդհանուր կրթություն» դասում՝ 19459.0 մլն դրամի չափով, ինչպես նաև «02. Միջնակարգ ընդհանուր կրթություն» խմբի «01. Հիմնական ընդհանուր կրթություն» և «02. Միջնակարգ (լրիվ) ընդհանուր կրթություն» դասերում, համապատասխանաբար՝ 32252.5 և 13772.0 մլն դրամի չափով:

Հանրակրթության ոլորտում շարունակում է գերակայություն մնալ նաև **հատուկ կրթության** համակարգը: Պետական ռազմավարությունն այս բնագավառում ուղղված է մի կողմից հատուկ հաստատություններում երեխաների կրթության և խնամքի որակի բարելավմանը, մյուս կողմից՝ այլընտրանքային ծառայությունների ձևավորմանը, ինչը հնարավորություն կտա աստիճանաբար բեռնաթափել հատուկ դպրոցները: Այս ոլորտում կարևորվում է նաև ներառական դպրոցների

ցանցի զարգացումը, կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների՝ հանրակրթական դպրոցում կրթության կազմակերպումը:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով *ներառական կրթության* գծով նախատեսվել է 565.3 մլն դրամ՝ հանրապետության 45 հանրակրթական դպրոցներում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող 1102 երեխաների ուսուցման կազմակերպման գծով:

Բյուջետային ծախսերի գործառական դասակարգման համաձայն՝ ներառական կրթության գծով ծախսերը նախատեսվել են «01. Նախադպրոցական և տարրական ընդհանուր կրթություն» խմբի «02. Տարրական ընդհանուր կրթություն» դասում՝ 226.7 մլն դրամի չափով, ինչպես նաև «02. Միջնակարգ ընդհանուր կրթություն» խմբի «01. Հիմնական ընդհանուր կրթություն» և «02. Միջնակարգ (լրիվ) ընդհանուր կրթություն» դասերում, համապատասխանաբար՝ 302.2 և 36.4 մլն դրամի չափով:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով հատուկ կրթության գծով նախատեսվել է 4266.7 մլն դրամ: ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեի համապատասխան ցուցանիշի նկատմամբ ծախսերը նվազել են 403.0 մլն դրամով կամ 8.6 տոկոսով:

Ծախսերի նվազումը 2009 թվականի նկատմամբ հիմնականում պայմանավորված է հատուկ կրթություն իրականացնող հաստատությունների վերակազմակերպումներով, այսպես. Կապանի N2 և Ստեփանավանի N1 հատուկ դպրոցները վերակազմակերպվել են, դառնալով Երևանի բժշկահոգեբանամանկավարժական գնահատման կենտրոնի մասնաճյուղեր, Թալինի բնագիտամաթեմատիկական հատուկ դպրոցը դարձել է ավագ դպրոց, Հրազդանի մտավոր թերզարգացում ունեցող երեխաների N1 հատուկ դպրոցը միացել է Հրազդանի N11 միջնակարգ դպրոցին՝ միաժամանակ շարունակելով հատուկ հանրակրթական բնույթի գործունեության իրականացումը:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով հատուկ կրթության գծով նախատեսված ծախսերում աշխատավարձի գծով հաշվարկված 2528.6 մլն դրամը հնարավորություն կտա 1317.2 մանկավարժական դրույքների (ներառյալ զինղեկների, ֆիզղեկների և մանկապատանեկան կոլեկտիվի կազմակերպիչների դրույքները) միջին ամսական հաշվարկային աշխատավարձը մեկ դրույքի հաշվով, ներառյալ լրացուցիչ վարձատրությունները, հասցնել 114.6 հազ. դրամի, 111.2 վարչական դրույքներինը՝ 169.9 հազ. դրամի, իսկ 1206.5 ուսումնաօժանդակ և տնտեսական դրույքների միջին ամսական հաշվարկային աշխատավարձը՝ 33.9 հազ. դրամի:

Հաշվարկներում հաշվի են առնվել նաև սակագների փոփոխությունները:

Բյուջետային ծախսերի գործառական դասակարգման համաձայն՝ հատուկ կրթության գծով ծախսերը նախատեսվել են «01. Նախադպրոցական և տարրական ընդհանուր կրթություն» խմբի «02. Տարրական ընդհանուր կրթություն» դասում՝ 957.6 մլն դրամի չափով, ինչպես նաև «02. Միջնակարգ ընդհանուր կրթություն» խմբի «01. Հիմնական ընդհանուր կրթություն» և «02. Միջնակարգ (լրիվ) ընդհանուր կրթություն» դասերում, համապատասխանաբար՝ 2234.9 և 1074.2 մլն դրամի չափով:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով **«Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթություն»** դասի գծով նախատեսվել է 1910.4 մլն դրամ, որը ՀՀ 2009 թվականի

պետական բյուջեի համապատասխան ցուցանիշի նկատմամբ նվազել է 67.2 մլն դրամով կամ 3.4 տոկոսով: Նվազումը հիմնականում պայմանավորված է սովորողների թվաքանակի պակասեցմամբ:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) հաստատությունների ծախսերում աշխատավարձի գծով հաշվարկված 1286.5 մլն դրամը հնարավորություն կտա 716.5 մանկավարժական դրույքների (ներառյալ զինղեկների, ֆիզդեկների և մանկապատանեկան կոլեկտիվի կազմակերպիչների դրույքները) միջին ամսական հաշվարկային աշխատավարձը մեկ դրույքի հաշվով, ներառյալ լրացուցիչ վարձատրությունները, հասցնել 104.9 հազ. դրամի, 70.5 վարչական դրույքներինը՝ 157.8 հազ. դրամի և 629.7 ուսումնաօժանդակ ու տնտեսական դրույքներինը՝ 33.2 հազ. դրամի:

«Միջին մասնագիտական կրթություն» դասի գծով ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվել է 2970.2 մլն դրամ: Նվազումը ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեի համապատասխան ցուցանիշի նկատմամբ կազմում է 23.4 մլն դրամ կամ 0.8 տոկոս:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների մանկավարժական անձնակազմի միջին ամսական հաշվարկային աշխատավարձը հասցվել է 61.0 հազ. դրամի, վարչական անձնակազմինը՝ 53.2 հազ. դրամի, ուսումնաօժանդակ ու տնտեսական անձնակազմինը՝ 31.9 հազ. դրամի:

Քարճրագույն կրթության գծով ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվել է 7522.5 մլն դրամ, որը ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեի համապատասխան ծախսերի նկատմամբ նվազել է 48.1 մլն դրամով կամ 0.6 տոկոսով: Ծախսերի նվազումը պայմանավորված է սովորողների թվաքանակի պակասեցմամբ:

Միաժամանակ, հաշվարկներում լրացուցիչ 11,7 մլն դրամ է նախատեսվել Երևանի պետական բժշկական համալսարանի ռազմաբժշկական ֆակուլտետի աշխատողների և կուրսանտների դրամական բավարարման գծով, ինչպես նաև հաշվի է առնվել Ռուս-հայկական համալսարանում ասպիրանտուրայի ընդունելության տեղերի 10-ով ավելացման հետ կապված ծախսերի աճը:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով բարճրագույն կրթական հաստատությունների դասախոսական անձնակազմի միջին ամսական հաշվարկային աշխատավարձը հասցվել է 35.3 հազ. դրամի, վարչական անձնակազմինը՝ 33.3 հազ. դրամի, ուսումնաօժանդակ ու տնտեսական անձնակազմինը՝ 30.0 հազ. դրամի:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով **«Արտադպրոցական դաստիարակություն»** դասի գծով նախատեսվել է 2313.3 մլն դրամ, որը ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեի համապատասխան ցուցանիշի նկատմամբ աճել է 32.6 մլն դրամով կամ 1.4 տոկոսով:

Նախագծով մանկապատանեկան մարզադպրոցներում աշխատող մարզիչ-մանկավարժների վերապատրաստման կազմակերպման գծով նախատեսվել է 6.9 մլն դրամ (վերջինս ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեով նախատեսված չի եղել): Միաժամանակ, հաշվարկներում հաշվի են առնվել նաև սակագների փոփոխությունները:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով արտադպրոցական դաստիարակության հաստատությունների մանկավարժական անձնակազմի միջին ամսական հաշվարկային աշխատա-

վարձը հասցվել է 46.8 հազ. դրամի, վարչական անձնակազմինը՝ 57.1 հազ. դրամի, ուսումնաօժանդակ ու տնտեսական անձնակազմինը՝ 38.9 հազ. դրամի:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով **«Լրացուցիչ կրթություն»** դասի գծով նախատեսվել է 952.4 մլն դրամ, որը ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեի համապատասխան ցուցանիշի նկատմամբ աճել է 0.7 մլն դրամով կամ 0.1 տոկոսով՝ պայմանավորված հետևյալով.

«Գատախազության դպրոց» ՊՈԱԿ-ի գծով ծախսերն աճել են 14.3 մլն դրամով, ՀՀ հատուկ քննչական ծառայությանը՝ աշխատողների վերապատրաստումների գծով, նախատեսվել է 3.0 մլն դրամ (վերջինս ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեով նախատեսված չի եղել), իսկ սակագների փոփոխությամբ պայմանավորված՝ կոմունալ ծախսերն աճել են 2.4 մլն դրամով:

Միաժամանակ, որոշ ծրագրերի գծով ծախսերը նվազել են, մասնավորապես.

- «Գատական դպրոց» ՊՈԱԿ-ի գծով նվազումը կազմել է 9.5 մլն դրամ, ընդ որում, վերապատրաստվողների թվաքանակի նվազմամբ պայմանավորված՝ ծախսերը նվազել են 21.2 մլն դրամով, միաժամանակ, 11.7 մլն դրամ է նախատեսվել ունկնդիրների կրթաթոշակի գծով,

- ՀՀ կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովին՝ վերապատրաստումների գծով նախատեսված ծախսերի նվազումը կազմել է 4.8 մլն դրամ,

- Հայաստանի փրկարար ծառայության՝ օտարերկրյա պետությունների ուսումնական հաստատություններ գործողված փրկարարական ծառայողների ուսուցման գծով ծախսերի նվազումը՝ 4.7 մլն դրամ:

Բյուջետային ծախսերի գործառական դասակարգման համաձայն՝ հանրակրթական ծրագրերի իրականացման օժանդակության շրջանակներում իրականացվող մի շարք ծրագրեր, ինչպես նաև մասնագիտական կրթության գծով որոշ ծրագրեր նախատեսվել են **«Կրթությանը տրամադրվող օժանդակ ծառայություններ»** դասում:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով զգալի միջոցներ են նախատեսվել ներքոհիշյալ ծրագրերի գծով, այսպես.

➤ տարրական դասարանների աշակերտներին անվճար դասագրքերով և ուսումնական գրականությամբ ապահովում ու ավագ դպրոցների դասագրքերի հրատարակում՝ 764.6 մլն դրամ («Կրթության մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն՝ պետությունը տարրական ընդհանուր կրթական ծրագրերով սովորող բոլոր երեխաներին անվճար ապահովում է դասագրքերով (բացառությամբ օտար լեզվի և երաժշտության դասագրքերի), իսկ սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաներին՝ տարրական ընդհանուր կրթական ծրագրերով նախատեսված դասագրքերով): Նշված գումարից 295.3 մլն դրամը ավագ դպրոցների 4 նոր դասագրքերի հրատարակման ծախսն է: Միաժամանակ, « Սոցիալապես անապահով ընտանիքների երեխաների դասագրքերի վարձավճարների փոխհատուցում» ծրագրով նախատեսվել է 120.0 մլն դրամ:

➤ համակարգչային և ինտերնետային կապի ծառայություններ՝ 698.0 մլն դրամ (հաշվարկներում ծախսերը նախատեսվել են ցանցում արդեն իսկ ընդգրկված 644 դպրոցների ինտերնետային ցանցի սպասարկման և պահպանման գծով, ինչպես նաև նշված ցանցում ևս 300 դպրոցի ընդգրկման հետ կապված):

➤ ավարտական փաստաթղթերի, գովասանագրերի, դասամատյանների, մեղալների, ծրարների, ուսումնական ծրագրերի, մանկավարժական պարբերականների և ուսումնադիտողական պարագաների ձեռքբերում՝ 402.1 մլն դրամ,

➤ դպրոցականների սպարտակիադայի և օլիմպիադաների անցկացում, համապատասխանաբար, 35.0 և 33.2 մլն դրամ,

➤ փոխհատուցում ՀՀ հեռավոր, սահմանամերձ, լեռնային և բարձր լեռնային բնակավայրերի պետական հանրակրթական դպրոցների մանկավարժներին՝ 83.2 մլն դրամ,

➤ կրթության բովանդակային և մեթոդական սպասարկում ու հանրապետության հանրակրթական դպրոցների ուսուցիչների վերապատրաստում՝ 491.5 մլն դրամ,

➤ գնահատման և թեստավորման ծառայություններ՝ 441.4 մլն դրամ,

➤ սփյուռքի հայկական կրթական հաստատություններին ուսումնական գրականության և օժանդակ նյութերի տրամադրում, ինչպես նաև Ջավախքի դպրոցներին գույքի տրամադրում, համապատասխանաբար, 70.0 մլն և 30.0 մլն դրամ,

➤ հանրակրթական դպրոցների մանկավարժներին և դպրոցահասակ երեխաներին տրանսպորտային ծառայությունների մատուցում՝ 50.5 մլն դրամ,

➤ Համահայկական կրթական խորհրդաժողովի անցկացում՝ 13.0 մլն դրամ (ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեով նախատեսված չի եղել):

Վերոնշյալներից բացի՝ ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով միջոցներ են նախատեսվել նաև կրթական օբյեկտների հիմնանորոգման գծով:

Բացի այդ, 2010 թվականին կրթության ոլորտում նախատեսվում է իրականացնել նաև հետևյալ նպատակային վարկային ծրագրերը.

Կրթության որակի և համապատասխանության ծրագիր (Համաշխարհային բանկ), որի նպատակն է՝ ուղղորդել Հայաստանի կրթական համակարգի զարգացումը դեպի համընդհանրացման արդի պայմաններում «գիտելիքների տնտեսության» պահանջները:

Ծրագրի շրջանակներում 2010 թվականի ընթացքում նախատեսվում է արդեն իսկ 2009 թվականին իրականացված աշխատանքների գծով կատարել վերջնական վճարումներ:

Կրթության որակի և համապատասխանության երկրորդ վարկային ծրագիր (Համաշխարհային բանկ), որի գծով 2010 թվականից սկսած նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ բաղադրիչները՝

- դրամաշնորհների տրամադրում նախադպրոցական ծրագրեր իրականացնող հաստատություններին,
- նախադպրոցական կրթության հաստատությունների մանկավարժների և դաստիարակների վերապատրաստում,
- նախադպրոցական կրթության հաստատությունների մանկավարժների և դաստիարակների վերապատրաստման նյութերի տպագրություն,
- նախադպրոցական կրթության ծրագրերի վերահսկում և գնահատում,
- ուսուցիչների վերապատրաստման և մասնագիտական զարգացման համակարգի մշակում,
- դպրոցների տնօրենների վերապատրաստման նյութերի մշակում,

- դպրոցական համակարգչային ցանցի ընդլայնում,
- կրթական միջավայրի ծրագրային ապահովման ստեղծում,
- ավագ դպրոցների ռեսուրսկենտրոնների հիմնում,
- ավագ դպրոցի ուսուցիչների վերապատրաստում,
- ավագ դպրոցների տնօրենների և գրադարանավարների մասնագիտական որակավորման բարձրացման համար վերապատրաստումների նյութերի մշակում և վերապատրաստողների ուսուցում,
- գրադարանների կառավարման համակարգչային ծրագրի գնում,
- մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ազգային կենտրոնի (ՄԿՈԱԱԿ) համար համակարգչային ու գրասենյակային սարքավորումների և կահույքի գնում,
- ՄԿՈԱԱԿ-ի կառավարման ծրագրային փաթեթի գնում,
- որակի ապահովման լուսաբանման ծրագրի իրականացում,
- համակարգի մշակման համար կարիքների նախնական գնահատում,
- ուսանողական վարկերի համակարգի մշակում,
- բարձրագույն կրթության ֆինանսավորման ռազմավարության մշակում,
- Նորարարությունների մրցակցային հիմնադրամի ձևավորման վերլուծություն,
- Համալսարանների ֆինանսական աշխատակազմի վերապատրաստում,
- Ուսանողական վարկավորման պահանջարկի, շրջանավարտների հետքուհական գործունեության և աշխատուժի շուկայի ուսումնասիրություն,
- Բարձրագույն կրթության ֆինանսական քաղաքականության վերաբերյալ խորհրդաժողովների կազմակերպում,
- Համալսարանների համար գույքի և սարքավորումների ձեռքբերում:

Հայաստանի սոցիալական ներդրումների հիմնադրամի երրորդ ծրագիր (Համաշխարհային բանկ)

Ծրագրի նպատակն է աջակցել ՀՀ կառավարության քաղաքականությանը՝ բարձրացնելու աղքատների և խոցելի խմբերի կենսամակարդակը՝ բարելավելով որակն ու մատչելիությունը և մեծացնել համայնքային ենթակառուցվածքների և ծառայությունների տարածվածությունը աղքատության առավել բարձր աստիճան ունեցող համայնքներում և ամենախոցելի խմբերի համար:

2010 թվականին նախատեսվում է շինարարական աշխատանքներ իրականացնել 50-60 միլիոն ժրագրերով, որոնց ընտրությունը կիրականացվի 2010 թվականի ընթացքում:

Դրա հետ մեկտեղ ծրագրի շրջանակներում հանրապետության տարբեր մարզերի ընտրված հանրակրթական դպրոցներին նախատեսվում է տրամադրել դպրոցական կահույք:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով միջոցներ են նախատեսվել նաև մասնագիտական կրթության ոլորտում իրականացվող մի շարք ծրագրերի գծով, մասնավորապես.

- բարձրագույն մասնագիտական կրթության գնահատման համակարգի բարեփոխումներ՝ 80.0 մլն դրամ,
- մասնագիտական կրթության որակի ապահովման ծառայություններ՝ 65.7 մլն դրամ,

➤ նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության և ուսուցման (ՄԿՈՒ) բարեփոխումներ՝ 167.2 մլն դրամ, ինչպես նաև բարեփոխումների շրջանակներում հիմնանորոգման աշխատանքներ՝ 1632.0 մլն դրամ,

➤ Բեռլինի Ազատ համալսարանում գործող հայագիտության բաժանմունքում աշխատանքների իրականացում՝ 7.8 մլն դրամ (ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեով նախատեսված չի եղել):

Կրթության բնագավառի ծախսերի համեմատությունը՝ նախորդ տարվա (2008 թվական) փաստացի և ընթացիկ (2009 թվական) բյուջետային տարվա համար ճշտված համապատասխան ցուցանիշների հետ արտացոլված է սույն բացատրագրի N 12 աղյուսակում:

Գիտությունը, որպես տնտեսության զարգացման, երկրի անվտանգության ապահովման, կրթության, մշակույթի և հասարակական առաջընթացի բացառիկ կարևոր գործոն գտնվում է պետության հովանավորության ներքո: Հիմք ընդունելով 2007 թվականի հուլիսի 11-ի ՀՀ վարչապետի կողմից վավերացված «Գիտության ոլորտի բարեփոխումների հայեցակարգային դրույթները», 2010 թվականին ՀՀ պետական բյուջեով նախատեսված գիտության ծախսերը կուղղվեն ոլորտում առկա հետևյալ առաջնահերթ խնդիրներին.

- գիտության ոլորտի պետական կառավարման արդյունավետ համակարգի ձևավորմանը,
- գիտության ոլորտում համապատասխան ինստիտուցիոնալ բարեփոխումների իրականացմանը,
- գիտական կազմակերպությունների գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը,
- գիտության ոլորտի ենթակառուցվածքի, նյութատեխնիկական բազայի արդիականացմանը,
- գիտական ոլորտի գիտական փորձաքննության անկախ համակարգի ստեղծմանը,
- գիտության և տեխնոլոգիաների զարգացման գերակա ուղղությունների հստակեցմանը,
- գիտության և կրթության ինտեգրման ապահովմանը,
- գիտական ներուժի վերարտադրությանը և երիտասարդացմանը,
- գիտական արդյունքի ապրանքայնացմանն ու դուրսբերմանը ներքին և արտաքին շուկա:

Գիտության ոլորտի հիմնական նպատակն է Հայաստանի Հանրապետության տնտեսական զարգացման մեջ գիտության գործուն դեր ունենալը, գիտական հետազոտությունների արդյունքները տնտեսության մեջ արդյունավետ օգտագործելը:

Գիտության զարգացումը պետք է ընթանա «Գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի և գիտության ու գիտատեխնիկական քաղաքականության հիմնադրույթներով, ըստ որի պետության կողմից գիտության ֆինանսավորումն կիրականացվի

- բազային,
- պայմանագրային (թեմատիկ) ,
- նպատակային-ծրագրային ֆինանսավորման ձևերով:

Վերոհիշյալ խնդիրների լուծման համար անհրաժեշտ է իրականացնել զգալի ֆինանսական ներդրումներ, ինչը ներկա ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի պայմաններում իրատեսական չէ,

ուստի գիտության բնագավառի ծախսերը ընդհանուր առմամբ պահպանվել են 2009 թվականի մակարդակով, և կազմում են **8355.5** մլն դրամ:

Գիտության ծախսերն ամբողջովին արտացոլված են սույն բացատրագրի NN 22.3, 22.4 աղյուսակներում, և ըստ ուղղությունների նախատեսվում են.

Բազային ֆինանսավորում ստացող կազմակերպությունների համար ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվել է 5205.0 մլն դրամ՝ 2009 թվականի սպասվելիք կատարողականի 5224.2 մլն դրամի դիմաց, այդ թվում

- *Գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության բազային ֆինանսավորման* շրջանակներում ակադեմիական տիպի գիտական կազմակերպություններում միավորվել են հիմնարար և կարևորագույն նշանակություն ունեցող կիրառական հետազոտությունների իրականացման, բացառությամբ՝ Սփյուռքի գաղթօջախների պատմության ուսումնասիրման, հետազոտությունների անցկացման ծրագրի /**10.7** մլն դրամի չափով/, ու գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության ենթակառուցվածքի պահպանման ու զարգացման ծրագրերը՝ որպես ընդհանուր ենթակառուցվածքի պահպանման ու զարգացման ծրագրեր: Այդ ծրագրերի իրականացման համար նախատեսվում է **4855.9** մլն դրամ, որից՝

- միջազգային գիտական և գիտատեխնիկական համագործակցության զարգացման, այդ թվում՝ եվրոպական գիտական տարածք ինտեգրումն ապահովելու, միջազգային համագործակցությունների աշխատանքներին մասնակցելու և համաֆինանսավորման ծրագրերը իրականացնելու համար կհատկացվի 193.3 մլն դրամ,

- ՀՀ կառավարության 2009 թվականի հուլիսի 23-ի «Հայաստանի ազգային հերոս Վիկտոր Համբարձումյանի անվան միջազգային գիտական մրցանակ հայցողների ներկայացրած աշխատանքների փորձաքննության անցկացման և մրցանակի թեկնածուի ընտրության հանձնաժողով ստեղծելու, հանձնաժողովի գործունեության կարգը հաստատելու և գումար հատկացնելու մասին» N 861-Ն որոշման կատարումն ապահովելու նպատակով հատկացնել 11.5 մլն դրամ, հայագիտության՝ որպես պետության ռազմավարական կարևորագույն նշանակության բնագավառ, զարգացման ապահովման նպատակով նախատեսել 8.8 մլն. դրամ՝ Սյունիքի մարզում հայագիտական կենտրոնի ստեղծման համար: Այն կլինի մարզերում հայագիտական երկրորդ կենտրոնը՝ Շիրակի մարզից հետո, և համապատասխանում է Սյունիքի մարզի սոցիալ-տնտեսական զարգացմանն ուղղված ՀՀ կառավարության ծրագրին,

- *Ազգային արժեք ներկայացնող գիտական օբյեկտների պահպանման ծրագրի գծով* **241.6** մլն դրամ, պահպանելով 2009 թվականի սպասվելիք կատարողականի մակարդակը:

- *Գիտական կադրերի պատրաստման պետական ծրագրի գծով* նախատեսվում է **96.8** մլն դրամ, պահպանելով 2009 թվականի սպասվելիք կատարողականի մակարդակը, որից սփյուռքագիտության ոլորտում գիտական կադրերի պատրաստման համար՝ 3.0 մլն դրամ:

- *Պետական նպատակային-ծրագրային* ֆինանսավորման համար նախատեսվում է **1073.6** մլն դրամ՝ 2009 թվականին իրականացվող 6 ծրագրերի շարունակման համար հատկացումները՝ պահպանելով ընթացիկ տարվա մակարդակը: Դրանք են՝ ՀՀ պաշտպանության նախարարության պատվերով կատարվող հատուկ գիտահետազոտական և փորձակոնստրուկտորական աշ-

խատանքների, «ՀՀ ԳԱԱ Պատմության ինստիտուտ» ՊՈԱԿ-ին ««Հայոց պատմություն» բազմահատորյակի տպագրություն», «ՀՀ ԳԱԱ Արևելագիտության ինստիտուտ» ՊՈԱԿ-ին ««Հայաստանի հարակից երկրների պատմություն» եռհատորյակի տպագրություն», «Մ. Մաշտոցի անվան հին ձեռագրերի ինստիտուտ – թանգարան («Մատենադարան»)» ՊՈԱԿ-ին ««Մայր ցուցակ հայերեն ձեռագրաց» բազմահատորյակի ստեղծում և հրատարակում», «Հայկական ազգային ԳԻԻՎ միջավայրի ստեղծում», «Շենգավիթ» ծրագրերին պետական աջակցությունը:

- *Պայմանագրային (թեմատիկ) ֆինանսավորման համար նախատեսվում է 1546.8 մլն դրամ՝ պահպանելով 2009 թվականի սպասվելիք կատարողականի մակարդակը, որից 60.0 մլն դրամը կուղղվի պայմանագրային (թեմատիկ) ֆինանսավորմամբ ծրագրերում հատուկ երիտասարդական շնորհային մրցույթի կազմակերպմանը:*

- ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով, առանձին ծրագրով նախատեսվում է նաև 529.9 մլն դրամ՝ գիտաշխատողների գիտական աստիճանների համար հավելավճարներ տրամադրելու համար, պահպանելով գործող չափերը, որը գիտության դոկտորների համար սահմանվել է 20 հազ. դրամ, իսկ թեկնածուների համար՝ 10 հազ. դրամ:

Գիտության բնագավառի ծախսերի համեմատությունը՝ նախորդ տարվա (2008 թվական) փաստացի և ընթացիկ (2009 թվական) բյուջետային տարվա համար հաստատված համապատասխան ցուցանիշների հետ արտացոլված է սույն բացատրագրի N 13 աղյուսակում:

Հայաստանի Հանրապետության 2010 թվականի պետական բյուջեում ընդգրկելու նպատակով գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության պետական ծրագրերի ցանկը ներկայացված է սույն բացատրագրի N 7 հավելվածում :

Սոցիալական պաշտպանության ոլորտի համար նախատեսվող միջոցառումներն ուղղվելու են բնակչության սոցիալական ապահովության քաղաքականության հիմնական և գերակա ուղղությունների՝ պետական կենսաթոշակային ապահովության, սոցիալական աջակցության, աշխատանքի, բնակչության զբաղվածության, ընտանիքի, հաշմանդամների և տարեցների սոցիալական պաշտպանության, փախստականների սոցիալական խնդիրների լուծման, օրենսդրության կատարելագործման ու դրա իրականացման ապահովմանը, ինչպես նաև անհատական ծածկագրային համակարգի ներդրման գործընթացի շարունակականը:

2010 թվականին սոցիալական պաշտպանության ոլորտի ծախսերը (առանց ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության և ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության սոցիալական ապահովության պետական ծառայության պահպանման) կկազմեն 239 843.7 մլն. դրամ կամ 2010 թվականի պետական բյուջեի ծախսերը, ֆինանսատնտեսական ճգնաժամով պայմանավորված հանգամանքներով, 2009 թվականի ճշտված բյուջեի նկատմամբ նվազում են 9 084.6 մլն. դրամով (2009թ.՝ 248 928.3 մլն. դրամ), իսկ 2009թ. սպասողական կատարողականի նկատմամբ 9731.1 մլն. դրամով (2009թ.՝ 248 759.9 մլն. դրամ) (այսուհետ՝ 2009 թվականի):

Սոցիալական պաշտպանության ոլորտի ծախսերը ըստ խմբերի և դասերի բնութագրվում են հետևյալ կերպ.

Վատատղջություն

«Աշխատողների աշխատանքային պարտավորությունների կատարման հետ կապված խեղման, մասնագիտական հիվանդության և առողջության այլ վնասման հետևանքով պատճառված վնասի փոխհատուցում» ծրագրով նախատեսվում է 87.5 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 88.9 մլն դրամ): 2009թ. նկատմամբ ծախսերի նվազումը կազմում է 1.4 մլն. դրամ, որը պայմանավորված է թվաքանակի նվազմամբ 39 մարդով (2009թ. 841 մարդ):

«Բժշկատղիալական վերականգնման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 102.5 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 109.6 մլն դրամ): Ծախսերի նվազումը 2009թ. նկատմամբ 7.1 մլն. դրամով պայմանավորված է ընթացիկ տարում գործող մեկ հիվանդի 1 օրվա բուժման միջին գնի պահպանմամբ՝ 11500 դրամ (2009թ. պետական բյուջեով նախատեսվում էր բուժման միջին գնի աճ 13.0%, սակայն պայմանավորված ֆինանսատնտեսական ճգնաժամով այն չի հաստատվել), անփոփոխ է մնացել նաև հիվանդների ընդհանուր թիվը՝ 591 մարդ:

Անաշխատունակություն

«Հոգեկան առողջության վերականգնման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 64.8 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 73.3 մլն դրամ): Ծախսերը 2009 թվականի համեմատությամբ նվազում են 8.5 մլն. դրամով պայմանավորված ընթացիկ տարում գործող մեկ հիվանդի 1 օրվա բուժման միջին գնի պահպանմամբ՝ 11500 դրամ (2009թ. բյուջեով նախատեսվում էր բուժման միջին գնի աճ 13.0%, սակայն պայմանավորված ֆինանսատնտեսական ճգնաժամով այն չի հաստատվել), անփոփոխ է մնացել նաև հիվանդների ընդհանուր թիվը՝ 392 մարդ:

«Հաշմանդամների և պրոթեզաօրթոպեդիկ պարագաներով, վերականգնման, տեխնիկական միջոցներով ապահովում և դրանց վերանորոգում» ծրագրով նախատեսվում է 857.5 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 888.2 մլն դրամ): Ծախսերը 2009 թվականի համեմատությամբ նվազում են 30.7 մլն. դրամով պայմանավորված հետևյալով.

ա/ ձայնաստեղծ սարքերի քանակի պակասեցմամբ 20 հատ (2009թ.՝ 120 հատ) 7.0 մլն. դրամի չափով,

բ/ աչքի պրոթեզի քանակի պակասեցմամբ 30 հատ (2009թ.՝ 100 հատ) 1.5 մլն. դրամի չափով, աչքի պրոթեզի գնի փոփոխության պայմաններում (2010թ. 65.0 հազ. դրամ 2009թ. 60 հազ. դրամի դիմաց):

գ/ պրոթեզաօրթոպեդիկ և վերականգնողական պարագաների թվաքանակի պակասեցմամբ 1285 հատ (2009թ. 13787 պարագա) 22.3 մլն. դրամի չափով:

Այսպիսով 2010թ. համար պրոթեզաօրթոպեդիկ, վերականգնողական և վերանորոգման պահանջվող անհրաժեշտ պարագաների թիվը կկազմի 13631 պարագա 2009թ. 14916 դիմաց:

«Հաշմանդամներին սայլակներով և լսողական սարքերով ապահովում» ծրագրով նախատեսվում է 119.2 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 87.2 մլն դրամ): Ծախսերը 2009 թվականի համեմատությամբ աճել են շուրջ 32.0 մլն. դրամով պայմանավորված հետևյալով.

Համաձայն ՀՀ կառավարության 2007 թվականի ապրիլի 12-ի թիվ 453-Ն որոշման՝ սայլակները հատկացվում են երեք տարին մեկ անգամ, արդյունքում 2010 թվականին սայլակներ կստանան 2007 թվականին սայլակ ստացողները՝ 416 հաշմանդամ, այդ թվում 40-ը՝ միջազգային կազմակերպությունից ստացողները: Հաշվի առնելով նաև առաջին անգամ սայլակի կարիք ունեցող հաշմանդամների, ինչպես նաև հաջորդ՝ 2011 թվականի 1-ին եռամսյակում կարիք ունեցողների պահանջը հաշմանդամների համար հերթեր չստեղծելու համար, 2010թ. կարիք կլինի ձեռք բերել 450 սայլակ, արժեքը՝ 63.0 մլն. դրամ (2009թ. 376 սայլակ), պահանջվող անհրաժեշտ 133 հատ լսողական սարքերի (2009թ.՝ 1651 հատ) 8.9 մլն. դրամի չափով նվազման պայմաններում:

-«Դպրոցն ավարտած, ինչպես նաև ուշ տարիքում տեսողությունը կորցրած հաշմանդամների համար հատուկ տառատեսակներով գրքերի տպագրության, տետրերի պատրաստման և «խոսող գրքերի» ձայնագրության ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 10.5 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 11.7 մլն. դրամ): Ծախսերը 2009 թվականի համեմատությամբ նվազում են 1.2 մլն. դրամով պայմանավորված ծառայության դիմաց պայմանագրային գնի նվազմամբ, պահպանելով 2009թ. նախատեսված շահառուների թիվը՝ 20 հաշմանդամ:

- Տեսողությունից հաշմանդամություն ունեցող անձանց «Արև» համակարգով ուսուցում ծրագրով նախատեսվում է 7.7 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 8.7 մլն. դրամ): Ծախսերը 2009 թվականի համեմատությամբ նվազում են 1.0 մլն. դրամով պայմանավորված ծառայության դիմաց պայմանագրային գնի նվազմամբ, պահպանելով 2009թ. նախատեսված շահառուների թիվը՝ 20 հաշմանդամ:

- «Տեսողությունից հաշմանդամություն ունեցող անձանց համակարգչային տեխնիկայով և այլ օժանդակ սարքերի ապահովում» ծրագրով նախատեսվում է 8.5 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով հաստատված մակարդակը):

- Մտավոր խնդիրներ ունեցող հաշմանդամ դեռահասների և երիտասարդների սոցիալ-վերականգնողական ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 16.5 մլն դրամի չափով (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով հաստատված մակարդակը): Մույն ծրագրով նախատեսված է աջակցել հաշմանդամ երեխաների ու պատանիների (հիմնականում մտավոր խնդիրներ ունեցող) և նրանց ընտանիքների սոցիալական, կրթական և առողջապահական հիմնախնդիրների լուծման միջոցով նրանց ինտեգրումն հասարակություն: Պետական բյուջեից հատկացվող միջոցները կուղղվեն «Փրկություն» հասարակական կազմակերպության 24 աշխատողի աշխատավարձերի և սոցիալական ապահովության վճարների վճարմանը:

Ծերություն

-«Սպայական անձնակազմի զինծառայողների և նրանց ընտանիքների անդամների կենսաթոշակներ» ծրագրով նախատեսվում է 20163.3 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 21316.7 մլն. դրամ): Ծախսերի նվազումը 2009 թվականի նկատմամբ կազմում է 1153.4 մլն. դրամ, որը պայմանավորված է բոլոր ուժային կառույցներում երկարամյա ծառայության, հաշմանդատության 1-ին և 2-րդ խմբի հաշմանդամ կենսաթոշակառուների, ինչպես նաև կերակրողին կորցնելու գծով

նշանակված կենսաթոշակառուների ընտանիքների անդամների թվաքանակներում առ 01.07.2009թ. դրությամբ ճշտված ցուցանիշներով, կենսաթոշակների տարբեր չափերի տեսակարար կշիռների փոփոխությամբ, արդյունքում կենսաթոշակառուների միջին տարեկան թիվը նվազում է 813 մարդով (2009թ.՝ 37297 մարդ), իսկ միջին ամսական կենսաթոշակի չափը նվազում է 1829.6 դրամով (2009թ.՝ 46593.8 դրամ): Անփոփոխ է թողնվել բազային կենսաթոշակի ամսական չափը՝ 5800 դրամ:

-«Շաբաթային զինծառայողների և նրանց ընտանիքների անդամների կենսաթոշակներ» ծրագրով նախատեսվում է 2864.1 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 3290.5 մլն. դրամ): Ծախսերի նվազումը 2009թ. նկատմամբ շուրջ 426.5 մլն. դրամով պայմանավորված է հաշմանդամության 1-ին և 2-րդ խմբի հաշմանդամ կենսաթոշակառուների, ինչպես նաև կերակրողին կորցնելու գծով նշանակված կենսաթոշակառուների ընտանիքների անդամների թվաքանակներում առ 01.07.2009թ. դրությամբ ճշտված ցուցանիշներով, կենսաթոշակների տարբեր չափերի տեսակարար կշիռների փոփոխությամբ, արդյունքում կենսաթոշակառուների միջին տարեկան թիվը նվազում է 1293 մարդով (2009թ.՝ 10991 մարդ), իսկ միջին ամսական կենսաթոշակի չափը նվազում է 191.3 դրամով (2009թ.՝ 19919.5 դրամ): Անփոփոխ է թողնվել բազային կենսաթոշակի ամսական չափը՝ 5800 դրամ:

-«Սոցիալական կենսաթոշակներ» ծրագրով նախատեսվում է 6514.4 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 6283.0 մլն. դրամ): Ծախսերի աճը 2009թ. նկատմամբ 231.4 մլն. դրամով պայմանավորված է առ 01.07.2009թ. դրությամբ կենսաթոշակառուների թվաքանակի աճով՝ 1982 մարդ (2009թ.՝ 48142 մարդ): Անփոփոխ է թողնվել կենսաթոշակի հիմնական չափը՝ 8000 դրամ:

-«Ապահովագրական կենսաթոշակներ» ծրագրով նախատեսվում է 148 015.6 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 147 526.3 մլն. դրամ): Ծախսերի աճը 2009թ. նկատմամբ 489.3 մլն. դրամով պայմանավորված է ըստ առանձին միջակայքերի միջին աշխատանքային ստաժ ունեցող կենսաթոշակառուների կենսաթոշակների չափերի հաշվարկման բանաձևով հաշվարկված հավելման միջին չափերի, մինչև 25 և 25-ից ավել տարվա ապահովագրական ստաժ ունեցող, ինչպես նաև հաշմանդամության 1-ին և 2-րդ խմբի հաշմանդամ կենսաթոշակառուների թվաքանակներում առ 01.07.2009թ. դրությամբ ճշտված ցուցանիշներով, կենսաթոշակների տարբեր չափերի տեսակարար կշիռների փոփոխությամբ, արդյունքում կենսաթոշակառուների թվաքանակը նվազում է 2129 մարդով (2009թ.՝ 468150 մարդ), իսկ աշխատանքային կենսաթոշակի միջին ամսական չափը կկազմի 25738.4 դրամ 2009թ. 25534.2 դրամի դիմաց: Անփոփոխ են թողնվել կենսաթոշակի հիմնական՝ 8000 դրամ և ապահովագրական ստաժի մեկ տարվա արժեքի՝ 450 դրամ չափերը:

-«ՀՀ օրենքներով և ՀՀ կառավարության որոշումներով նշանակված կենսաթոշակներ» ծրագրով նախատեսվում է 413.8 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 386.8 մլն. դրամ): Ծախսերը ՀՀ 2009 թվականի համեմատությամբ աճել են 27.0 մլն. դրամով, որը պայմանավորված է կենսաթոշակառուների միջին տարեկան թվի՝ 8 մարդով ավելացմամբ: Ծրագրում ընդգրկված են դատավորների կենսաթոշակներին տրվող հավելման ծախսերը, ինչպես նաև «ՀՀ Նախագահի, Ազգային Ժողովի պատգամավորների, վարչապետի, կառավարության անդամների, սահմանադրական դատարանի անդամների, Ազգային Ժողովի վերահսկիչ պալատի նախագահի և դատավորների

կողմից իրենց պաշտոնական պարտականությունները կատարելիս կամ դրանք կատարելու առընչությամբ գոհվելու կամ աշխատունակությունը լրիվ կորցնելու դեպքում նրանց ընտանիքների սոցիալական պաշտպանության մասին» ՀՀ օրենքով նշանակված կենսաթոշակների ծախսերը:

«Տարեցների շուրջօրյա խնամքի ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 1 350.9 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 1331.9 մլն դրամ): Ծախսերը 2009 թվականի համեմատությամբ աճել են շուրջ 19.0 մլն. դրամով պայմանավորված առանձին հանրային ծառայությունների (ջրի, գազի, էլեկտրաէներգիայի) գծով սակագների փոփոխությամբ՝ պահպանելով 2009թ. պետական բյուջեով հաստատված խմանվողների՝ 1010 մարդ և 625.5 հաստիքային միավորների թիվը:

«Տնային պայմաններում միայնակ տարեցների սոցիալական սպասարկում» ծրագրով նախատեսվում է 91.0 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 90.9 մլն դրամ): Ծախսերը 2009 թվականի համեմատությամբ աճել են 0.1 մլն. դրամով, պայմանավորված առանձին հանրային ծառայությունների (ջրի, էլեկտրաէներգիայի) գծով սակագների փոփոխությամբ՝ պահպանելով 2009թ. պետական բյուջեով հաստատված տնային պայմաններում սոցիալական սպասարկում ստացող 1500 միայնակ տարեցների և հաշմանդամների թվաքանակը և 117 հաստիքային միավորների թիվը:

«Հոգեկան առողջության խնդիրներ ունեցող անձանց ցերեկային խնամքի ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 15.3 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 15.7 մլն դրամ): Ծախսերի նվազումը 2009թ. նկատմամբ 0.4 մլն. դրամով պայմանավորված է առանձին տնտեսագիտական դասակարգման հոդվածների գծով ծախսերի ճշտմամբ:

«ՀՀ մարզերում միայնակ տարեցներին, հաշմանդամներին տնային պայմաններում և տարեցների ցերեկային խնամքի կենտրոններում սոցիալական սպասարկում» ծրագրով նախատեսվում է 197.1 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը):

«Վանաձորի տարեցների տանը խնամվողներին շուրջօրյա խնամք և սոցիալական սպասարկում» ծրագրով նախատեսվում է 14.4 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը):

«Վանաձորի տարեցների տուն» հիմնադրամի ծերատունն ունի թվով 27 աշխատող, սպասարկվում են 55 ծերեր, և 10 ծերեր էլ խնամվում են տնային պայմաններում: Կարևորելով տարածաշրջանում միայնակ ծերերի խնամքի և սոցիալական սպասարկման ծառայությունների անհրաժեշտությունը և նրա հետագա բնականոն գործունեությունը ապահովելու համար 2010թ. նախատեսվում է պետական աջակցություն ցուցաբերել Հիմնադրամին տարեցների տան աշխատակիցների աշխատավարձը և սոցիալական ապահովության վճարը վճարելու համար:

Հարազատին կորցրած անձինք

«Զոհված Հայաստանի ազգային հերոսի կամ Մարտական խաչ շքանշանով հետմահու պարգևատրված անձի ընտանիքներին նպաստ» ծրագրով նախատեսվում է 154.8 մլն. դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված. ա/ ազգային հեռոսների նպաստառու ընտանիքների թիվը՝ 9 ընտանիք 250.0 հազ. դրամով նպաստի ամսական չափով, բ/ առաջին աստիճանի Մարտական խաչ շքանշանով հետմահու

պարզևատրված 35 անձանց ընտանիքներին 150.0 հազ. դրամով նպաստի ամսական չափով և երկրորդ աստիճանի Մարտական խաչ շքանշանով հետմահու պարզևատրված 54 անձանց ընտանիքներին 100.0 հազ. դրամով նպաստի ամսական չափով):

«Բնակչության զրադվածության և գործազրկության դեպքում սոցիալական պաշրպանության մասին» ՀՀ օրենքի (25.05.2005թ. ՀՕ-206-Ն) 36-րդ հոդվածով նախատեսված նպաստի վճարում» ծրագրով (գործազուրկների մահվան դեպքում հուղարկավորությունը կատարած անձնաց տրվող թաղման նպաստ) նախատեսվում է 6.5 մլն. դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը):

«ՀՀ կառավարության 18.11.1992թ. N584 որոշման 49-րդ կետով նախատեսված նպաստի վճարում» ծրագրով (աշխատող քաղաքացիների մահվան դեպքում ընտանիքին տրվող թաղման նպաստ) նախատեսվում է 17.5 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով հաստատված չափը):

Ընտանիքի անդամներ և զավակներ

«Ընտանեկան նպաստ և միանվագ դրամական օգնություն» ծրագրով ծախսը կկազմի շուրջ 31023.0 մլն դրամ` 2009 թվականի 32324.3 մլն դրամի դիմաց: Նվազումը 2009թ. նկատմամբ կազմում է շուրջ 1303.0 մլն. դրամ, պայմանավորված է նրանով, որ հաշվարկներում հաշվի է առնվել 01.06.2009թ. դրությամբ փաստացի կատարողականը, արդյունքում 2010թ. համար պահպանելով 2009թ. միջին ամսական նպաստի չափը 23350 դրամ, նպաստառու ընտանիքների թիվը կնվազի կազմելով 110700 ընտանիք (2009թ.` 114000 ընտանիք):

- **«Մինչև 2 տարեկան երեխայի խնամքի նպաստ»** ծրագրով նախատեսվում է 1740.5 մլն. դրամի չափով ծախս (2009թ. շուրջ 1296.0 մլն. դրամ): Ծախսերի աճը 2009թ. նկատմամբ կազմում է 444.5 մլն. դրամ, որը պայմանավորված է նրանով, որ հաշվարկներում հաշվի է առնվել 01.06.2009թ. դրությամբ փաստացի կատարողականը, որը տարածելով ամբողջ տարվա համար, արդյունքում 2010թ. նպաստառուների թիվը կկազմի 8058 մարդ 2009թ.` 6000 մարդու դիմաց, պահպանելով նպաստի ամսական չափը` 18.0 հազ. դրամ (ՀՀ նվազագույն ամսական աշխատավարձի 60%):

«Երեխայի ծննդյան միանվագ նպաստ» ծրագրով նախատեսվում է 4276.1 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.` 4077.6 մլն դրամ): Ծախսերը 2009 թվականի համեմատությամբ աճել են 198.5 մլն. դրամով, պայմանավորված նրանով, որ հաշվարկներով հաշվի է առնվել 01.06.2009թ. դրությամբ փաստացի կատարողականը, որի արդյունքում երեխաների ընդհանուր թիվը 2010թ. կկազմի 40609 կամ 462 մարդով ավելի, որից 3-րդ և ավելի երեխաների թիվը` 5910 երեխա (2009թ. 40147 երեխա, որից 3-րդ և ավելի երեխաների թիվը 5448), պահպանելով 2009թ. համար նախատեսված նպաստի չափերը 1-ին և 2-րդ երեխայի ծննդյան դեպքում 50.0 հազ. դրամ ու 3-րդ և ավելի երեխա ունենալու դեպքում` 430.0 հազ. դրամ:

«Հղիության և ծննդաբերության նպաստի վճարում» ծրագրով նախատեսվում է 2047.3 մլն դրամի չափով ծախս: Պահպանվել է 2009 թվականի համար հաստատված ծախսը և ծննդաբերության նպաստի օրերի թիվը` 969021 օր ու միջին օրական նպաստի չափը` 2112.7 դրամ:

-«Երեխաների շուրջօրյա խնամքի ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 1681.7 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 1651.4 մլն դրամ): Ծախսերը 2009 թվականի համեմատությամբ աճել են 30.2 մլն. դրամով, հիմնականում պայմանավորված է առանձին հանրային ծառայությունների (ջրի, գազի, էլեկտրաէներգիայի) գծով սակագների փոփոխությամբ: 2010թ. համար պահպանվել է 2009թ. համար հաստատված խմանվողների՝ 935 մարդ և 854 հաստիքային միավորների թիվը:

-«ՀՀ մանկատներում խնամվող դպրոցական տարիքի երեխաներին դրամական աջակցության տրամադրում» ծրագրով նախատեսվում է 12.8 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 15.2 մլն.դրամ): Ծախսերը 2009 թվականի համեմատությամբ նվազում են 2.4 մլն. դրամով, պայմանավորված գրպանի ծախսերի համար գումար ստացող երեխաների փաստացի թվաքանակով 440 երեխա 2009թ. նախատեսված 533 փոխարեն:

-«ՀՀ մանկատների շրջանավարտներին աջակցություն և խորհրդատվություն» ծրագրով նախատեսվում է 36.1 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 37.7 մլն դրամ): Ծախսերը 2009 թվականի համեմատությամբ նվազում են 1.6 մլն. դրամով, պայմանավորված խնամակալական կազմակերպությունների շրջանավարտների գնված բնակարանների նոտարական ձևակերպման ծախսի չներառմամբ (2010թ. խնամակալական կազմակերպությունների շրջանավարտների բնակարանների գնման նպատակով միջոցներ նախատեսված չեն) և սոցիալական պատրոնաժի ենթակա շահառուների թվի ավելացմամբ (2010թ. 45 շահառու 2009թ. 37 շահառուի դիմաց):

-«ՀՀ մանկատների շրջանավարտներին կրթաթոշակի և միանվագ դրամական օգնության տրամադրում» ծրագրով նախատեսվում է 4.3 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 4.8 մլն դրամ): Ծախսերը 2009 թվականի համեմատությամբ նվազում են 0.5 մլն. դրամով, պայմանավորված մանկատան շրջանավարտների միանվագ դրամական օգնություն և կրթաթոշակ ստացողների թվի փոփոխությամբ համապատասխանաբար 40 և 19 շահառու (2009թ.՝ 50 և 19 շահառու):

-«ՀՀ երեխաների շուրջօրյա խնամք և պաշտպանություն իրականացնող հաստատություններում խնամվող երեխաներին ընտանիքներ վերադարձնելու ծառայություններ (բեռնաթափում)» ծրագրով նախատեսվում է 11.8 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը):

-«Կենսաբանական ընտանիք տեղափոխված երեխաների ընտանիքներին դրամական օժանդակության փաթեթի տրամադրում» ծրագրով նախատեսվում է 8.7 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը): 2010թ. համար պահպանվել է 2009թ. կենսաբանական ընտանիք տեղափոխված երեխաների ընտանիքներին տրվող օժանդակության փաթեթի գումարը 173.1 հազ. դրամը և Լոռու մարզում ընտրված 50 ընտանիքների թիվը:

-«Ռիսկի գոտում հայտնված երեխաներին սոցիալական հոգաձության ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 137.6 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 136.4 մլն դրամ): Ծախսերը 2009

թվականի համեմատությամբ աճում են 1.2 մլն. դրամով, պայմանավորված առանձին հանրային ծառայությունների (գազի, էլեկտրաէներգիայի) գծով սակագների փոփոխությամբ ու մաքրիչ և հիգենիկ նյութերի ծախսերի ավելացմամբ, առանձին տնտեսագիտական դասակարգման հոդվածների գծով ծախսերի նվազման պայմաններում: 2010թ. համար պահպանվել է 2009թ. պետական բյուջեով հաստատված խնամվողների՝ 200 մարդ և 90 հաստիքային միավորների թիվը:

-«Երեխաների գիշերօթիկ խնամքի և պաշտպանության ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 879.3 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 873.9 մլն դրամ): Ծախսերը 2009 թվականի համեմատությամբ աճում են 5.4 մլն. դրամով, պայմանավորված խնամվողների և հաստիքների փաստացի թվաքանակի փոփոխությամբ՝ 01.08.09թ. փաստացի գրանցված խնամվողների թիվը՝ 725 երեխա և հաստիքների թիվը՝ 588 մարդ (2009թ. սպասողական կատարողականով խնամվողների թիվը՝ 750 երեխա և 603 հաստիքային միավոր), առանձին հանրային ծառայությունների (գազի, էլեկտրաէներգիայի) գծով սակագների ավելացմամբ պայմաններում:

-«Երեխաների խնամքի ցերեկային կենտրոնների կողմից դժվար իրավիճակներում գտնվող երեխաների սոցիալական հոգածության ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 51.3 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով հաստատված մակարդակը): Ծրագրով նախատեսվում է փոխհատուցել կենտրոնի 84 աշխատողների համար աշխատավարձի և պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների գծով հաշվարկված գումարները: Ծրագրի նպատակն է կենտրոն այցելող 515 հաշմանդամ երեխաների սպասարկման կազմակերպումը, 600 հաշմանդամ երեխաներին սոցիալ-հոգեբանական խորհրդատվության տրամադրումը Տավուշի մարզի՝ Նոյեմբերյան, Իջևան, Դիլիջան և Բերդ տարածաշրջաններում:

-«Հայաստանի Հանրապետությունում խնամատար ընտանիքի ինստիտուտի ներդրման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 25.2 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 26.2 մլն դրամ): Ծախսերի նվազումը 2009թ. նկատմամբ 0.9 մլն. դրամով պայմանավորված է խնամատար 2 ընտանիքների թվի նվազմամբ (2009թ. 25 ընտանիք), պահպանելով խնամատար ընտանիքին տրվող տարեկան յուրաքանչյուր երեխայի համար 584 հազ. դրամի չափով դրամական աջակցության չափը:

-«Մարդասիրական օգնության կարգով ստացվող պարենամթերքի բաշխման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 9.1 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված 3 փուլի փոխարեն իրականացվելիք 1 փուլի 9.1 մլն. դրամի չափը):

-«Միանվագ սոցիալական ապահովագրության վճարներ ՀՀ պաշտպանության ժամանակ հաշմանդամ դարձած զինծառայողներին և զոհված (մահացած) զինծառայողների ընտանիքներին» ծրագրի ծախսը կազմում է 211.0 մլն դրամ (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը):

«Վարժական հավաքների և զինծառայության և փրկարար ծառայության ընթացքում մահացած (զոհված) զինծառայողների ու փրկարար ծառայողների հուղարկավորության, զերեզմանների բարեկարգման, տապանաքարերի պատրաստման և տեղադրման հետ կապված ծախսերի փոխհատուցում» ծրագրով նախատեսվում է հատկացնել 370.0 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը):

«ՀՀ քաղաքացիական գործերով վերաքննիչ դատարանի 05-1680 գործով 15.07.2005թ.վճռի համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կողմից կերակրողը կորցնելու կապակցությամբ կրած վնասի փոխհատուցման» ծրագրով նախատեսվում է հատկացնել 1.1 մլն դրամ (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը):

«ՀՀ քաղաքացիական գործերով վերաքննիչ դատարանի 07-3832 գործով 03.11.2007թ. վճռի համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կողմից կերակրողը կորցնելու կապակցությամբ կրած վնասի հատուցում» ծրագրով նախատեսվում է հատկացնել 1.2 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ. 0.3 մլն դրամ):

Գործազրկություն

«Վարձատրվող հասարակական աշխատանքներ» ծրագրով նախատեսվում է 689.5 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը): 2010թ. նախատեսվում է ծրագրում ընդգրկել 4959 մարդ պահպանելով մեկ օրվա գումարը 2400 դրամ (ՀՀ նվազագույն ամսական աշխատավարձի 8% -ի չափով):

«Երիտասարդների մասնագիտական կողմնորոշման և խորհրդատվական ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 20.6 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 18.8 մլն դրամ): Ծախսերը 2009 թվականի համեմատությամբ աճել են 1.8 մլն. դրամով, որը պայմանավորված է առանձին հանրային ծառայությունների սակագների փոփոխությամբ և կենտրոնի համար ձեռքբերված ավտոմեքենայի պահպանման ծախսերի ավելացմամբ:

«Ձեռնարկատիրական գործունեությամբ զբաղվելու նպատակով պետական գրանցման համար գործազուրկներին և աշխատանք փնտրող չզբաղված հաշմանդամներին տրամադրվող ֆինանսական աջակցություն» ծրագրով նախատեսվում է հատկացնել 2.75 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը): Ծրագրով նախատեսվել է 100 անհատ ձեռներեցի ցուցաբերել աջակցություն 2.75 մլն դրամի չափով (անհատ ձեռնարկատեր գրանցվելու դեպքում մեկ անձի համար պահանջվում է բազային տուրքի եռապատիկի, առևտրային կազմակերպության դեպքում՝ բազային տուրքի 12-ապատիկի, կնիքի և դրոշմակնիքի պատրաստման թույլտվություն տալու համար՝ բազային տուրքի 6-ապատիկի, ֆիրմայի անվանումը գրանցելու համար՝ բազային տուրքի 6-ապատիկի, կնիք ձեռք բերելու համար՝ կնիք պատրաստող պետական մասնագիտացված կազմակերպության կողմից սահմանված գների սանդղակի նվազագույն գնի (8000 դրամ) չափով աջակցություն, միջին գումարը կազմում է 27500 դրամ):

-«Աշխատաշուկայում անմրցունակ անձանց աշխատանքի ընդունելիս աշխատավարձի մասնակի փոխհատուցում գործատուին» ծրագրով նախատեսվում է հատկացնել 64.8 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը և շահառուների թիվը՝ 180 մարդ):

-«Ապահովագրական ստաժ չունեցող կամ մինչև մեկ տարվա ապահովագրական ստաժ ունեցող աշխատանք փնտրող չգրադրված հաշմանդամների մասնագիտական ուսուցման և աշխատանքային ունակությունների վերականգնման կազմակերպում» ծրագրով նախատեսվում է 13.1 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը) (մեկ հաշմանդամի մասնագիտական ուսուցման, աշխատանքային ունակությունների վերականգնման (ներառյալ կրթաթոշակը) համար 2009 թվականին կնքված պայմանագրերով միջին ծախսը 170. 0 հազ.դրամ x 77 շահառու):

-«Գործազուրկության նպաստ» ծրագրով նախատեսվում է հատկացնել 4536.0 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ. 3132.0 մլն. դրամ): Ծախսերի աճը 2009թ պետական բյուջեի նկատմամբ կազմում է 1404.0 մլն.դրամ կամ 44.8%, որը պայմանավորված է գործազուրկության նպաստ ստացողների միջին տարեկան թվաքանակի աճով՝ 6500 մարդ (հաշվարկներում հաշվի է առնվել գործազուրկների միջին տարեկան թվաքանակը, որը կազմում է 21000 մարդ 12 ամսվա կտրվածքով՝ փաստացի գործազուրկության նպաստի վճարման միջին տարեկան տևողությունը կազմում է 10 ամիս, արդյունքում նպաստ կվճարվի շուրջ 25200 անձանց):

-«Գործազուրկների, աշխատաշուկայում անմրցունակ խմբերի և երկարամյա ծառայության ու արտոնյալ պայմաններով կենսաթոշակ ստացող աշխատանք փնտրող չգրադրված անձանց մասնագիտական ուսուցում» ծրագրով նախատեսվում է հատկացնել 232.9 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը, ծրագրում ընդգրկվում են՝ գործազուրկներ, հաշմանդամներ, երկարամյա ծառայության և արտոնյալ պայմաններով կենսաթոշակ ստացող անձինք՝ 1370 մարդ):

-«Այլ վայր աշխատանքի գործուղվող գործազուրկների նյութական ծախսերի հատուցում» ծրագրով նախատեսվում է հատկացնել 15.9 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը, «Ծառայողական գործուղման մեկնած աշխատողների գործուղման ծախսերի հատուցման համար կատարվող վճարումների նվազագույն և առավելագույն չափերն ու վճարման կարգը սահմանելու մասին» N 2335-Ն որոշմամբ սահմանված՝ • ամսական գումար բնակարանային վարձի և կոմունալ ծախսերի համար «Նվազագույն ամսական աշխատավարձի մասին» ՀՀ օրենքի 1-ին հոդվածով սահմանված ամսական աշխատավարձի չափով, 2010 թվականին նախատեսվում է այլ վայր աշխատանքի գործուղել 30 գործազուրկի: Ըստ ՀՀ ազգային վիճակագրական ծառայության տվյալների ընտանիքի անդամների միջին թիվը հաշվարկվում է 4 անձ):

-«Երկարամյա ծառայության և արտոնյալ պայմաններով կենսաթոշակ ստացող աշխատանք փնտրող չգրադրված անձանց վերամասնագիտացում» ծրագրով նախատեսվում է հատկացնել 3.4 մլն դրամ (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով

նախատեսված չափը, երկարամյա ծառայության և արտոնյալ պայմաններով կենսաթոշակ ստացող աշխատանք փնտրող չգբաղված 20 շահառու x 170. 0 հազ.դրամ -2009 թվականին կնքված պայմանագրերով վերամասնագիտացման մեկ անձի հաշվով միջին տարեկան ծախսը (ներառյալ կրթաթոշակը):

-«Աշխատաշուկայի հետազոտման և կանխատեսման աշխատանքների կազմակերպում» ծրագրով նախատեսվում է հատկացնել 5.0 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը): Սույն ծրագրի նպատակն է աշխատաշուկայի հետազոտման և կանխատեսման աշխատանքների կազմակերպման համար կատարել ուսումնասիրություն նախնական (արհեստագործական) ուսումնական հաստատություններում անվճար ուսուցանվող մասնագիտությունների վերաբեյալ և աշխատաշուկայում զբաղվածության խնդիրները վեր հանելուն ուղղված նպատակային հետազոտություններ՝ մեկ հետազոտություն:

«Թափուր աշխատատեղերի տոնավաճառի կազմակերպման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է հատկացնել 4.2 մլն դրամ (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը): Սույն ծրագրով նախատեսվում է 2009թ. 5 մարտի և Երևան քաղաքում՝ յուրաքանչյուրում կազմակերպել մեկ աշխատանքի տոնավաճառ, որի համար անհրաժեշտ կլինի՝ $6 \times 700.0 = 4\,200.0$ հազ. դրամ (մեկ աշխատանքի տոնավաճառ կազմակերպելու համար անհրաժեշտ է 20 ստենդ (մեկ հատը -25,0 հազ դրամ) $20 \times 25.0 = 500.0$ հազ. դրամ, տարածքի վարձակալության համար – 200.0 հազ. դրամ):

-«Աշխատանք փնտրող հաշմանդամների աշխատանքային վերականգնման, մասնագիտական վերապատրաստման և խորհրդատվության ծառայություններ» ծրագրի ծախսը կազմում է 9.8 մլն. դրամ (2009թ. սպասողական կատարողականով ծախսեր նախատեսված չեն):

Հայաստանի Հանրապետության և Միջազգային զարգացման ընկերակցության (ՄՁԸ) միջև 2004թ.-ի հուլիսի 30-ին կնքված վարկային համաձայնագրի շրջանակներում Սոցիալական պաշտպանության ոլորտի կառավարման ծրագրի (ՄՊՈԿԾ) իրականացման նպատակով 2010թ. նախատեսվում է Գ-յումրի քաղաքում ստեղծել հաշմանդամ գործազուրկների համար մասնագիտական վերապատրաստման և աշխատանքային վերականգնման կենտրոն: Կենտրոնի կողմից սպասարկվող շահառուների թիվը կկազմի 720 մարդ, իսկ հաստիքների թիվը՝ 9 մարդ:

Բնակարանային ապահովում

-«Չոհված (մահացած) և առաջին, երկրորդ և երրորդ կարգի հաշմանդամ զին-ծառայողների անօթևան ընտանիքներին բնակարանով ապահովման և բկարանային պայմանների բարելավման համար» ծրագրով նախատեսվում է հատկացնել 500.0 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ. 3000.0 մլն դրամ):

Սոցիալական հատուկ արտոնություններ (այլ դասերին չպատկանող)

-«Անօթևան մարդկանց ժամանակավոր օթևանի տրամադրման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 54.2 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 53.2 մլն դրամ): Ծախսերի աճը 2009թ. նկատմամբ 1.0 մլն. դրամով պայմանավորված է առանձին տնտեսագիտական հոդվածների գծով ծախսերի աճով և հանրային ծառայությունների (ջրի, գազի, էլեկտրաէներգիայի) գծով սակագների փոփոխությամբ (0.7 մլն. դրամով ավելացմամբ): 2010թ. պահպանվել են 2009թ. համար նախատեսված խնամվողների թիվը՝ 60 մարդ և հաստիքային միավորների թիվը՝ 23 մարդ:

-«Բռնադատված քաղաքացիներին պատճառված վնասի դիմաց միանվագ դրամական փոխհատուցում» ծրագրով նախատեսվում է 1.0 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 1.6 մլն դրամ): Ծախսերի նվազումը 2009թ. նկատմամբ շուրջ 0.6 մլն. դրամով պայմանավորված է միանվագ դրամական փոխհատուցում ստացող անձանց թվաքանակի 50 մարդով նվազմամբ (2009թ.՝ 133 մարդ):

-«Փախստականների սոցիալական խնդիրների լուծման միջոցառումներ» ծրագրով ծախս է նախատեսվել 16.9 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 14.1 մլն դրամ): Ծախսերի աճը 2009թ. նկատմամբ կազմում է 2.9 մլն. դրամ, որը պայմանավորված է սպասարկող անձնակազմի 6 մարդով ավելացմամբ (2009թ.՝ 26 հաստիքային միավոր):

-«Փախստականների կեցության խնդիրների լուծման միջոցառումներ» ծրագրով նախատեսվում է հատկացնել շուրջ 11.2 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ շուրջ 11.0 մլն դրամ): Ծախսերի աճը 2009թ. նկատմամբ կազմում է 0.2 մլն. դրամ, որը պայմանավորված է առանձին հանրային ծառայությունների (ջրի, էլեկտրաէներգիայի) գծով սակագների փոփոխությամբ:

-«Փախստականի կարգավիճակ հայցողին միանվագ նպաստ» ծրագրով ծախս է նախատեսվել 0.5 մլն դրամ (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը):

-«Վետերանների պատվովճարներ» ծրագրով նախատեսվում է հատկացնել 848.2 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 924.2 մլն դրամ): Ծախսերը 2009 թվականի համեմատությամբ նվազում են 76.0 մլն.դրամի չափով, որը պայմանավորված է ստացողների թվաքանակի նվազմամբ՝ 317 մարդով (2009թ.՝ 3851 մարդ), անփոփոխ է թողնվել վետերանների պատվովճարի ամսական չափը՝ 20.0 հազ. դրամ:

-«Հայրենական Մեծ Պատերազմի վետերաններին, 25.11.1998թ. ՀՕ-258 օրենքի 13 հոդվածում նշված պատճառներով հաշմանդամ դարձածներին, ինչպես նաև ծառայողական պարտականությունների կատարման ժամանակ զոհված (մահացած) զինծառայողների ընտանիքներին դրամական օգնության տրամադրում» ծրագրով ծախս է նախատեսվել 2573.7 մլն դրամ (2009թ.՝ 2513.1 մլն. դրամ): Ծախսերը 2009 թվականի համեմատությամբ աճում են շուրջ 60.6 մլն. դրամով, որը պայմանավորված է նրանով, որ հաշվի է առնվել 01.07.2009թ. դրությամբ Հայրենական Մեծ պատերազմի վետերանների, 25.11.1998թ. ՀՕ-258 օրենքի 13 հոդվածում. նշված պատճառներով հաշմանդամ դարձած զինծառայողների, ինչպես նաև ծառայողական պարտականությունների կատարման ժամանակ զոհված (մահացած) զինծառայողների

ընտանիքների փաստացի թվաքանակը, անփոփոխ է թողնվել դրամական օգնության ամսական չափերը՝

ա/ ՀՊ մասնակիցների նրանց հավասարեցված անձանց՝ 4500 դրամ,

բ/ ՀՊ հաշմանդամներ և նրանց հավասարեցված անձանց, Հայրենական Մեծ պատերազմում զոհվածների ընտանիքի անդամներ /այրիկներ և մանկուց հաշմանդամ երեխաներ՝ 6800 դրամ,

գ/ Հաշմանդամ զինծառայողներ (նրանց հավասարեցված անձիք) և զոհված (մահացած) զինծառայողների (նրանց հավասարեցված անձանց) ընտանիքներ՝ 9100 դրամ,

դ/ 5 հոգուց ավելի զոհված (մահացած) զինծառայողների (նրանց հավասարեցված անձանց) ընտանիքների անդամների համար, հինգից ավելի յուրաքանչյուր անձի համար լրացուցիչ՝ 3000 դրամ:

2010թ. դրամական օգնություն կստանան շուրջ 26387 մարդ (2009թ.՝ 25950 մարդ):

Սոցիալական ապշտպանությանը տրամադրող օժանդակ ծառայություններ (այլ դասերին չպատկանող)

«Հաշմանդամների տվյալների տեղեկատվական համակարգի վարման, սպասարկման և տեղեկատվության տրամադրման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 18.1 մլն. դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 18.0 մլն դրամ): Ծախսերի աճը 2009թ. նկատմամբ կազմում է 0.1 մլն. դրամ, որը պայմանավորված է առանձին հանրային ծառայությունների (էլեկտրաէներգիայի) գծով սակագների փոփոխությամբ:

«ԲՄՓ ձևաթղթի տպագրության ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 8.8 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ. 7.1 մլն դրամ): Ծախսերի աճը 2009թ. նկատմամբ կազմում է 1.7 մլն. դրամ, որը պայմանավորված է ձևաթղթերի գծով պարբերական մրցույթի միավոր գների թանկացմամբ (ձևաթղթերի թիվը մնացել է անփոփոխ՝ 338790 հատ):

«Գործազուկների տվյալների տեղեկատվական համակարգի /«Գործ» համակարգ/ վարման, սպասարկման և տեղեկատվության տրամադրման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 24.9 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 21.4 մլն դրամ): Ծախսերի աճը 2009թ. նկատմամբ կազմում է 3.5 մլն. դրամ, որը պայմանավորված է զբաղվածության գործակալության և նրա տարածքային մարմինների համակարգիչների սպասարկման՝ պահեստամասերի ձեռքբերման (2010թ.՝ 1110 համակարգչային տեխնիկայի համար 2009թ. 360 համակարգչային տեխնիկայի միավոր) հետ կապված ծախսերի ավելացմամբ:

«Սոցիալական ապահովության քարտերի համակարգի վարման, սպասարկման և տեղեկատվության տրամադրման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է շուրջ 148.0 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ շուրջ 147.0 մլն դրամ): Ծախսերի աճը 2009թ. նկատմամբ կազմում է 1.0 մլն. դրամ, որը պայմանավորված է առանձին հանրային ծառայությունների (էլեկտրաէներգիայի) գծով սակագների փոփոխությամբ:

-«Դժվարին իրավիճակներում գտնվող երեխաների տվյալների «Մանուկ» տեղեկատվական համակարգի վարման, սպասարկման և տեղեկատվության տրամադրման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 15.3 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ. 15.2 մլն դրամ): Ծախսերի աճը 2009թ. նկատմամբ կազմում է 0.1 մլն. դրամ, որը պայմանավորված է առանձին հանրային ծառայությունների (էլեկտրաէներգիայի) գծով սակագների փոփոխությամբ:

-«Սոցիալական ապահովության առանձին ծրագրերի վճարման հետ կապված ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 504.2 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ.՝ 510.7 մլն դրամ): Ծախսերը 2009 թվականի համեմատությամբ նվազում են 6.5 մլն. դրամով, պայմանավորված առանձին ծրագրերով նախատեսված ծախսերի փոփոխությամբ (սույն ծրագրում ներառվել են «Հայաստանի զոհված ազգային հերոսների ընտանիքներին նպաստ»՝ 1.9 մլն. դրամ, «Բնակչության զբաղվածության և գործազրկության դեպքում սոցիալական պաշրպանության մասին» ՀՀ օրենքի (25.05.2005թ. ՀՕ-206-Ն) 36-րդ հոդվածով նախատեսված նպաստի վճարում»՝ 0.08 մլն. դրամ, «Ընտանեկան նպաստ և միանվագ դրամական օգնություն»՝ 371.1 մլն. դրամ, «Մինչև 2 տարեկան երեխայի խնամքի նպաստ»՝ 20.9 մլն. դրամ, «Երեխայի ծննդյան միանվագ նպաստ»՝ 51.3 մլն. դրամ, «Գործազրկության նպաստ»՝ շուրջ 59.0 մլն. դրամ ծրագրերով նախատեսված նպատակներին ուղղվող գումարների վճարման հետ կապված վճարման ծառայությունները):

-«Ընտանեկան նպաստի տվյալների տեղեկատվական համակարգի վարման, սպասարկման և տեղեկատվության տրամադրման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 31.3 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. պետական բյուջեով նախատեսված չափը):

-«ՄՃՏԳ ձևաթղթի տպագրության ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 17.4 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը և 680000 հատ ձևաթղթերի թանակը):

-«Երեխայի ծննդյան և խնամքի համար տրամադրվող նպաստների համակարգի վարման, սպասարկման և տեղեկատվության տրամադրման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 9.5 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը):

-«Բարեգործական ծրագրերի հաշվառման տեղեկատվական համակարգի համակարգի վարման, սպասարկման և տեղեկատվության տրամադրման ծառայություններ» ծրագրի ծախսը կազմում է 5.3 մլն. դրամ (2009թ. 5.2 մլն դրամ): Ծախսերի աճը 2009թ. նկատմամբ կազմում է 0.1 մլն. դրամ, որը պայմանավորված է առանձին հանրային ծառայությունների (էլեկտրաէներգիայի) գծով սակագների փոփոխությամբ:

-«ՀՀ աշխատանքի պետական տեսչության տեղեկատվական համակարգի համակարգի վարման, սպասարկման և տեղեկատվության տրամադրման ծառայություններ» ծրագրի ծախսը կազմում է 5.7 մլն. դրամ (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը):

-«Մեթոդաբանական ձեռնարկների մշակում, հետազոտությունների անցկացում և սոցիալական ապահովության ոլորտի կադրերի վերապատրաստում» ծրագրով նախատեսվում է 84.5 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. պետական բյուջեով նախատեսված չափը):

-«Հանրային իրազեկման միջոցառումների իրականացում» ծրագրով նախատեսվում է 26.1 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը):

Սույն ծրագրով նախատեսվում է սոցիալական ապահովության ոլորտի պետական քաղաքականության մասին հասարակայնության տեղեկացնելը, նախարարության շահառու համարվող խոցելի խմբերի իրազեկման մակարդակի բարձրացումը, աշխատանքի և սոցիալական ապահովության ոլորտին վերաբերող հարցերի, թրաֆիքինգի իրազեկման, բարեփոխումների յուրաքանչյուր ուղղությամբ նախանշված ծրագրերի լուսաբանման բարելավումը:

«Փախստականների և նրանց ընտանիքների վերաբերյալ տեղեկատվության կուտակում» ծրագրով նախատեսվում է 44.1 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. պետական բյուջեով նախատեսված չափը):

-«Ժամանակավոր անաշխատունակության դեպքում նպաստի վճարում» ծրագրով նախատեսվում է 2 363.1 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը, ինչպես նաև Ժամանակավոր անաշխատունակության օրերի թիվը՝ 875525 օր և Ժամանակավոր անաշխատունակության միջին օրական նպաստի չափը՝ 2699 դրամ):

-«Կենսաթոշակների նշանակման ու վճարման «Արաքս» համակարգչային համակարգի ծրագրային սպասարկման ապահովման ծառայություններ» և «Անհատական (անձնավորված) հաշվառման «Պառնաս» համակարգչային համակարգի ծրագրային սպասարկման ապահովման ծառայություններ» ծրագրերի ծախսերը համապատասխանաբար կազմում են 18.0 մլն. դրամ և 36.0 մլն. դրամ (2009թ.՝ 20.0 մլն դրամ, 40.0 մլն. դրամ): Ծխասերի նվազումը 2009թ. նկատմամբ պայմանավորված է ծառայության դիմաց կանխատեսվող պայմանագրային գների իջեցմամբ:

Կենսաթոշակների՝ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով նշանակումը, վերահաշվարկումը և վճարումը իրականացվում է «Արաքս» տեղեկատվական համակարգի միջոցով, ինչն ապահովում է կենսաթոշակառուների և կենսաթոշակի իրավունք տվող տվյալների հաշվառումը, կենսաթոշակի վճարման ցուցակների տպագրությունը և այլն:

Քաղաքացիների կենսաթոշակային իրավունքները հաշվառելու նպատակով վարվում է նաև «Պառնաս» տեղեկատվական համակարգը, ինչը տվյալներ է ներառում պարտադիր կենսաթոշակային ապահովագրության ենթակա անձանց, նրանց աշխատանքային կենսագործունեության և կատարած պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների չափի մասին: «Պառնաս» տեղեկատվական համակարգի գործառնության ղեկավարները, խնդիրները, ներառվող տեղեկատվությունը սահմանված են «Պետական կենսաթոշակների մասին» ՀՀ օրենքով և ՀՀ կառավարության 2005թվականի մայիսի 12-ի թիվ 938-Ն որոշմամբ:

-«Ժամանակավոր անաշխատունակության թերթիկների տպագրություն» և «Կենսաթոշակի նշանակման և վճարման համար անհրաժեշտ ձևաթղթերի տպագրություն» ծրագրերի ծախսերը համապատասխանաբար կազմում են 21.6 մլն. դրամ և 2.0 մլն. դրամ:

Քաղաքացիներին կենսաթոշակ նշանակելու, վերահաշվարկելու և վճարելու գործընթացում կիրառվում են ձևաթղթեր (դիմումի ձև, կենսաթոշակառուի վկայական, ծանուցագրեր և այլն, շուրջ 8 ձևաթուղթ), որոնց ձևերը սահմանված են ՀՀ կառավարության 2003 թվականի մայիսի 29-ի թիվ 793-Ն որոշմամբ:

Համաձայն «Ժամանակավոր անաշխատունակության դեպքերից պարտադիր սոցիալական ապահովագրության մասին» ՀՀ օրենքի 27-րդ հոդվածի՝ ապահովագրական նպաստի (հղիության և ծննդաբերության նպաստ, ժամանակավոր անաշխատունակության նպաստ) նշանակման համար հիմք է համարվում բժշկական հաստատության կողմից տրվող ժամանակավոր անաշխատունակության թերթիկը, իսկ ՀՀ կառավարության 2006 թվականի մարտի 30-ի N 571-Ն որոշման N 7 հավելվածի համաձայն՝ ժամանակավոր անաշխատունակության թերթիկների ձևաթղթերի տրամադրումն ապահովում է ՀՀ աշխատանքի և սոցիալական հարցերի նախարարության սոցիալական ապահովության պետական ծառայությունը, 180.0 հազար-ժամանակավոր անաշխատունակության թերթիկ x 120 դրամ-մեկ միավորի տպագրման միջին գինը):

Քաղաքացիներին կենսաթոշակ նշանակելու, վերահաշվարկելու և վճարելու գործընթացում կիրառվում են ձևաթղթեր, որոնց ձևերը սահմանված են ՀՀ կառավարության 2003 թվականի մայիսի 29-ի թիվ 793-Ն որոշմամբ {դիմումի ձև՝ 368.42 հազ.դրամ (36842 x 10դրամ), կենսաթոշակի գործի կազմ՝ 810.52 հազ.դրամ (36842 x 22 դրամ), դեպոնենտային գումարների վերաբերյալ դիմումի ձև՝ 97.5 հազ.դրամ (9750 x 10դրամ), վկայական 605.67հազ.դրամ (23295 x 26 դրամ), վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ բլանկներ՝ Ա1-41.2հազ.դրամ (4120 x 10դրամ) և Ռ1-41.2հազ.դրամ (4120 x 10դրամ), թաղման նպաստի դիմումի ձև՝ 35.5հազ.դրամ՝ (3550 x 10 դրամ)}:

-«Կենսաթոշակային ապահովության և ապահովագրության ծրագրերի վճարման հետ կապված ծառայությունների ձեռքբերում» ծրագրով նախատեսվում է 2312.5 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ. 2304.5 մլն. դրամ): Ծախսերի աճը 2009թ. նկատմամբ շուրջ 8.0 մլն. դրամով պայմանավորված է կենսաթոշակներին ուղղվող գումարի փոփոխությամբ (սույն ծրագրում ներառվել են «Սպայական անձնակազմի զինծառայողների և նրանց ընտանիքների անդամների կենսաթոշակներ»՝ 103.2 մլն. դրամ, «Շարքային զինծառայողների և նրանց ընտանիքների անդամների կենսաթոշակներ»՝ 40.1 մլն. դրամ, «Սոցիալական կենսաթոշակներ»՝ 91.2 մլն. դրամ, «Ապահովագրական կենսաթոշակներ»՝ 2072.2 մլն. դրամ և «ՀՀ օրենքներով և կառավարության որոշումներով նշանակված կենսաթոշակներ»՝ շուրջ 5.8 մլն. դրամ ծրագրերով նախատեսված կենսաթոշակներին ուղղվող գումարների վճարման հետ կապված վճարման ծառայությունները):

-«Ընտանեկան նպաստի և դրամական օգնության տրամադրման հետ կապված վարչարարական ծառայություններ» ծրագրով ուղեկցման ծախսերի համար գումար է նախա-

տեսվում է 19.0 մլն. դրամ (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը):

-«Վարձատրվող հասարակական աշխատանքների կատարման հետ կապված վարչարարական ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 10.5 մլն դրամի չափով ծախս (պահպանվել է 2009թ. սպասողական կատարողականով նախատեսված չափը):

-«Վետերանների պատվովճարի և ՀՀ պատերազմի վետերաններին ու 25.11.1998թ. ՀՕ-258 օրենքի 13 հոդվածում նշված անձանց ընտանիքներին դրամական օգնության տրամադրման հետ կապված վճարման ծառայություններ» ծրագրով նախատեսվում է 16.6 մլն դրամի չափով ծախս (2009թ. 39.4 մլն. դրամ): Ծախսերի նվազումը 2009թ. նկատմամբ 22.8 մլն. դրամով պայմանավորված է պատվովճարի և դրամական օժանդակությանն ուղղվող գումարների նվազմամբ (սույն ծրագրում ներառվել են «Վետերանների պատվովճարի»՝ 8.5 մլն.դրամ (2009թ.՝ 9.2 մլն. դրամ) և «ՀՄ պատերազմի վետերաններին, 25.11.1998թ. ՀՕ-258 օրենքի 13 հոդվածում. նշված պատճառներով հաշմանդամ դարձած զինծառայողներին, ինչպես նաև ծառայողական պարտականությունների կատարման ժամանակ զոհված (մահացած) զինծառայողների ընտանիքներին դրամական օգնության տրամադրում»՝ 8.1 մլն.դրամ (2009թ.՝ 30.2 մլն. դրամ) ծրագրերով նախատեսված վճարման հետ կապված վճարման ծառայությունները):

-«Սոցիալական ապահովության քարտերի համակարգի հետ կապված վարչարարական ծառայություններ» ծրագրով ուղեկցման ծախսերի համար գումար է նախատեսվում է 6.5 մլն. դրամ (պահպանվել է 2009թ. պետական բյուջեով նախատեսված չափը):

-«Թրաֆիքինգի զոհերին սոցիալ-հոգեբանական վերականգնողական ծառայություններ» ծրագրի ծախսը կազմում է շուրջ 26.0 մլն. դրամ (2009թ. 16.4 մլն. դրամ): Ծախսերի աճը 2009թ. նկատմամբ 9.6 մլն. դրամով պայմանավորված է նրանով, որ «Ամբոթ» միջազգային հասարակական կազմակերպության հետ ծախսերը իրականացվելու է 50% համաֆինանսավորման սկզբունքով 5 ամսվա համար, իսկ 7 ամսվա համար 100% չափով պետական բյուջեի միջոցներից (2009թ ծախսերը նախատեսվել են 50% համաֆինանսավորման սկզբունքով ամբողջ տարվա կտրվածքով):

-«Աշխատողների աշխատանքային պարտավորությունների կատարման հետ կապված խեղման, մասնագիտական հիվանդության և առողջության այլ վնասման հետևանքով պատճառված վնասի փոխհատուցման հետ կապված վճարման ծառայություններ» ծրագրի ծախսը կազմում է 1.224 մլն. դրամ (2009թ. 1.244 մլն. դրամ): Ծախսերի նվազումը 2009թ. նկատմամբ կազմում է 0.02 մլն. դրամ, որը պայմանավորված է վնասի փոխհատուցմանն ուղղվող գումարի փոփոխությամբ:

Բացի այդ, 2010 թվականին սոցիալական ապահովության ոլորտում Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ նախատեսվում է իրականացնել նաև **Սոցիալական պաշտպանության ոլորտի կառավարման վարկային ծրագիրը**, որի նպատակն է բնակչության աղքատ և խոցելի խավի սոցիալական պաշտպանվածության բարձրացումը: Ծրագիրն ուղղված է ժամանակակից սոցիալական ապահովության կառավարման համակարգի ստեղծմանը, որը հնարավորություն կտա ոչ միայն պետական սոցիալական ծրագրերի արդյունավետ կառավարման և

վերահսկողության իրականացման համար, այլ նաև հիմք կհանդիսանա աղքատ ընտանիքներին և բնակչության առանձին խմբերին բարելավված սոցիալական ծառայություններ մատուցելու համար:

Ծրագիրը, համաձայն վարկային համաձայնագրի, նախատեսվում է ավարտել 2009 թվականի դեկտեմբերի 31-ին, սակայն ծրագրի շրջանակներում կնքված որոշ պայմանագրերի գծով վճարումները նախատեսված է իրականացնել 2010 թվականի ընթացքում՝ կապված պայմանագրերով նախատեսված մատակարարվող ապրանքների, իրականացվող աշխատանքների և ծառայությունների ընդունման և վճարման համար պահանջվող ժամկետներից:

Սոցիալական պաշտպանության ոլորտի ծախսերի համեմատությունը՝ 2008 թվականի փաստացի, 2009 թվականի ճշտված բյուջեի ու 2009 թվականի սպասողական կատարողականի նկատմամբ և 2010 թվականի բյուջետային տարվա հաստատված համապատասխան ցուցանիշների հետ, արտացոլված են սույն բացատրագրի N 14 աղյուսակում:

Զբաղվածության կարգավորման 2010 թվականի պետական ծրագիրը, երեխաների իրավունքների պաշտպանության 2010 թվականի տարեկան ծրագիրը և հաշմանդամների սոցիալական պաշտպանության 2010 թվականի տարեկան ծրագիրը արտացոլված են սույն բացատրագրի համապատասխանաբար NN 4 -րդ, 5-րդ և 6 -րդ հավելվածներում:

ՀՀ էկոնոմիկայի քննազավառի համար (առանց նպատակային վարկային ծրագրերի շրջանակներում ստացվող միջոցների և պետական կառավարման ապարատի պահպանման ծախսերի) ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվում է հատկացնել **334.0** մլն դրամ 2009 թվականի սպասողական կատարողական 1061.8 մլն դրամի դիմաց, որը հիմնականում պայմանավորված է համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի հետևանքով կանխատեսվող եկամուտների մակարդակով, հաշվի առնելով նաև այն հանգամանքը, որ կիրականացվեն ամեն հնարավոր միջոցառումները ծախսերի արդյունավետ և խնայողաբար օգտագործելու ուղղությամբ, որը կընձեռնի հնարավորություն ծրագրերի համեմատաբար բնականոն և անխափան իրականացմանը:

2010թ. համար կանխատեսվող բյուջետային հատկացումները նախատեսվում է ուղղել Նախագծում ընդգրկված ոլորտի հետևյալ հետևյալ ծախսային ծրագրերին, այդ թվում՝

➔ **Հայաստանում փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման ոլորտի «Աջակցություն ՓՄՁ սուբյեկտներին»** ծախսային ծրագրի իրականացման համար Նախագծով նախատեսվել է 150.0մլն դրամ, որի հաշվին նախատեսվում է իրականացնել ծրագրային միջոցառումների գծով հետևյալ աշխատանքների ֆինանսավորումը՝

- ՓՄՁ ԶԱԿ կենտրոնական գրասենյակի և մարզային մասնաճյուղերի ամրապնդում ու դրանց գործունեության ընդլայնում՝ 50.0 մլն դրամ,

- Ծրագիրն իրականացնող անձնակազմի և փորձագետների վարձատրությանն ուղղված միջոցներ՝ 100.0 մլն դրամ:

Ծրագրի իրականացման նպատակն է՝ ՓՄՁ սուբյեկտներին տեխնիկական, ֆինանսական և ներդրումային աջակցության ցուցաբերում:

→ **«ՀՀ զբոսաշրջության ոլորտի»** իրականացման համար Նախագծով նախատեսվել է՝ 25.0 մլն դրամ, այդ թվում՝

• **«Զբոսաշրջության աջակցության ծառայություններ»** ծախսային ծրագրի գծով Նախագծով նախատեսվել է՝ 25.0 մլն դրամ: Նշված հատկացումների հաշվին նախատեսվում է իրականացնել զբոսաշրջային ոլորտի.

ա) գովազդա-տեղեկատվական ապահովման համակարգի կատարելագործում՝ 3.0 մլն դրամ, որից՝

• գովազդային նյութերի մշակում, պատրաստում, տպագրում և բաշխում՝ 3.0 մլն դրամ,

բ) Ծրագրային միջոցառումների իրականացման աշխատանքների վարձատրություն՝ 22.0 մլն դրամ:

→ **Ստանդարտացման ոլորտի «Ստանդարտների մշակման ծառայություններ»** ծախսային ծրագիրը շարունակական է: Ծրագրի իրականացման համար Նախագծով նախատեսվել է՝ 26.0 մլն դրամ, որից նախատեսվել է ուղղել ծրագրային հետևյալ միջոցառումների ֆինանսավորմանը.

1. 14.2 մլն դրամ՝ Ազգային ստանդարտների մշակմանը,

2. 6.1 մլն դրամ՝ Միջպետական և միջազգային ստանդարտացման աշխատանքների կազմակերպմանը.

3. 5.7 մլն դրամ՝ Ստանդարտացման ազգային ֆոնդի վարման և տեղեկատվական սպասարկման աշխատանքների կազմակերպմանը:

Ծրագրի իրականացման նպատակն է՝ ՀՀ ստանդարտացման բնագավառի միջազգային և եվրոպական համակարգերին ինտեգրումն է, որը կնպաստի սպառողների շահերի պաշտպանությանը՝ անվտանգ ապրանքների ձեռք բերման հարցերում, կապահովի հայրենական արտադրողների կողմից մրցունակ ապրանքների արտադրմանը և ծառայությունների մատուցմանը:

→ **Չափագիտության ոլորտի «Չափումների միասնականության ապահովման ծառայություններ»** ծախսային ծրագիրը նույնպես շարունակական է: Նշված ծրագրի իրականացման համար Նախագծով նախատեսված է՝ 17.0 մլն դրամ, որի շրջանակներում նախատեսվել է նպատակաուղղել.

→ 8.8 մլն դրամ՝ ազգային էտալոնների ստեղծման, ձեռքբերման, կատալեքագործման, պահպանման, տեխնիկական սպասարկման և միջպետական էտալոնների բաղդատման, միասնական ժամանակի և հաճախականության չափումների ապահովմանը,

→ 6.2 մլն դրամ՝ հետազոտական աշխատանքների կատարմանը,

→ 2.0 մլն դրամ՝ չափագիտության բնագավառի նորմատիվ, իրավական փաստաթղթերի մշակմանը:

Ծրագրի իրականացման նպատակն է՝

⇒ ապահովել օրենսդրորեն կանոնակարգվող ոլորտներում չափումների միասնականության ապահովման պահանջվող ճշտությունը, հավաստիությունը և համադրելիությունը,

⇒ ապահովել տնտեսության առավել կարևոր ճյուղերում ներդրվող ժամանակակից տեխնոլոգիաների չափագիտական սպասարկումը,

⇒ բացառել հանրապետության կախվածությունը այլ երկրներից՝ բարձր ճշտության ճափումների կատարման հարցում:

→ **ՀՀ տեխնիկական կանոնակարգերի պահանջների և չափագիտական կանոնների ու նորմերի պահպանման վերահսկողության ոլորտի** «Արտադրանքի որակի փորձաքննության ծառայություններ» ծախսային ծրագիրը շարունակական է, որի իրականացման համար Նախագծով նախատեսվել է՝ 36.0 մլն դրամ: Նշված ծախսային ծրագրով նախատեսված գումարը նպատակաուղղվելու է արդյունաբերական ապրանքների փորձամուշների գնմանը՝ 8.7 մլն դրամ և հավատարմագրված փորձարկման լաբորատորիաներում դրանց փորձարկումների իրականացմանը՝ 27.3 մլն դրամ:

Ծրագրի իրականացման նպատակն է՝ ՀՀ-ում ապրանք արտադրողների և ծառայություն մատուցողների կողմից սպառողներին իրացվող արտադրանքի նկատմամբ պետական վերահսկողության իրականացումը ստանդարտացման և չափագիտական նորմերի ապահովման միջոցով, ինչպես նաև «Երկրի համբավ» տեսանկյունից արտահանվող արտադրանքի նորմատիվ փաստաթղթերով սահմանված պահանջներին համապատասխանության վերահսկողության իրականացման ապահովումը:

→ **Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների (SS) զարգացման ոլորտի** «Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների ոլորտի խթանման ծառայություններ» ծախսային ծրագիրը շարունակական է: Նախագծով նշված ծրագրի իրականացման համար նախատեսվել է՝ 80.0 մլն դրամ : Այս ծրագրի շրջանակներում նախատեսվել է.

↪ Հայաստանում և արտերկրում SS ոլորտի ներկայացման և խթանման, միջազգային համագործակցության, հետազոտության, հասարակական իրազեկում՝ 80.0 մլն դրամ:

Ծրագրի իրականացման նպատակն է՝ նպաստավոր միջավայր ապահովել Հայաստանում գիտատար տնտեսության զարգացման, ընդհանուր տնտեսության մրցունակության բարձրացման, ՏՀՏ կիրառման ընդլայնման համար:

Այս ոլորտների Նախագծով նախատեսված ծախսերի համեմատությունը՝ 2008թ. բյուջետային տարվա փաստացի և 2009թ. բյուջետային տարվա համար հաստատված համապատասխան ցուցանիշների հետ արտացոլված են սույն բացատրագրի N 3 աղյուսակում (առանց վարկային ծրագրերի):

→ **«Տեխնիկական անվտանգության կանոնակարգման» ոլորտի** «Տեխնիկական անվտանգության կանոնակարգման ծառայություններ» ծախսային ծրագիրը շարունակական է , որի իրականացման համար Նախագծով նախատեսվել է՝ **50.0** մլն դրամ:

→ **Ծրագրի իրականացման նպատակն է՝** «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում տեխնաժին վթարների կանխարգելումն է, դրանց հետևանքների վերացումը, նման վթարների հետևանքով հասարակությանը և տնտեսությանը հասցվող վնասների ռիսկի նվազեցումը, ինչպես նաև բնակչության և շրջակա միջավայրի պաշտպանությունը:

Այս ոլորտի համար նախատեսված ծախսերի համեմատությունը՝ 2008թ. բյուջետային տարվա փաստացի և 2009թ. բյուջետային տարվա համար հաստատված համապատասխան ցուցա-

նիշների հետ արտացոլված են սույն բացատրագրի N 3 աղյուսակում (առանց վարկային ծրագրերի),

➔ **«Ձարգացման հայկական գործակալության» «Տնտեսական գործունեության արդյունավետ վարման և աջակցման միջոցառումների իրականացում»** ծախսային ծրագիրը շարունակական է, որի իրականացման համար Նախագծով նախատեսվել է հատկացնել՝ **126.9** մլն դրամ :

➔ **Ծրագրի իրականացման նպատակն է՝** տնտեսական խորհրդատվության աջակցման տրամադրում, վերլուծությունների պատրաստում:

Գյուղատնտեսության ոլորտի համար (առանց նպատակային վարկային ծրագրերի շրջանակներում ստացվող միջոցների և պետական կառավարման ապարատի պահպանման ծախսերի) ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվում է հատկացնել **4659.5** մլն դրամ 2009 թվականի սպասվող **6962.6** մլն դրամ կատարողական ցուցանիշի դիմաց, որը հիմնականում պայմանավորված է համաշխարային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի հետևանքով կանխատեսվող եկամուտների մակարդակով, հաշվի առնելով նաև այն հանգամանքը, որ կիրականացվեն ամեն հնարավոր միջոցառումները ծախսերի արդյունավետ և խնայողաբար օգտագործելու ուղղությամբ, որը կընձեռնի հնարավորություն ծրագրերի համեմատաբար բնականոն և անխափան իրականացմանը:

2010թ. համար կանխատեսվող բյուջետային հատկացումները նախատեսվում է ուղղել Նախագծում ընդգրկված ոլորտի հետևյալ հետևյալ ծախսային ծրագրերին, այդ թվում՝

Գյուղատնտեսության բնագավառում հատկացումներն ուղղվելու են.

1. Հողերի ագրոքիմիական հետազոտությունների կատարման, բերրիության բարձրացման միջոցառումներ՝ (42.3 մլն դրամ): Սույն ծախսային ծրագրի գծով Նախագծով ամրագրված գումարը նախատեսվում է նպատակաուղղել՝ 165 համայնքներում 77.3 հազ հա-ի վրա ագրոքիմիական դաշտային հետազոտությունների, 65.2 հազար լաբորատոր փորձաքննությունների կատարմանը, քարտեզների և մշակաբույսերի պարարտացման գիտականորեն հիմնավորված երաշխավորագրերի կազմման միջոցառումների իրականացմանը:

2. Բույսերի կարանտինի և գյուղմշակաբույսերի բուսասանիտարական վիճակի մոնիտորինգի, լաբորատոր փորձաքննությունների հիման վրա կանխարգելիչ և ախտորոշիչ ծառայությունների իրականացում (72.1 մլն դրամ) – ծախսային ծրագրի գծով կանխատեսվող գումարը նախատեսվում է նպատակաուղղել՝ 225.5 հազ. հա դաշտային հետազոտությունների, 6000 հատ փորձանմուշների փորձաքննությունների՝ բույսերի կարանտին առավել վտանգավոր վնասակար օրգանիզմների և թաքնված վարակի հայտնաբերման նպատակով, թունանյութերի ազդող նյութի որոշման նպատակով 500 հատ փորձանմուշների լաբորատոր փորձաքննությունների միջոցառումների իրականացմանը:

3. Բույսերի պաշտպանության միջոցառումներ՝ (150.0 մլն դրամ) - ծախսային ծրագրի գծով կանխատեսվող գումարը նախատեսվում է նպատակաուղղել՝ գյուղատնտեսական մշակաբույսերի զանգվածային տարածված և վնասակար օրգանիզմների դեմ բույսերի պաշտպանության

միջոցառումներին, այդ թվում՝ 109.259.0 հա վրա մկնանման կրծողների և 10.500.0 հա վրա մորեխների դեմ պայքարի միջոցառումների իրականացմանը:

4. Գյուղատնտեսական կենդանիների հիվանդությունների լաբորատոր ախտորոշման և կենդանական ծագում ունեցող հումքի և նյութի փորձաքննության միջոցառումների իրականացում՝ (185.0 մլն դրամ)- ծախսային ծրագրի գծով կանխատեսվող գումարը նախատեսվում է նպատակաուղղել՝ անասնաբուժական փորձաքննությունների, դաբաղի և խոզերի ժանտախտի սերոնոնիտորինգի և պատվաստանյութերի ու ախտահանիչների պահպանության միջոցառումների իրականացմանը:

5. ՀՀ կառավարության առընթեր ոստիկանության անասնաբուժական կարանտինային սահմանափակումների իրականացում (40,1 մլն դրամ): Սույն ծախսային ծրագրով ամրագրված գումարները նախատեսվում է նպատակաուղղել անասնաբուժական ոստիկանական դասակի ծառայություններին՝ ՀՀ ոստիկանության հետ կնքված պայմանագրի համաձայն:

Նախագծով նախատեսվող գումարի աճը 2009թ. բյուջեի նկատմամբ (10.3 մլն դրամի չափով) պայմանավորված է պայմանագրային հիմունքներով պահպանության, անվտանգության ապահովման ծառայությունների իրականացման ծախսերի նորմատիվներում ՀՀ կառավարության 2009թ. հունիսի 4-ի N 625-Ն որոշմամբ կատարված փոփոխություններով:

6. Սերմերի որակի ստուգման և սորտափորձարկման աշխատանքներ (36.1 մլն դրամ): Սույն ծախսային ծրագրի իրականացումը հնարավորություն կտա բարձրակարգ սերմերով ապահովելու գյուղացիական և ֆերմերային տնտեսություններին ու անհատներին: Նշված գումարների հաշվին նախատեսվում է իրականացնել՝ սելեկցիոն նվաճումների պետական գրանցամատյանի վարում, բույսերի նոր սորտերի նկարագրությունների և բնութագրերի կազմում, բույսերի նոր սորտերի դաշտային փորձարկումների և սերմերի որակի լաբորատոր հետազոտությունների ու փաստաթղթավորման աշխատանքներ:

7. Գյուղատնտեսական կենդանիների արհեստական սերմնավորման միջոցառումների իրականացում (6,3 մլն դրամ): Սույն ծախսային ծրագրով ամրագրված գումարները նախատեսվում է նպատակաուղղել խորը սառեցված սերմնահեղուկի բանկի՝ 343.9 հազ. չափաբաժնի պահպանմանը:

8. Գյուղական խորհրդատվական ծառայություններ (183.2 մլն դրամ): Համաձայն ՀՀ կառավարության և Համաշխարհային Բանկի միջազգային զարգացման ընկերակցության միջև 2005 թվականի հուլիսի 20-ին ստորագրված «Գյուղական ձեռնարկությունների և փոքրածավալ առևտրային գյուղատնտեսության զարգացման» վարկային համաձայնագրի (վարկ NQ 4095-AM) 4-րդ հավելվածի 3-րդ կետի «(a)» և «(b)» ենթակետերի պահանջների, գյուղական խորհրդատվական ծառայությունների իրականացման նպատակով գյուղատնտեսության աջակցության մարզային և համայնքային կենտրոնների ֆինանսավորման համար նախատեսվում է հատկացնել 183.2 մլն դրամ:

9. Պետական աջակցություն գյուղատնտեսական հողօգտագործողներին (1,100.0 մլն դրամ): Սույն ծախսային ծրագրով ամրագրված գումարները նախատեսվում է նպատակաուղղել հանրապետության գյուղատնտեսության վարման համար առավել անբարենպաստ տարածա-

շրջանների ընդգրկմանը՝ ստեղծելու ճյուղի զարգացման համար տնտեսական բարենպաստ միջավայրի նախադրյալներ և աջակցել տնտեսավարող սուբյեկտների արտադրական կարողությունների բարձրացմանը:

10. Գյուղատնտեսական հողօգտագործողներին պետական աջակցության տրամադրման համակարգում (28.8 մլն դրամ): Սույն ծախսային ծրագրով ամրագրված գումարները նախատեսվում է նպատակաուղղել գյուղատնտեսական հողօգտագործողներին պետական աջակցության տրամադրման համակարգման աշխատանքների իրականացմանը, մասնավորապես՝ գյուղատնտեսական գործունեություն իրականացնող տնտեսավարող սուբյեկտներին սուբսիդավորման ծրագրի գործընթացի և դրա պայմանների մասին իրազեկում, տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից վերանայված և ամփոփված սուբսիդավորման ելակետային փաստաթղթերի ներկայացում ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարություն, գյուղատնտեսական գործունեություն իրականացնող տնտեսավարող սուբյեկտների կողմից կատարված փաստացի ցանքերի 20 % ընտրանքային ուումնասիրում և ուումնասիրության ակտերի կազմում, ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության, տեղական ինքնակառավարման մարմինների և գյուղատնտեսական գործունեություն իրականացնող տնտեսավարող սուբյեկտների հետ եռակողմ պայմանագրերի կնքում:

11. Յորենի և գարու սերմնաբուծության զարգացման ծրագիր՝ (76.5 մլն դրամ): Ծրագիրն ընդունվել է ՀՀ կառավարության 15.03.2007թ. N 451-Ա որոշմամբ, համաձայն որի նախատեսվել է աշնանացան և գարնանացան ցորենի և գարու սուպերէլիտային և էլիտային սերմերի արտադրության համար սուբսիդիայի տրամադրում, նպատակ ունենալով բարձր վերարտադրության հացահատիկային մշակաբույսերի սերմերով ապահովել հանրապետության գյուղացիական տնտեսություններին:

12. Սննդամթերքի լաբորատոր փորձաքննություններ (5.0 մլն դրամ): Ծրագրի նպատակն է հանրապետությունում սննդամթերքի անվտանգության և անասնաբուժական պետական տեսչության տեսուչների կողմից սննդամթերքի արտադրության, մշակման, վերամշակման և իրացման գծով տնտեսավարող սուբյեկտների օբյեկտներում տեսչական գործառույթներ իրականացնելու ժամանակ վերցված նմուշների լաբորատոր փորձաքննության աշխատանքների անցկացում:

Նախագծով նախատեսվող գումարի պակասեցումը 2009թ. բյուջեի նկատմամբ (31,0 մլն դրամի չափով) պայմանավորված է՝ ՀՀ կառավարության 29.05.2009թ. N 594-Ա որոշմամբ, համաձայն որի՝ 2009 թ. հունիսի 1-ից մինչև 2011թ. հունվարի 1-ը «Հայաստանի Հանրապետությունում ստուգումների կազմակերպման և անցկացման մասին» ՀՀ օրենքի 2-րդ հոդվածով սահմանված՝ պետական մարմինները, 2008 թվականի արդյունքերով մինչև 70 մլն դրամ շրջանառություն ունեցած ձեռնարկատիրական գործունեությամբ զբաղվող տնտեսավարող սուբյեկտների մոտ ստուգումներ չեն կարող իրականացնել:

13. Գյուղատնտեսական կենդանիների պատվաստում (1,000.0 մլն դրամ): Ծրագրի նպատակն է՝ կենդանիների վարակիչ (դաբաղ, սիբիրախտ, իշխշան պալար, տավարի, խոզի ու թռչունների ժանտախտ) և ոչ վարակիչ (բրուցելյոզ, տուբերկուլյոզ, պաստերելյոզ, լեյկոզ) հիվան-

դուքյունների կանխատեսման և վերացման միջոցառումների իրականացման համար կենսապատրաստուկների ձեռք բերում և աշխատանքի վարձատրություն:

14. Գյուղատնտեսական հողատեսքերի պահպանման, բարելավման և ինժեներական կառուցվածքների վերականգնում (547.1 մլն դրամ): Ծրագրով նախատեսվում է իրականացնել ամենահրատապ աշխատանքների իրականացում՝ հիմնականում ՀՀ Արարատ մարզի Արաքս գետի ափապաշտպան կառուցվածքների վերականգնման, ՀՀ Կոտայքի մարզի Մեղրածոր համայնքի տարածքում Մարմարիկ գետի ափապաշտպան հենապատերի ամրացման, ՀՀ Արագածոտնի մարզի Քուչակ գետի, Հրազդան գետի և ՀՀ Կոտայքի մարզի Կապուտան համայնքի տարածքում հեղեղատարների հունների մաքրման և ափերի ամրացման, ինչպես նաև ՀՀ Վայոց Ձորի մարզի Ելփին համայնքի ոռոգման ջրավազանի վերանորոգման աշխատանքներ:

ՀՀ 2010 թ. Նախագծով նախատեսված գումարի նվազեցումը 2009 թվականի ճշտված բյուջեի նկատմամբ պայմանավորված է գետերի և հեղեղատարների հունների մաքրման և ափերի ամրացման աշխատանքների ծավալների պակասեցմամբ:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվում է իրականացնել նաև հետևյալ նոր ծրագրերը.

1. Համաձայն Հայաստանում Ճապոնիայի դեսպանության 10.04.2009թ. N AA-25-09 նոտայի Ճապոնիայի կառավարության աջակցության «Սակավապահով ֆերմերներին դրամաշնորհային աջակցություն» ծրագրի իրականացման շրջանակներում գոյացած Գործընկերային հիմնադրամի միջոցներից 2010թ. նախատեսվում է հատկացնել 345.0 մլն դրամ գումար «ՀՀ տավարաբուծության զարգացում» ծրագրին: Այս ծրագիրն իրենից ներկայացնում է կարճաժամկետ միջոցառումների ծրագիր և իրականացվելու է 1 փուլով՝ մեկնարկելու է 2010թ-ին: Ըստ ծրագրի նախատեսվել է ներմուծել շվից, սիմենթալ և հոլշտինյան ցեղի երինջներ: Ներկրված տոհմային երինջները գյուղական ազգաբնակչությանը կհատկացվեն վարկավորման լիզինգային գործիքի կիրառման եղանակով: Ծրագրի իրականացումը հնարավորություն կտա.

- որակապես բարելավել տավարաբուծության ուղղությամբ իրականացվող տոհմասելեկցիոն աշխատանքները,

- նպաստել գյուղատնտեսական կենդանիների մթերատվության բարձրացմանը,

- աջակցել հանրապետության գյուղացիական տնտեսություններին՝ համաշխարհային բարձր մթերատու տոհմային տավարի դասական լավագույն ցեղերի կենդանիների ձեռքբերմանը:

Անտառային տնտեսության բնագավառում հատկացումներն ուղղվելու են.

1. Անտառպահպանական ծառայություններ (735.0 մլն դրամ): Սույն ծախսային ծրագրի նպատակն է 369.4 հազ. հա վրա անտառային պետական ֆոնդի անտառների և անտառային տնտեսություն վարող կազմակերպությունների կողմից իրականացնել պահպանման աշխատանքներ:

2. Անտառի պետական մոնիտորինգի իրականացում՝ (53,97 մլն դրամ): Սույն ծախսային ծրագրով կանխատեսվող գումարները նախատեսվում է նպատակաուղղել ապօրինի հատումների ու բնափայտի տեղափոխման, իրացման և այլ բացասական գործողությունների կանխարգելման

աշխատանքներին, ինչպես նաև այդ նպատակով իրականացնել համապատասխան դիտարկումներ, ուսումնասիրություններ և կատարել պետական անտառային մոնիտորինգ:

Գյուղատնտեսության ոլորտի 2010 թվականի բյուջետային նախատեսվող ծախսերի (առանց նպատակային վարկային ծրագրերի շրջանակներում ստացվող միջոցների և պետական կառավարման ապարատի պահպանման ծախսերի) համեմատությունը՝ 2008 թվականի բյուջետային տարվա փաստացի, 2009 թվականի ճշտված և սպասողական կատարման բյուջետային հաստատված համապատասխան ցուցանիշների հետ արտացոլված է սույն բացատրագրի N 4 աղյուսակում:

Բացի այդ, գյուղատնտեսության ոլորտում 2010 թվականին նախատեսվում է իրականացնել նաև հետևյալ նպատակային վարկային ծրագրերը.

1. Թռչնագրիային հակազդելու ծրագիր (Համաշխարհային բանկ)

Ծրագրի նպատակն է աջակցել ընտանի թռչունների շրջանում բարձր ախտածին թռչնագրիայի վարակով և կենդանիների այլ հիվանդություններով մարդկանց համար առաջացված վտանգը նվազեցնելու և մարդկանց միջավայրում գրիպի պանդեմիայի ու վարակիչ այլ հիվանդությունների բռնկումների հսկողությանն ու արձագանքմանը պատրաստվելու ուղղությամբ:

Այդ նպատակով ծրագրի շրջանակներում 2010 թվականին նախատեսվում է իրականացնել միայն արդեն իսկ կնքված պայմանագրերի գծով վճարումները, մասնավորապես ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության Ագարակի անասնաբուժական և բույսերի կարանտինային սահմանային հսկիչ կետի կառուցման և ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարության Հանրապետական հակահամաճարակային և ախտորոշիչ կենտրոնի վերանորոգման գծով:

2. Գյուղական ձեռնարկությունների և փոքրածավալ առևտրային գյուղատնտեսության զարգացման ծրագիր (Համաշխարհային բանկ)

Ծրագրի նպատակն է՝ աջակցել Հայաստանի փոքր և միջին գյուղական ձեռնարկությունների զարգացմանը՝ ֆերմերների ու գյուղական ձեռնարկատերերի համար շուկաներն առավել մատչելի դարձնելու և գյուղական շրջաններում շուկայամետ և պետական ներդրումներ խթանելու միջոցով:

2010 թվականին ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է իրականացնել վարկային ծրագրի բոլոր բաղադրիչների մոնիթորինգ, ինչպես նաև արդեն իսկ կնքված պայմանագրերի վճարումներ:

3. Գյուղական ձեռնարկությունների և փոքրածավալ առևտրային գյուղատնտեսության զարգացման լրացուցիչ ծրագիր (Համաշխարհային բանկ)

Ծրագրի նպատակն է՝ աջակցել Հայաստանի փոքր և միջին գյուղական ձեռնարկությունների զարգացմանը՝ ֆերմերների ու գյուղական ձեռնարկատերերի համար շուկաներն առավել մատչելի դարձնելու և գյուղական շրջաններում շուկայամետ և պետական ներդրումներ խթանելու միջոցով:

Գյուղական համայնքների զարգացման ծրագրերի իրականացման համար 2010 թ. նախատեսվում է մասնավորապես շարունակել և ավարտին հասցնել 2009 թվականին սկսած գազաֆիկացման և խմելու ջրի ցանցերի վերանորոգման աշխատանքները:

4. «Շուկայավարման հնարավորություն ֆերմերներին» ծրագիր (Նավթ արդյունահանող երկրների կազմակերպության միջազգային զարգացման հիմնադրամ)

Նշված ծրագրի հիմնական նպատակն է բարելավել Հայաստանի Հանրապետության գյուղական բնակչության սոցիալ-տնտեսական վիճակը: Այս նպատակին հասնելու համար ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է մասնավորապես գյուղական բնակավայրերում իրականացնել ենթակառուցվածքների, հիմնականում գազատարների, ջրատարների, ճանապարհների վերականգնման շինարարական աշխատանքներ:

5. «Շուկայավարման հնարավորություն ֆերմերներին» ծրագիր (Գյուղատնտեսության զարգացման միջազգային հիմնադրամ)

Նշված ծրագրի հիմնական նպատակն է բարելավել Հայաստանի Հանրապետության գյուղական բնակչության սոցիալ-տնտեսական վիճակը: Այս նպատակին հասնելու համար ծրագրի շրջանակներում 2010 թվականին նախատեսվում է մասնավորապես շարունակել իրականացնել հետևյալ հիմնական միջոցառումները՝

-գյուղատնտեսական արտադրանքի ապրանքաարժեքային շղթայի զարգացումը խթանելու նպատակով գյուղատնտեսական վերամշակող մասնավոր ձեռնարկություններին բաժնետիրական ֆինանսավորման տրամադրում՝ բաժնեմասը հետագայում ետ գնելու պայմանով,

-գյուղական աղքատությունը նվազեցնելու նպատակով ֆինանսական միջոցների տրամադրում Գյուղական ֆինանսավորման կառույցին՝ փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման համար,

-մանր ֆերմերային տնտեսությունների արտադրողականությունը և արտադրանքի որակը բարձրացնելու նպատակով ֆինանսական միջոցների տրամադրում Գյուղական ֆինանսավորման կառույցին՝ մանր գյուղատնտեսական վարկեր տրամադրելու համար,

-Հայաստանի Հանրապետության համայնքներում սոցիալական և տնտեսական ենթակառուցվածքների վիճակը բարելավելու նպատակով ներդրումներով հիմնավորված ենթակառուցվածքների և սոցիալական ենթակառուցվածքների վերականգնման աշխատանքների իրականացում:

Միաժամանակ գյուղատնտեսության ոլորտում 2010 թվականին նախատեսվում է իրականացնել նաև հետևյալ դրամաշնորհային ծրագրերը.

- Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ իրականացվող Գյուղական ձեռնարկությունների և փոքրածավալ առևտրային գյուղատնտեսության զարգացման ճապոնական դրամաշնորհային ծրագիր,
- Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ իրականացվող Թռչնագրիպին հակազդելու ճապոնական դրամաշնորհային ծրագիր,
- Գյուղատնտեսության զարգացման միջազգային հիմնադրամի աջակցությամբ իրականացվող «Շուկայավարման հնարավորություն ֆերմերներին» դրամաշնորհային ծրագիր,
- Դանիական Թագավորության աջակցությամբ իրականացվող «Շուկայավարման հնարավորություն ֆերմերներին» դրամաշնորհային ծրագիր:

Ջրային տնտեսության ոլորտի համար (առանց նպատակային վարկային ծրագրերի շրջանակներում ստացվող միջոցների և պետական կառավարման ապարատի պահպանման

ծախսերի) ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվում է հատկացնել 5,924.7 մլն դրամ 2009 թվականի սպասվող 8,841.1 մլն դրամ կատարողականի դիմաց, որը հիմնականում պայմանավորված է համաշխարային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի հետևանքով կանխատեսվող եկամուտների մակարդակով, հաշվի առնելով նաև այն հանգամանքը, որ կիրականացվեն ամեն հնարավոր միջոցառումները ծախսերի արդյունավետ և խնայողաբար օգտագործելու ուղղությամբ, որը կընձեռնի հնարավորություն ծրագրերի համեմատաբար բնականոն և անխափան իրականացմանը:

2010թ. համար կանխատեսվող բյուջետային հատկացումները նախատեսվում է ուղղել Նախագծում ընդգրկված ոլորտի հետևյալ հետևյալ ծախսային ծրագրերին.

1. «Ռոռզման ծառայություններ մատուցող ընկերություններին ֆինանսական աջակցության տրամադրում» (4,756,0 մլն դրամ) ծախսային ծրագիրը նախատեսվում է ռոռզման համակարգում ստեղծված 44 ջրօգտագործողների ընկերությունների (այսուհետ՝ ՋՕԸ) ընթացիկ ֆինանսական ճեղքվածքի ծածկման նպատակով պետական աջակցություն տրամադրելու համար: ՀՀ կառավարության 08.02.2007թ. «Ջրօգտագործողների ընկերությունների պետական ֆինանսական աջակցության բարեփոխումների հիմնադրույթները և մատակարարված ռոռզման ջրի կորուստների նորմաները հաստատելու մասին» N188-Ն և 25.10.2007թ. «Ռոռզման ծառայություններ մատուցող ընկերություններին ֆինանսական աջակցություն տրամադրելու պայմանագրի օրինակելի ձևը հաստատելու և ՀՀ կառավարության 2007թ. փետրվարի 8-ի N188-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» N1334-Ն որոշումներով ՋՕԸ-երին ՀՀ պետական բյուջեից ֆինանսական աջակցությունը 2008թ. սկսած, տրամադրվում է առանձին ՋՕԸ-ների հետ կնքված դրամաշնորհային պայմանագրերի հիման վրա: Ընդ որում պետական ֆինանսական աջակցության չափաքանակների վերանայման գործընթացը կարգավորվում է ՀՀ կառավարության 08.02.2009թ. N188-Ն որոշման հավելված N1-ի 5.4-րդ և 5.5-րդ կետերով:

ՀՀ 2009թ. ճշտված բյուջեի նկատմամբ 2010թ. բյուջեի նախագծով նախատեսված գումարի 494.4 մլն դրամի չափով նվազումը և ՀՀ կառավարության 08.02.2009թ. N188-Ն որոշմամբ հաստատված չափաքանակի նկատմամբ 943.8 մլն դրամի չափով ավելացումը պայմանավորված է ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի կողմից էլեկտրաէներգիայի (2009թ.) ու ռոռզման ջրի (2007թ.) սակագների բարձրացման, ինչպես նաև ռոռզելի հողատարածքների նվազման արդյունքում ՀՀ կառավարության 08.02.2009թ. N188-Ն որոշմամբ սահմանված կարգով կատարված ճշգրտումներով:

2. Խմելու ջրի մատակարարման ծառայությունների սուբսիդավորում՝ («Հայջրմուղկոյուղի» ՓԲԸ-ի սպասարկման տարածք) 811.6 մլն դրամ:

Ծախսային ծրագրով նախատեսվող գումարը պայմանավորված է ՀՀ կառավարության 25.06.04թ. N 942-Ն և 20.11.08թ. N 1372-Ա որոշումներով, որոնց համաձայն ընկերության գործադիր մարմնի լիազորությունները կառավարման պայմանագրի հիման վրա փոխանցվել է մրցույթում հաղթող ճանաչված մասնավոր կառավարչին՝ ֆրանսիական «SAUR S. A.» կազմակերպությանը:

Վերոհիշյալ կառավարման պայմանագրի համաձայն կանխիկ դրամի բոլոր կարիքները հոգալու համար (որոնք չեն կարող ծածկվել հավաքագրված հասույթներից) կտրամադրվեն գործառնական սուբսիդիաներ կառավարիչի կողմից ներկայացված համապատասխան հիմնավորումների հիման վրա:

Միաժամանակ հաշվի առնելով, որ կառավարման պայմանագրի առդիր 6-ի 2/1 կետի համաձայն կառավարիչն աստիճանաբար պետք է բարելավեր ընկերության կատարողական ցուցանիշները, ուստի 2009թ. ճշտված բյուջեի նկատմամբ (863.36 մլն դրամ) նախատեսվել է 811.6 մլն դրամ սուբսիդիա:

3. *Խմելու ջրի մատակարարման ծառայությունների սուբսիդավորում*՝ («Նոր Ակունք» ՓԲԸ-ի սպասարկման տարածք) 26.1 մլն դրամ:

ՀՀ 2010թ. բյուջեի նախագծով նախատեսվել է 26.1 մլն դրամ սուբսիդիա, որը հիմնականում պայմանավորված է Հանրային ծառայությունների կարգավորող հանձնաժողովի կողմից 2009թ. ապրիլի 1-ից էլեկտրաէներգիայի սակագնի բարձրացմամբ:

4. *Կոլեկտորադրենաժային ցանցի մաքրում և ընթացիկ նորոգում* (226,3 մլն դրամ) ծախսային ծրագրով 1045.5 կմ կոլեկտորադրենաժային ցանցի ընդհանուր երկարությունից նախատեսվում է մաքրել և վերանորոգել 174.408 կմ 16.7% -ը, որի արդյունքում կանխատեսվում է գերխոնավ հողերի մակերեսը պահպանել շուրջ 19000 հա.

ՀՀ 2010 թ. Նախագծով նախատեսված գումարի նվազեցումը 2009 թվականի ճշտված բյուջեի նկատմամբ պայմանավորված է կոլեկտորադրենաժային ցանցերի մաքրման և ընթացիկ նորոգման աշխատանքների ծավալների պակասեցմամբ:

5. *Կոլեկտորադրենաժային ցանցի պահպանում և շահագործում, գրունտային ջրերի մակարդակների և որակի որոշման աշխատանքներ* (93.7մլն դրամ) ծախսային ծրագրով նախատեսվում է իրականացնել.

- հանրապետության գրունտային ջրերի մակարդակների և որակի որոշում,
- կոլեկտորադրենաժային ցանցերի տեխնիկական վիճակի պահպանում և շահագործում,
- ցանցերի մաքրման և նորոգման աշխատանքների որակի տեխնիկական հսկման աշխատանքներ:

6. *Ջրատեխնիկական կառույցների ուսումնասիրություններ* (11.0 մլն դրամ) ծախսային ծրագրով ամրագրված գումարը նախատեսվում է ուղղել ՀՀ ջրային օրենսգրքի 86-րդ հոդվածի, ՀՀ կառավարության 08.05.03թ. «Հիդրոտեխնիկական կառուցվածքների անվտանգության հսկողության և զննման կարգը հաստատելու մասին» N0 686 որոշման համաձայն՝ ՀՏԿ-ների զննման, ջրային համակարգերի անվտանգության ապահովման, արդյունավետ օգտագործման և պահպանության ծրագրերի ուսումնասիրության և տվյալ ոլորտում իրականացվող միջոցառումների վերաբերյալ մասնագիտական եզրակացություններ տալու նպատակով, որպես մշտապես գործող մարմին ստեղծված հանձնաժողովի գործունեության ապահովման ծախսերի ֆինանսավորմանը:

Ջրային տնտեսության ոլորտի 2010 թվականի բյուջետային նախատեսվող ծախսերի (առանց նպատակային վարկային ծրագրերի շրջանակներում ստացվող միջոցների և պետական

կառավարման ապարատի պահպանման ծախսերի) համեմատությունը՝ 2008 թվականի բյուջետային տարվա փաստացի, 2009 թվականի ճշտված և սպասողական կատարման բյուջետային համապատասխան ցուցանիշների հետ արտացոլված է սույն բացատրագրի N 5 աղյուսակում:

Բացի այդ 2010 թվականին ջրային տնտեսության ոլորտում նախատեսվում է իրականացնել նաև հետևյալ նպատակային վարկային և դրամաշնորհային ծրագրերը.

Շիրակի մարզի մի շարք բնակավայրերի ջրամատակարարման և կոյուղու համակարգերի վերականգնման ծրագիր (Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ)

Ծրագրի նպատակն է՝ Շիրակի մարզի բնակչությանը (Գյումրի քաղաքի և Շիրակի մարզի 36 գյուղական համայնքների) մաքուր, հիգիենիկ խմելու ջրի անընդմեջ մատակարարումը, որը կհամապատասխանի պահանջարկին և կապահովի տնտեսական արդյունավետությունը, հոսքային ջրերի հեռացման այնպիսի համակարգի կառուցումը, որը վտանգ չի սպառնա բնակչության առողջությանը:

Ծրագրի շրջանակներում 2010 թվականին նախատեսվում է իրականացնել ծրագրի գծով արդեն իսկ իրականացված աշխատանքների գծով վերջնական վճարումներ:

Երևանի ջրամատակարարման և ջրահեռացման ծառայությունների ծրագիր (Համաշխարհային բանկ)

Ծրագրի նպատակն է Երևան քաղաքին ապահովելու շուրջօրյա հուսալի ջրամատակարարմամբ՝ միաժամանակ նվազեցնելով կեղտաջրերի բացթողումներից առաջացող շրջակա միջավայրի աղտոտումը, այսինքն՝ քաղաքի ընդհանուր ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգի սկսած բարելավումների շարունակական իրականացում և ընդհանուր արդյունավետության բարձրացում:

Ծրագրի շրջանակներում 2010 թվականի ընթացքում նախատեսվում է իրականացնել աշխատանքներ էլեկտրաէներգիայի սպառման զգալի կրճատման ուղղությամբ, մասնավորապես անարդյունավետ սարքերի՝ նոր սարքավորումներով փոխարինում, ջրի կորուստների կրճատում, Գառնիի չօգտագործված աղբյուրների միացում ջրատարին, պոմպակայանի ընդլայնում և վերազինում, ինչպես նաև Գյումուշի ու Ապարանի աղբյուրների միացում ջրատարին՝ այդ թվում Գյումուշում նոր պոմպակայանի կառուցում:

Երևան քաղաքի տարածքում նախատեսվում է ջրային համակարգի գոտիավորում և սեկտորիզացման նախագծային ու շինարարական աշխատանքներ, ջրատարների վրա ջրթող, օդահեռ, գծային փականների տեղադրում, դիտահորերի վերակառուցում: Այս ծրագրով նախատեսվում են Արարատյան դաշտավայրից՝ Արարատյան 3, 4-րդ հերթի պոմպակայանը սնող հորատանցքերի կառույցների և սարքավորումների վերանորոգման, ամրացման, սանիտարական անվտանգության ապահովման միջոցառումներ:

Համայնքային ջրամատակարարման և ջրահեռացման ծրագրի լրացուցիչ ֆինանսավորման ծրագիր (Համաշխարհային բանկ)

Ծրագրի նպատակն է՝ խմելու ջրի նկատմամբ բնակչության աճող պահանջների բավարարումը, ջրմուղ-կոյուղու կազմակերպությունների առավել արդյունավետ կառավարումը,

համակարգի հետագա փլուզման կանգնեցումը և վիճակի բարելավումը, կառուցվածքային բարեփոխումների միջոցով արդյունավետ կառավարումը, ջրամատակարարման ժամերի ավելացումը մինչև անցում շուրջօրյա ջրամատակարարման, ջրի օգտագործման հաշվառման կազմակերպումը, ծախսվող էլեկտրաէներգիայի կրճատումը, համակարգի ֆինանսական վիճակի առողջացումն ու մասնավոր ներդրողների համար գրավիչ պայմանների ստեղծումը:

Ծրագրի շրջանակներում 2010 թվականի ընթացքում շարունակվելու է գլխամասային կառուցվածքների, ջրատարների, ջրի մաքրման կայանների (ՋՄԿ), օրվա կարգավորող ջրամբարների (ՕԿՁ) բաշխիչ ցանցերի վերանորոգման և գոտիավորման ու նորերի կառուցման, հոսակորուստների հայտնաբերման և վերացման, կապտաժների, ՋՄԿ-ների վերանորոգման, քլորակայանների վերանորոգման, նոր սարքավորումների տեղադրման, նոր քլորակայանների կառուցման, բնակավայրերում կոյուղու ցանցերի վերանորոգման, հնարավորության դեպքում պոմպային համակարգերի ինքնահոսի փոխարինման, պոմպերի փոխարինման, բնակավայրերի ցանցերի գոտիավորման միջոցով շենքային պոմպերի կրճատման, ջրաչափերի տեղադրման, լաբորատորիաների, մեքենասարքավորումների, համակարգիչների, ստուգիչ-չափիչ սարքավորումների և անհրաժեշտ գույքի գնման, ուսուցողական ու հասարակական տեղեկատվությունների կազմակերպման աշխատանքների իրականացումը:

Պատվարների անվտանգության ծրագիր (Համաշխարհային բանկ)

Ծրագրի նպատակն է՝ բարձրացնել այն պատվարների անվտանգությունը, որոնց վթարի հավանականությունը ամենաբարձրն է, ապահովել պատվարների հուսալի շահագործումը, հիմնականում ռոզման նպատակով օգտագործվող ջրամբարների պատվարների վերականգնումը և պատվարների անվտանգության պահպանման միջոցառումների իրականացումը:

Այդ նպատակով ծրագրի շրջանակներում 2010 թվականին նախատեսվում է ավարտին հասցնել Մարմարիկի պատվարի վերականգնման աշխատանքները:

Հայաստանի սոցիալական ներդրումների հիմնադրամի երրորդ ծրագիր (Համաշխարհային բանկ)

Ծրագրի նպատակն է աջակցել ՀՀ կառավարության քաղաքականությանը՝ բարձրացնելու աղքատների և խոցելի խմբերի կենսամակարդակը՝ բարելավելով որակն ու մատչելիությունը և մեծացնել համայնքային ենթակառուցվածքների և ծառայությունների տարածվածությունը աղքատության առավել բարձր աստիճան ունեցող համայնքներում և ամենախոցելի խմբերի համար:

2010 թվականին նախատեսվում է շինարարական աշխատանքներ իրականացնել 50-60 միկրոծրագրերով, որոնց ընտրությունը կիրականացվի 2010 թվականի ընթացքում:

Երևանի ջրամատակարարման և ջրահեռացման ծրագիրն տրամադրվող տեխնիկական աջակցության ծրագիր (Ֆրանսիայի Հանրապետության կառավարության պահուստային ֆոնդ)

Ծրագիրը գործելու է Երևանի ջրամատակարարման և ջրահեռացման ծրագիր շրջանակներում՝ ջրամատակարարման համակարգի անվտանգության, խմելու ջրի ցանցի օպերատիվ կառավարման և շրջակա միջավայրի բարելավման նպատակով: Ծրագրի

շրջանակներում ներդրումը առաջին հերթին ուղղված է Աերացիա մաքրման կայանի կեղտաջրերի նախնական մաքրման և տիղմի առաջնային մշակման մասի վերականգնմանը:

2010 թվականին նախատեսվում է իրականացնել Երևանի հյուսիսային շրջանում խմելու ջրի մատակարարման ապահովության ամրապնդման, խմելու ջրամատակարարման ցանցի և կեղտաջրերի հիմնական կոլեկտորների բարելավման աշխատանքներ:

Սևանա լճի բնապահպանական ծրագիր (Վերակառուցման և զարգացման եվրոպական բանկ)

Ծրագրի նպատակն է՝ Սևանա լճի և լճի հարակից շրջաններում գտնվող 5 քաղաքային համայնքներից Սևանա լճի ներհոսող կեղտաջրերի մաքրման ու վերամշակման, կեղտաջրերի մաքրման կայանների տեղադրման, ինչպես նաև տարածքներով անցնող ջրահեռացման խողովակների վերանորոգման և փոխարինման միջոցով բնապահպանական խնդիրների բարելավումը, որոնց շրջանակներում 2010 թվականին նախատեսվում է շարունակել հիմնական շինարարական աշխատանքները:

Ջրամատակարարման և ջրահեռացման ծրագիր (Ասիական զարգացման բանկ)

Ծրագրի նպատակն է համայնքային ջրամատակարարման ենթակառուցվածքների վերանորոգումը, ջրահեռացման համակարգերի և շրջակա միջավայրի բարելավումը, որի շրջանակներում 2010 թվականին նախատեսվում է մի շարք մարզերում շարունակել իրականացնել ջրամատակարարման և ջրահեռացման համակարգերի վերականգնման գծով շինարարական աշխատանքներ, ինչպես նաև կրճատել ջրի կորուստները և բարելավել ջրամատակարարման և ջրահեռացման ծառայությունների որակը:

Ռոռզման համակարգերի վերականգնման հրատապ ծրագիր (Վերակառուցման և զարգացման միջազգային բանկ)

Ծրագրի նպատակն է՝ վերականգնել Թալինի և Արմավիրի ռոռզման համակարգերի գլխավոր ջրանցքները և շարունակել ռոռզման ոլորտի ինստիտուցիոնալ բարեփոխումները: Այդ նպատակով 2010 թվականին նախատեսվում է շարունակել Թալինի և Արմավիրի ռոռզման համակարգերի գլխավոր ջրանցքների վերականգնման գծով շինարարական աշխատանքները:

Արփա-Սևան բունելի հիմնանորոգման ծրագիր (Աբու-Ղարիի զարգացման հիմնադրամ)

Ծրագրի նպատակն է Արփա-Սևան բունելի վթարային հատվածների վերականգնումը և ծրագրի շրջանակներում բուն շինարարական աշխատանքները նախատեսված է սկսել 2010 թվականից:

Միաժամանակ ջրային տնտեսության ոլորտում 2010 թվականին նախատեսվում է իրականացնել թվով 7 նպատակային դրամաշնորհային ծրագրեր:

➔ **ՀՀ էներգետիկայի ոլորտի «Ռադիոակտիվ թափոնների վնասազերծման ծառայություններ»** ծախսային ծրագիրը շարունակական է, որի իրականացման համար Նախագծով նախատեսվել է հատկացնել՝ 29.0 մլն դրամ :

Ծրագրի իրականացման նպատակն է՝ միջուկային և ճառագայթային անվտանգության նորմերի ու կանոնների պահպանմամբ ռադիոակտիվ թափոնների կենտրոնացված փոխադրում,

ուսումնասիրում, պահպանում, վնասագերծում, թաղում՝ մարդկանց և շրջակա միջավայրի իրնացնող ճառագայթման վնասակար ազդեցությունից պաշտպանելու համար:

→ **Բնական պաշարների կառավարման ոլորտի «Ընդերքի մասին տեղեկատվության տրամադրման ծառայություն»** ծախսային ծրագիրը շարունակական է, որի իրականացման համար Նախագծով նախատեսվել է՝ 6.0 մլն դրամ:

Ծրագրի իրականացման նպատակն է՝ Հայաստանի Հանրապետության ընդերքի մասին երկրաբանական և այլ տեղեկատվության պահպանությունը:

→ **ՀՀ էներգետիկայի ոլորտի «ՀՀ նոր միջուկային էներգաբլոկի (էներգաբլոկների) շինարարության ծրագրերի իրականացման նպատակով կառավարման ծառայությունների պետական գնում»** ծախսային ծրագրի իրականացման համար Նախագծով նախատեսվել է՝ 35.9 մլն դրամ: Նշված հատկացումները նախատեսվում է ուղղել մրցույթային նյութերի, մրցույթի անցկացման մշակմանը:

Ծրագրի իրականացման նպատակն է՝ Հայաստանի Հանրապետությունում նոր միջուկային էներգաբլոկի (էներգաբլոկների) շինարարության ծրագրի իրականացում:

Բացի այդ, էներգետիկայի ոլորտում 2010 թվականին նախատեսվում է իրականացնել նաև հետևյալ նպատակային վարկային ծրագրերը.

Քաղաքային ջեռուցման ծրագիր (Համաշխարհային բանկ)

Ծրագրի նպատակն է՝ մեծացնել մաքուր, արդյունավետ, ապահով և մատչելի ջեռուցման տեխնոլոգիաների օգտագործումը քաղաքային դպրոցներում և բազմաբնակարան շենքերում:

Ծրագրի շրջանակներում 2010 թվականին կատարվելու են ծրագրի փակման՝ մասնավորապես արդեն իսկ կատարված աշխատանքների դիմաց վերջնական վճարումների հետ կապված աշխատանքները:

Համակցված շոգեգազային ցիկլով էներգաբլոկի կառուցման ծրագիր (Միջազգային համագործակցության ճապոնական բանկ)

Ծրագրի նպատակն է «Երևան ՋԷԿ» ՓԲԸ-ում համակցված շոգեգազային ցիկլով բնական գազով աշխատող նոր էներգաբլոկի կառուցում՝ 234 Մվտ դրվածքային և 189 Մվտ երաշխավորված հզորությամբ, որը զբաղեցնելու է Երևանի ՋԷԿ-ին հարակից տարածքում մոտ 3,6 հա տարածք և օգտագործելու է վերջինիս ենթակառուցվածքը:

Ծրագրի շրջանակներում 2010 թվականին մասնավորապես նախատեսվում է ավարտել էներգաբլոկի շինարարությունը և այն հանձնել շահագործման: Միաժամանակ, նախատեսվում է կատարել խորհրդատվական ծառայությունների համար նախատեսված ծախսերի վճարումները:

Էլեկտրահաղորդման գծերի և բաշխիչ ցանցերի վերականգնման ծրագիր (Միջազգային համագործակցության ճապոնական բանկ)

Ծրագրի նպատակն է՝ էլեկտրաէներգիայի հաղորդման և բաշխման համակարգերի վերականգնումը, ֆինանսական կարգապահության ուժեղացումը, ճյուղային հաստատություններում հզորությունների կառուցումը, ինչը նախատեսում է 110 կվ հզորությամբ ենթակայանների վերականգնում, հիմնական սարքավորումներով վերազինում, բարձրավոլտ ենթակայանների համար անհրաժեշտ սարքավորումների ձեռքբերում, ՀՀ էներգահամակարգի նոր

SCADA կապի համակարգի ներդրման իրականացում, որի արդյունքում կստեղծվի Հայաստանի էներգահամակարգի կառավարման և հեռակառավարման համակարգ:

Ծրագրի շրջանակներում 2010 թվականին մասնավորապես նախատեսվում է կատարել խորհրդատվական ծառայությունների համար նախատեսված ծախսերի վճարումներ, ինչպես նաև շարունակել SCADA կապի համակարգի ներդրման և 110 կվ ենթակայանների վերականգնման գծով աշխատանքների իրականացումը:

Էլեկտրաէներգիայի տեղափոխման սեկտորի վերակառուցման ծրագիր (Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ)

Ծրագրի նպատակն է «Վանաձոր-1» ենթակայանի բաց բաշխիչ սարքավորման վերակառուցումն, ինչպես նաև «Գյումրի», «Լոռի», «Գուգարք 1, 2», «Նորատուգ», «Լիճք» օդային գծերի վրա տեղադրված արգելափակիչների և գտիչների նորով փոխարինումը:

Ծրագրի շրջանակներում 2010 թվականին մասնավորապես նախատեսվում է բարձրակարգ որակի սարքեր սարքավորումների և նյութերի ձեռքբերում, որոնք տեղադրվելու են «Վանաձոր-1» ենթակայանում: 2010 թվականին նախատեսվում է նաև կատարել խորհրդատվական ծառայությունների համար նախատեսված ծախսերի վճարումներ:

«Գյումրի-2» ենթակայանի վերականգնման ծրագիր (Գերմանիայի զարգացման վարկերի բանկ)

Ծրագրի նպատակն է վերականգնել «Գյումրի-2» 220 կվ ենթակայանը: 2010 թվականին ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է իրականացնել խորհրդատվական ծառայություններ, ինչպես նաև կատարել «Գյումրի-2» ենթակայանի վերականգնման կապալի պայմանագրի 20 % կանխավճարի վճարումները:

Միաժամանակ էներգետիկայի ոլորտում 2010 թվականին նախատեսվում է իրականացնել Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ իրականացվող Վերականգնվող էներգետիկայի և Համաշխարհային բանկի աջակցությամբ իրականացվող Երկրաջերմային էներգիայի դրամաշնորհային ծրագրերը:

→ **Բնական պաշարների կառավարման ոլորտի «Երկրաբանահետախուզաբանական աշխատանքների աջակցման ծառայություններ»**՝ ծախսային ծրագիրը շարունակական է որի իրականացման համար Նախագծով նախատեսվել է՝ 15.0 մլն դրամ : Նշված հատկացումների հաշվին նախատեսվում է իրականացնել ծրագրային հետևյալ միջոցառումները՝

↪ *Գեղամա լեռների հյուսիսային և արևմտյան ստորոտների 1:50000 մասշտաբի երկրաբանական հանույթ (K-38-126- B, Դ; K-38-138-A, B, B, Դ թերթեր)*՝ 7.0 մլն դրամ,

↪ *ՀՀ տարածքի էկոզեն (արտածին) երկրաբանական պրոցեսների (սողանքների) մոնիտորինգի վարում և դրանց կադաստրի կազմում*՝ 4.0 մլն դրամ,

↪ *«ՀՀ պինդ օգտակար հանածոների հանքավայրերի վերաբերյալ կոմպյուտերացված տեղեկա-տրվական համակարգի ստեղծում»*՝ 4.0 մլն դրամ,

Ծրագրի իրականացման նպատակն է՝ ընդերքի պահպանության, արդյունավետ օգտագործման ու վերարտադրության ապահովում:

Այս ոլորտների Նախագծով նախատեսված ծախսերի համեմատությունը՝ 2008թ. բյուջետային տարվա փաստացի և 2009թ. բյուջետային տարվա համար հաստատված համապատասխան ցուցանիշների հետ արտացոլված են սույն բացատրագրի N 6 աղյուսակում (առանց վարկային ծրագրերի):

Տրանսպորտի և կապի ոլորտին 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով (առանց վարկային ծրագրերի և պետական կառավարման ապարատի) նախատեսվում է հատկացնել 15,017.5 մլն դրամ՝ ՀՀ 2009թ. պետական բյուջեի 26,198.6 մլն դրամի սպասողական կատարողականի դիմաց, որից 10,985.5 մլն դրամը ուղղվելու է ընթացիկ ծախսերին, իսկ 4,032.0 մլն դրամը՝ ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսերին:

2010թ. տրանսպորտի և կապի ոլորտին հատկացված միջոցները ուղղվելու են հետևյալ ծրագրերի իրականացմանը.

«Ավտոճանապարհների պահպանում և շահագործում» ծրագիրը նախատեսվում է իրականացնել «Հազարամյակի մարտահրավեր» ծրագրի շրջանակներում կնքված համաձայնագրով՝ ՀՀ կառավարության ստանձնած պարտավորությունները, որի համար ՀՀ 2010թ. պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվում է հատկացնել 5,525.5 մլն դրամ: Նշված ծրագրով նախատեսվում է իրականացնել 3,465.6 կմ միջպետական և հանրապետական նշանակության ավտոճանապարհների ընթացիկ նորոգման և ձմեռային պահպանության, նշագծման աշխատանքները, ինչպես նաև մի շարք կամուրջների և թունելների շահագործումը: Ծախսերը ՀՀ 2009թ. պետական բյուջեի սպասողական կատարողականի համեմատությամբ նվազել են 10.7 մլն դրամով, որը հիմնականում պայմանավորված է համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի հետևանքով կանխատեսվող եկամուտների մակարդակից, հաշվի առնելով նաև այն հանգամանքը, որ կիրականացվեն ամեն հնարավոր միջոցառումները ծախսերի արդյունավետ և խնայողաբար օգտագործելու ուղղությամբ, որը կընձեռնի հնարավորություն ծրագրի հավանաբար բնականոն և անխափան իրականացումը:

«Մարզային նշանակության ավտոճանապարհների ձմեռային պահպանում, ընթացիկ պահպանում և շահագործում» ծրագրով նախատեսվում է իրականացնել 4,238.7կմ մարզային նշանակության ավտոճանապարհների ձմեռային պահպանության, ինչպես նաև ճանապարհների ընթացիկ նորոգման աշխատանքները, որոնց իրականացման համար ՀՀ 2010թ. պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվում է հատկացնել 760.0 մլն դրամ:

ՀՀ համայնքային բյուջեներին նպատակային հատկացումների սուբվենցիաների տրամադրում» ծրագրով ՀՀ 2010թ. պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվում է հատկացնել.

ա) **ընթացիկ ծախսերի գծով** 2,460.0 մլն դրամ, որից

- 2,184.0 մլն դրամը նախատեսվում է ուղղել Երևան քաղաքի փողոցների ընթացիկ նորոգման և ճաքալցման աշխատանքների ֆինանսավորմանը,

- 276.0 մլն դրամը նախատեսվում է հատկացնել «Երևանի էլեկտրատրանսպորտ» փակ բաժնետիրական ընկերությանը՝ վերջինիս կողմից նվազագույն շահավետ գնից ցածր գնով ծառայությունների մատուցման արդյունքում ընկերության կրած վնասի փոխհատուցման նպատակով,

բ) կապիտալ ծախսերի գծով՝ 1,100.0 մլն դրամ՝ Երևան քաղաքի փողոցների վերանորոգման և վերակառուցման աշխատանքների իրականացման համար:

Երևան քաղաքի փողոցների ընթացիկ նորոգման և ճաքալցման, ինչպես նաև Երևան քաղաքի փողոցների վերանորոգման և վերակառուցման աշխատանքները 2008-2009թթ. իրականացվել են «Երևանի համաքաղաքային նշանակության ծախսեր» ծրագրի «Երևան քաղաքի փողոցների վերանորոգման, վերակառուցման և ճաքալցման աշխատանքների իրականացում» ենթածրագրի շրջանակներում:

«Հեռահաղորդակցության և կապի կանոնակարգման ծառայություններ» ծրագրով ՀՀ կառավարության 06.10.2005թ. «Հեռահաղորդակցության հանրապետական կենտրոն» ՊՈԱԿ ստեղծելու մասին No 1807-Ն որոշման համաձայն «Հեռահաղորդակցության հանրապետական կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի պահպանման համար ՀՀ 2010թ. պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվում է հատկացնել 400.0 մլն. դրամ: Ծրագիր նպատակն է ՀՀ-ում հեռահաղորդակցության և կապի ծառայությունների որակի կանոնակարգումն ու բարելավումը: Ծախսերը 2009թ. համեմատությամբ նվազել են 79.0 մլն դրամով, որը պայմանավորված է «Հեռահաղորդակցության հանրապետական կենտրոն» ՊՈԱԿ եկամուտների և ծախսերի նախահաշվից գործուղման ծախսերի, ծրագրերի, սարքավորումների և գույքի ձեռքբերման, չնախատեսված ծախսերի, ընթացիկ նորոգման ծախսային հոդվածներով նախատեսված գումարների կրճատմամբ:

«Երևանի մետրոպոլիտենի աշխատանքների կազմակերպման բնագավառում պետության կողմից համայնքի ղեկավարին պատվիրակված լիազորությունների իրականացման ֆինանսավորում» ծրագրով ՀՀ 2010թ. պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվում է հատկացնել.

- ընթացիկ ծախսերի գծով 1,840.0 մլն դրամ՝ «Երևանի մետրոպոլիտեն» փակ բաժնետիրական ընկերության կողմից նվազագույն շահավետ գնից ցածր գնով ծառայությունների մատուցման արդյունքում ընկերության կրած վնասի փոխհատուցման նպատակով,
- կապիտալ ծախսերի գծով՝ 500.0 մլն դրամ՝ շարժակազմի, շարժասանդուղքների, էլեկտրամեխանիկական, կապի և ազդանշանային սարքավորումների, էլեկտրամատակարարման համակարգի հիմնանորոգման, բուներների ուղեգծերի, կայարանային համալիրների վերանորոգման նպատակով:

Վերը նշված աշխատանքները 2008-2009թթ. իրականացվել են «Երևանի մետրոպոլիտենով ուղևորափոխադրման ծառայություններ» և «Երևանի մետրոպոլիտեն» ՓԲԸ-ի ենթակառուցվածքների նորոգում» ծրագրերի շրջանակներում:

Սկսած 2010թ.-ից համաձայն «Երևան քաղաքում տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 57-րդ՝ «Քաղաքապետի լիազորությունները» հոդվածի քաղաքապետը տրանսպորտի և ճանապարհաշինության բնագավառում, որպես պատվիրակված լիազորություն իրականացնում է Երևանի մետրոպոլիտենի աշխատանքների կազմակերպումը, որով և պայմանավորված է վերոհիշյալ ծրագրով գումարների նախատեսումը:

«Պետական նշանակության ավտոճանապարհների հիմնանորոգում» ծրագրով նախատեսվում է իրականացնել ՀՀ Նախագահի և ՀՀ վարչապետի հանձնարարականներով, ՀՀ կառավարության որոշումներով ՀՀ կառավարության ստանձնած պարտավորությունները և զարմանալին հեղեղումներից քանդված ճանապարհահատվածների վերականգնման աշխատանքներ, որի համար ՀՀ 2010թ. պետական բյուջեի նախագծով նախատեսված է հատկացնել 2,000.0 մլն դրամ: Ծախսերը ՀՀ 2009թ. պետական բյուջեի սպասողական կատարողականի համեմատությամբ նվազել են 11,271.4 մլն դրամով, որը պայմանավորված է համաշխարհային ֆինանսատնտեսական ճգնաժամի հետևանքով կանխատեսվող եկամուտների մակարդակից :

«Տրանսպորտային օբյեկտների հիմնանորոգում» ծրագրով վթարային վիճակում գտնվող կամուրջների վերականգնման աշխատանքների իրականացման նպատակով նախատեսվում է ՀՀ պետական բյուջեից 2010թ. համար հատկացնել 432.0 մլն դրամ: Համաձայն ՀՀ կառավարության 2001թ. հուլիսի 2-ի թիվ 591 որոշմամբ հաստատված ծրագրի 2002թ-ից սկսվել է տրանսպորտային օբյեկտների հիմնանորոգման ծրագիրը (համաձայն ծրագրի կամուրջների վերականգնման աշխատանքների հիմնական մասը նախատեսվել է իրականացնել 2002-2006թթ. ընթացքում: Հետագա տարիներին պետք է զգացվի այդ աշխատանքների ծավալների զգալի կրճատման միտում և կայունացում):

Այս ոլորտում 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսված ծախսերի համեմատությունը՝ ՀՀ 2008թ. բյուջետային տարվա փաստացի, ինչպես նաև ՀՀ 2009թ. բյուջետային տարվա համար ճշտված և սպասողական կատարողական համապատասխան ցուցանիշների հետ արտացոլված է սույն բացատրագրի N 7 աղյուսակում:

Բացի այդ, Էներգետիկայի ոլորտում 2010 թվականին նախատեսվում է իրականացնել նաև հետևյալ նպատակային վարկային ծրագրերը.

Գյուղական ճանապարհների վերականգնման ծրագիր (Ասիական զարգացման բանկ)

Ծրագրի նպատակն է կենսական նշանակություն գյուղական ճանապարհների վերականգնումը, որոնք հիմնական մայրուղիները կապում են մարզկենտրոնների հետ:

2010 թվականին ծրագրի շրջանակներում նախատեսվում է մասնավորապես շարունակել մի շարք մարզերում ավտոճանապարհների վերականգնման գծով շինարարական աշխատանքները:

Կենսական նշանակության ճանապարհների բարելավման ծրագիր (Համաշխարհային բանկ)

Ծրագրի նպատակն է հանրապետության կենսական նշանակության ավտոճանապարհների վերականգնումը, կենսական նշանակության ավտոճանապարհային ցանցի վերականգնման ուղղությամբ աշխատանքների իրականացումը և խորհրդատվական ծառայությունների տրամադրումը, ինչպես նաև տեխնիկական աջակցության տրամադրումը:

Ծրագրի շրջանակներում 2010 թվականին շարունակվելու է 2009 թվականին ընտրված ավտոճանապարհների վերակազմման, վերակառուցման և բարելավման աշխատանքների իրականացումը:

Կենսական նշանակության ճանապարհների բարելավման երկրորդ ծրագիր (Համաշխարհային բանկ)

Ծրագիրը հանդիսանում է Կենսական նշանակության ճանապարհների բարելավման ծրագրի շարունակությունը, որի նպատակը ևս կենսական նշանակության ավտոճոնապարհային ցանցի վերականգնման ուղղությամբ աշխատանքների իրականացումն է և խորհրդատվական ծառայությունների տրամադրումը, ինչպես նաև տեխնիկական աջակցության տրամադրումը:

Ծրագրի շրջանակներում 2010 թվականին իրականացվելու են ավտոճոնապարհների վերականգնման, վերակառուցման և բարեկարգման աշխատանքներ:

Հյուսիս-հարավ տրանսպորտային միջանցքի զարգացման ծրագիր (Համաշխարհային բանկ)

Ծրագրի նպատակն է հանրապետության մայրուղիների Մ 3, Մ 6 ընտրված ճանապարհային հատվածների բարելավման և վերականգնման, ինչպես նաև Մ 2 ընտրված հատվածի վերականգնման և վերակառուցման գծով աշխատանքների իրականացումը, վերահսկողության վերաբերյալ խորհրդատվությունը, ինչպես նաև տրանսպորտային ոլորտի ռազմավարության ներքո ճանապարհային ենթասեկտորային ծրագրին օժանդակության տրամադրումը:

Հյուսիս-հարավ տրանսպորտային միջանցքի զարգացման ծրագիր (Ասիական զարգացման բանկ)

Ծրագրի նպատակն է Երևան-Աշտարակ չորս շերտանի ճանապարհի մոտ 18.4 կմ հատվածի վերակառուցումը, վերահսկողության վերաբերյալ խորհրդատվությունը, ինչպես նաև տրանսպորտային ոլորտի ռազմավարության ներքո ճանապարհային ենթասեկտորային ծրագրին օժանդակության տրամադրումը:

Բնապահպանության ոլորտում ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով (առանց նպատակային վարկային և դրամաշնորհային ծրագրերի շրջանակներում ստացվող միջոցների և պետական կառավարման ապարատի պահպանման ծախսերի) նախատեսվել է հատկացնել 1000.7 մլն դրամ գումար /ՀՀ 2009 թվականի սպասվող կատարողականի 1156.1 մլն դրամի դիմաց/: Ոլորտին հատկացված միջոցներն ուղղվելու են ընթացիկ ծախսերի գծով հետևյալ ծրագրերի իրականացմանը:

Թափոնների ուսումնասիրության համար նախագծով նախատեսվել է 7.028 մլն դրամ.

Հանրապետության ջրային օբյեկտների և օդային ավազանի աղտոտվածության վիճակի մոնիտորինգի իրականացման համար նախատեսվում է հատկացնել 112.028 մլն դրամ:

Չկան պաշարների համալրման համար նախատեսվել է 60.0 մլն դրամ, որի հաշվին իրականացվելու է Հայաստանի հազվագյուտ և անհետացող ձկնատեսակների արհեստական վերարտադրությունը և դրանց մանրածկերի վերադարձը Սևանա լիճ: 2009թ. սպասվող կատարողական բյուջեով` 72.0 մլն դրամի դիմաց նախատեսվում է 60.0 մլն. դրամ, որը պայմանավորված է` 2010թ. կանխատեսվող եկամուտներով:

Սևանա լճի ջրածածկ անտառտնկարկների մաքրման նպատակով նախատեսվել է 257.5 մլն դրամ: Ծրագրավորվող տարում նախատեսվում է 600 հա ջրածածկ անտառտնկարկների մաքրում: Պետք է իրականացվի` ջրում հայտնված ծառերի և թփերի մաքրում վերհանում անբարձիչ մեքենա-մեխանիզմներով, ծառերի և թփերի արմատախիլ անում տրակտորով, թփերի մաքրում

ձեռքով, անտառանյութի ըստ տեսականու առանձնացում /վառելավայր, շինավայր, ջախ/, անտառանյութի /շինավայր, վառելավայր, ջախ/ բարձում մեքենային ու տեղափոխում՝ մինչև 20կմ հեռավորության վրա/ :

Սևանա լճում և նրա ջրահավաք ավազանում ձկան և խեցգետնի պաշարների հաշվառման ծառայությունների նպատակով նախատեսվել է 7.526 մլն դրամ: 2009թ. սպասողական կատարողական բյուջեով նախատեսվել է 3.6մլն դրամ, ծախսերի գերազանցումը 3.926մլն դրամով պայմանավորված է՝ գոյություն ունեցող պարտավորություններում փոփոխություններով, որը կօժանդակի ձկան պաշարների համալրման արդյունքների մոնիտորինգին և Սևանա լճի վտակներում ձկների բնականոն ձվադրավայրերի վերականգնելուն:

Բնության հատուկ պահպանվող տարածքների գործունեությունն ապահովելու համար նախատեսվում է 440.4 մլն դրամ, որի շրջանակներում «Սևան» և «Դիլիջան» ազգային պարկերում, «Խոսրովի անտառ» և «Շիկահող» պետական արգելոցներում և «Սոսու» պուրակ արգելավայրում, ինչպես նաև «Արգելոցապարկային համալիր» ՊՈԱԿ-ի տնօրինության ներքո գտնվող բնության հատուկ պահպանվող տարածքներում կատարվելու են ազգային պարկերի և արգելոցների բնական էկոհամակարգերի, լանդշաֆտային ու կենսաբանական բազմազանության, գենֆոնդի, բնության ժառանգության գիտական ուսումնասիրության, պահպանության, վերականգնման, վերարտադրության, հաշվառման, գույքագրման դիտանցի ապահովումը, բնության հուշարձանների պահպանությունը, ինչպես նաև տնկարկների պահպանության և պաշտպանության իրականացումը:

Ջրային պետական կադաստրի տեխնիկական իրականացման ծախսային ծրագրին, 2010թ. պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվել է՝ 18.986մլն դրամ՝ որը 2009թ. սպասվող կատարողական բյուջեի նկատմամբ նվազեցվել է՝ 4.267մլն դրամով: Նվազեցումը պայմանավորված է՝ աշխատանքային ծավալների նվազեցման հետ:

Բնապահպանական ոլորտի գծով վերլուծական-տեղեկատվական ծառայությունների իրականացման համար նախատեսվել է 16.9 մլն դրամ:

ՀՀ տարածքի ստորերկրյա քաղցրահամ ջրերի հիդրոերկրաբանական մոնիթորինգի վարման աշխատանքների իրականացման նպատակով նախատեսվել է 18.062 մլն դրամ:

Անտառի վնասատուների և հիվանդածին միջատների դեմ պայքարի էկոլոգիապես անվտանգ նոր տեխնոլոգիաների մշակման աշխատանքների համար նախատեսվել է 13.5 մլն դրամ:

Բնապահպանության ոլորտում նորմատիվային փաստաթղթերի մշակման նպատակով օրի հիմնական աղտոտիչների ազդեցության հետազոտման և մթնոլորտ վնասակար նյութերի արտանետումների ներգործությունը կարգավորող նորմատիվային փաստաթղթերի մշակմանը նախատեսվել է ուղղել 5.479 մլն դրամ: 2009թ. սպասվող կատարողական բյուջեի նկատմամբ նվազեցվել է 137.0հազ դրամով, որը պայմանավորված է՝ ծրագրի գնային արժեքի ճշտմամբ, որը կապված է աշխատանքային ծավալների նվազեցման հետ:

Չրային ռեսուրսների և ջրային պաշարի բաղադրիչների արդիական բնութագրերի ճշգրտման աշխատանքների համար նախատեսվել է 14.45 մլն դրամ: 2009թ. սպասվող կատարողական բյուջեի նկատմամբ նվազեցվել է 14.4մլն դրամով, որը պայմանավորված է՝ ծրագրի գնային արժեքի ճշտմամբ, որը կապված է աշխատանքային ծավալների նվազեցման հետ:

Ձրագտագործման թույլտվության հայտերի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման չափանիշների և ուղեցույցների մշակման աշխատանքների համար նախատեսվել է 12.182 մլն դրամ, 2009թ. սպասվող կատարողական բյուջեի նկատմամբ նվազեցումը՝ 1.2մլն դրամով պայմանավորված է ծրագրի գնային արժեքի ճշտմամբ, որը կապված է աշխատանքային ծավալների նվազեցման հետ:

ՀՀ ջրի ազգային ծրագրի պահանջներին համապատասխան մոնիթորինգի ծրագրի մշակման աշխատանքներին նախատեսվել է 12.762 մլն դրամ, 2009թ. սպասվող կատարողական բյուջեի նկատմամբ նվազեցվել է 15.7մլն դրամով, որը պայմանավորված է՝ ծրագրի գնային արժեքի ճշտմամբ, որը կապված է աշխատանքային ծավալների նվազեցման հետ:

«Արփի լիճ» ազգային պարկի պահպանության ծառայությունները նոր ծրագիր է նախագծում նախատեսվել է 3.9 մլն դրամ: «Արփի լիճ» ազգային պարկի» պետական ոչ առևտրային կազմակերպություն ստեղծելու ՀՀ կառավարության 16.04.2009թ. N 405-Ն որոշման համաձայն, ՀՀ կառավարության և Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության կառավարության միջև ֆինանսական համագործակցության համաձայնագրի- Բնապահպանական ծրագիր Հարավային Կովկաս-Հայաստան (հատկացման տարին-2003 թվական) 2010թ. հունվար-հուլիս ամիսներին ֆինանսավորվելու է ԲՀՀ (WFF) հայաստանյան գրասենյակի կողմից:

Կազմակերպության 2010թ. օգոստոս-դեկտեմբեր ամիսներին իր կանոնադրական խնդիրների իրականացման համար նախատեսվում է 3.9 մլն դրամ:

Պետության աջակցությունը նախատեսված է «Բնապահպանական ծրագիր Հարավային Կովկաս – Հայաստան» ծրագրով, և հանդիսանում է ՀՀ կառավարության մասնաբաժինը՝ Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության կառավարության կողմից հատկացվող պարկի ստեղծման մասով և հարակից համայնքների տնտեսական զարգացման /սպանդանոցների, հումքի վերամշակման, մեղվապահության և այլ օբյեկտների ստեղծման/,այդ համայնքներում ենթակառուցվածքների զարգացման, այլընտրանքային էներգիայի աղբյուրների գծով ծրագրերի իրականացման նպատակով տրամադրվող ֆինանսական օժանդակության դիմաց :

Այս ոլորտում ՀՀ 2010թ. պետական բյուջեի նախագծով նախատեսված բյուջետային ծախսերի համեմատությունը՝ 2008թ. բյուջետային տարվա փաստացի և տարվա համար հաստատված համապատասխան ցուցանիշների հետ արտացոլված է սույն բացատրագրի N 8 աղյուսակում (առանց վարկային ծրագրի և պետական կառավարման ապարատի պահպանման ծախսերի):

Հիդրոոդերևութաբանության ոլորտում հիդրոոդերևութաբանական ծառայությունների

իրականացման համար նախատեսվել է 530.0 մլն դրամ, որի հաշվին իրականացվելու է ՀՀ պետական իշխանության մարմիններին, ազգաբնակչությանը, տնտեսության տարբեր ճյուղերին հիդրոոդերևութաբանական փաստացի պայմանների և դրանց սպասվող փոփոխությունների, կլիմայի ներկա և հետագա վիճակի վերաբերյալ տեղեկատվությամբ ապահովումը:

Այս ոլորտում ՀՀ 2010թ. պետական բյուջեի նախագծով նախատեսված բյուջետային ծախսերի համեմատությունը՝ 2008թ. բյուջետային տարվա փաստացի և 2009թ. բյուջետային տարվա համար ճշտված համապատասխան ցուցանիշների հետ արտացոլված է սույն բացատրագրի N 8-ա աղյուսակում

Պետական գույքի կառավարման ոլորտի «Աճուրդների կազմակերպման և անցկացման աշխատանքներ» ծախսային ծրագիրը շարունակական է, որի իրականացման համար Նախագծով նախատեսվել է հատկացնել՝ **21.0** մլն դրամ :

➔ **Ծրագրի իրականացման նպատակն է՝** իրականացնել պետական գույքի մասնավորեցման և օտարման (վաճառքի) /աճուրդ, մրցույթ, ուղղակի վաճառք/ կազմակերպում և անցկացում.

ա) ՀՀ կառավարության սահմանված ձևերով և ժամկետներում «Պետական գույքի մասնավորեցման 2005-2007թթ. ծրագրի մասին» ՀՀ օրենքի ցանկում ընդգրկված օբյեկտների վաճառքի կազմակերպում,

բ) Պետական գույքի օտարման աշխատանքների կազմակերպում :

➔ **Պետական գույքի կառավարման ոլորտի «Պետական գույքի հաշվառման, գույքագրման, ուսումնասիրությունների և գնահատման աշխատանքների իրականացում»** ծախսային ծրագիրը շարունակական է, որի իրականացման համար Նախագծով նախատեսվել է հատկացնել՝ **35.0** մլն դրամ :

➔ **Ծրագրի իրականացման նպատակն է՝**

1. Ծանոթանալ ընկերությունների ֆինանսատնտեսական վիճակին, գույքի վիճակի ուսումնասիրմանը, զարգացման հետևանքներին, որոնց արդյունքում ներկայացվում է դրանց տնօրինման, արդյունավետ կառավարման, ինչպես նաև մասնավորեցման վերաբերյալ օպտիմալ առաջարկներ :

2. ՀՀ պետական սեփականություն հանդիսացող գույքի արդյունավետ կառավարումն է :

Այս ոլորտի համար նախատեսված ծախսերի համեմատությունը՝ 2008թ. բյուջետային տարվա փաստացի և 2009թ. բյուջետային տարվա համար հաստատված համապատասխան ցուցանիշների հետ արտացոլված են սույն բացատրագրի N 3 բ աղյուսակում (առանց վարկային ծրագրերի):

Քաղաքաշինության ոլորտում ներկայացված են ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեով նախատեսված կապիտալ շինարարության, շինվերանորոգման աշխատանքների, քաղաքաշինության գնագոյացման դաշտի ձևավորման, ՀՀ հանրակրթական դպրոցների, մարզադպրոցների

հիմնանորոգման, շինարարության և բարելավման, բնակարանաշինության, մշակութային օբյեկտների հիմնանորոգման և վերականգնման և այլ ծրագրեր:

Քաղաքաշինության բնագավառի 2010 թվականի համար քաղաքականության հիմնական ուղղություններն ու գերակայություններն են՝

- (i) Հանրակարթական դպրոցների հիմնանորոգման և բարելավման ծրագրի իրականացումը
- (ii) Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատությունների հիմնանորոգման ծրագրի իրականացումը
- (iii) Մշակութային օբյեկտների հիմնանորոգման իրականացումը,
- (iv) Վարչական օբյեկտների հիմնանորոգումը
- (v) Սևանա լճի ջրահավաք ավազանի տարածական պլանավորման փաստաթղթերի մշակումը:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով այս բնագավառի գծով նախատեսվում է 25,708.8 մլն դրամ ծախսեր՝ 2009 թվականի սպասողական կատարողական 26,322.8 մլն դրամի դիմաց: Հատկացվող միջոցների հաշվին 2010 թվականին նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ ծրագրերը.

1. Վարչական օբյեկտների հիմնանորոգման նպատակով նախատեսվել է 83.5 մլն դրամ, որի շրջանակներում նախատեսվում է հիմնանորոգել ՀՀ Շիրակի մարզպետարանի վարչական շենքը::

2. Կրթական օբյեկտների հիմնանորոգման համար ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվել է 439.5 մլն դրամ: Ծրագրով նախատեսված են նախորդ տարիներին սկսված շարունակական օբյեկտների հիմնանորոգման աշխատանքները:

3. *Մշակութային օբյեկտների հիմնանորոգման և բարելավման ծրագրով* ՀՀ 2010 թ. պետական բյուջեի նախագծով մշակութային նշանակության օբյեկտների վերանորոգման աշխատանքների համար ընդհանուր առմամբ նախատեսվել է 695.5 մլն դրամ: Հուշարձանների վերականգնման համար նախատեսվել է 213.3 մլն դրամ:

4. Բնակարանային շինարարության ծրագրով ՀՀ 2010 թ. պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվել է 22,050.0 մլն դրամ, որի շրջանակներում ՌԳ-ի վարկային միջոցների հաշվին աղետի գոտում շարունակվելու են 2009թ. սկսված՝ ՀՀ Շիրակի մարզի Գյումրի քաղաքի Մուշ-2 թաղամասի Մարմարաշենի 7-րդ, Մուշի 7-րդ փողոցներով պարփակված, Մուշի 5-րդ փողոցին հարակից տարածքների (1200 բնակարանների՝ այդ թվում՝ ավարտման ենթակա կիսակառույց շենքերի ավարտում), Անի թաղամասի Տրդատ ճարտարապետի փողոցին հարող տարածքների (400 բնակարանների) կառուցապատման, Ախուրյան գյուղում (182 բնակարանների) և Լոռու մարզի Սպիտակ քաղաքում (354 բնակարանների) երկրաշարժի հետևանքով անօթևան մնացած ընտանիքների համար բնակարանաշինության աշխատանքները:

5. Չոհված (մահացած) և առաջին, երկրորդ և երրորդ կարգի հաշմանդամ զինծառայողների անօթևան ընտանիքներին բնակարանով ապահովման և բնակարանային պայմանների բարելավման համար նախատեսվել է 500.0 մլն դրամ:

6. Սևանա լճի առափնյա տարածքների ծրագրային փաստաթղթերի մշակման համար նախատվել է 10,000.0 հազար դրամ:

Այս ոլորտում ՀՀ 2010թ. պետական բյուջեի նախագծով նախատեսված բյուջետային ծախսերի համեմատությունը՝ 2008թ. բյուջետային տարվա փաստացի, ինչպես նաև 2009թ. բյուջետային տարվա համար ճշտված և սպասողական կատարողական համապատասխան ցուցանիշների հետ արտացոլված է սույն բացատրագրի N 9 աղյուսակում:

ՀՀ անշարժ գույքի կադաստրի ոլորտում՝ ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվում է 383.49 մլն դրամ ծախսեր՝ 2009 թվականի սպասողական կատարողական 488.5 մլն դրամի դիմաց: Հատկացվող միջոցների հաշվին 2010 թվականին նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ ծրագրերը.

1. «Անշարժ գույքի պետական միասնական կադաստրի տեղեկատվության տրամադրման ծառայություններ պետական կառավարման մարմիններին»՝ 30.0 մլն դրամ

Այս ծրագրի գծով գումարները նախատեսվել են 2009 թվականի սպասողական կատարողականի չափով:

Ծրագրի իրականացման նպատակն է ՀՀ պետական մարմինների գործառույթների իրականացման ընթացքում անշարժ գույքի կադաստրային տվյալների վերաբերյալ տեղեկատվության ապահովումը:

2010 թվականի ընթացքում ՀՀ կառավարությանն առընթեր հարկային պետական ծառայության, ՀՀ դատական մարմինների, ՀՀ գլխավոր դատախազության, ՀՀ կառավարությանն առընթեր ՀՀ ոստիկանության, ՀՀ կառավարությանն առընթեր ազգային անվտանգության ծառայության, ՀՀ աշխատանքի եւ սոցիալական հարցերի նախարարության, ինչպես նաև ՀՀ պետական բյուջեով նախատեսված հատկացումների հաշվին իրականացվող բնակարանների գնման վկայագրերի տրամադրման միջոցով բնակարանային ապահովման ծրագրի շրջանակներում ՀՀ քաղաքաշինության նախարարության, ՀՀ մարզպետարանների, ՀՀ տարածքային կառավարման նախարարության միզբացիոն գործակալության հարցումների հիման վրա վերոհիշյալ մարմիններին ՀՀ կառավարության 1998 թվականի մարտի 5-ի N 155 որոշման շրջանակներում նախատեսվում է տրամադրել անվճար տեղեկատվություն, այդ թվում՝ տեղեկանքներ, կադաստրային գործերի փաստաթղթերի պատճեններ և մասնագիտական եզրակացություններ:

2. «Հողամասերի, շենքերի և շինությունների համակարգված դիտարկումների և անշարժ գույքի շուկայի վերլուծությունների իրականացում»՝ 30.0 մլն դրամ

Այս ծրագրի գծով գումարները նախատեսվել են 2009 թվականի սպասողական կատարողականի չափով:

Ծախսային ծրագրի իրականացման նպատակն է՝

- Անշարժ գույքի միասնական գնահատման մեթոդիկայի և կարգերի կատարելագործման վերաբերյալ առաջարկությունների մշակում :

- Գյուղատնտեսական նշանակության հողերի կադաստրային գնահատման մեթոդիկայի կատարելագործման վերաբերյալ առաջարկությունների մշակում :

Նշված ծրագրով 2010 թվականին նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները.

- Հողամասերի և դրանց վրա կառուցված շենքերի, շինությունների գնային իրավիճակի համակարգված դիտարկումների իրականացում,

- Գյուղատնտեսական նշանակության հողերի գնային իրավիճակի համակարգված դիտարկումներ ըստ հողագնահատման շրջանների (ենթաշրջանների), համայնքների և գնահատման խմբերի,

- 2010թ. ընթացքում անշարժ գույքի շուկայի վերլուծությունների իրականացում ամսական, եռամսյակային, կիսամյակային, 9 ամիսների, 11 ամիսների և տարեկան կտրվածքներով:

Վերլուծական ժողովածուներում և համառոտագրերում (հողվածներում) կներառվեն գրաֆիկական և աղյուսակային գծապատկերներ, կիրականացվի գործարքների քանակական փոփոխությունների միտումների գրաֆիկական վերլուծություն, գների համեմատական փոփոխություններն ու վերլուծությունները կներկայացվեն վիճակագրական վերլուծման համակարգչային վերլուծման SPSS ծրագրային փաթեթի ֆորմատներով :

3. «Հանրային իրազեկման միջոցառումների իրականացում»՝ 5.0 մլն դրամ

Այս ծրագրի գծով գումարները նախատեսվել են 2009 թվականի սպասողական կատարողականի չափով:

Ծախսային ծրագրի իրականացման նպատակն է՝

- կոմիտեի կողմից իրականացվող աշխատանքների թափանցիկության և մատչելիության ապահովումը,

- բաց և հրապարակային աշխատանքը, ինչպես նաև բնակչության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների ղեկավարների իրազեկումը, տեղեկացվածության մակարդակի բարձրացումը :

- Անշարժ գույքի շուկայի զարգացմանն աջակցում :

Նշված ծրագրով 2010 թվականին նախատեսվում է իրականացնել հետևյալ միջոցառումները.

- «Կադաստրի տեղակազիր» ամսագրի պատրաստում և հրատարակում,

- Բուկլետների պատրաստում և տպագրում, ինչպես նաև մոնիտորինգի իրականացում:

4. «Անշարժ գույքի կադաստրային գնահատման ծառայություններ»՝ 60.0 մլն դրամ:

Այս աշխատանքներն իրականացվում են երեք տարին մեկ անգամ. առաջիկա երեք տարվա համար անշարժ գույքի հարկի հարկման բազաների ճշգրտման նպատակով: Անշարժ

գույքի կադաստրային նախորդ գնահատումն իրականացվել է 2007 թվականին՝ 2008-2010 թվականների համար: 2010 թվականին նախատեսվում է իրականացնել անշարժ գույքի 2011-2013թթ. հարկման բազաների ձևավորում և ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով անշարժ գույքի հարկի հարկման բազաների ամփոփում և տրամադրում տեղական ինքնակառավարման մարմիններին:

5. «Աշխարհագրական անվանումների հաշվառման և գրանցման աշխատանքներ»՝ 8.3 մլն դրամ

2010 թվականին նախատեսվում է իրականացնել Հայաստանի Հանրապետության աշխարհագրական անվանումների քարտադարանի (տեղեկատվական բանկի) վարման և թարմացման աշխատանքներ, որոնք կրում են շարունակական բնույթ: Այն իր մեջ ներառում է տեղեկատվական բանկի տվյալների անընդհատ թարմացում և համալրում ի հաշիվ նորաստեղծ աշխարհագրական օբյեկտների (եկեղեցիներ, մատուռներ, կամուրջներ, ներբնակավայրային աշխարհագրական օբյեկտներ և այլն), անանուն աշխարհագրական օբյեկտների անվանակոչման և գոյություն ունեցող աշխարհագրական օբյեկտների անվանափոխման: Բացի այդ, ելնելով «Աշխարհագրական անվանումների մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 11-րդ հոդվածի գ) կետի պահանջներից, նախատեսվում է իրականացնել մաս տեղեկատվության տրամադրում: «Աշխարհագրական անվանումների մասին» ՀՀ օրենքի 13-րդ հոդվածի պահանջների համաձայն շարունակվելու է ՀՀ սահմաններից դուրս գտնվող աշխարհագրական անվանումների տեղեկատվական բանկի ստեղծման աշխատանքները:

Այս ծրագրի գծով գումարները 2009 թվականի սպաստողական կատարողականի նկատմամբ նախատեսվել է 3.7 մլն դրամով պակաս, որը պայմանավորված է այն հանգամանքով, որ 2009 թվականին նախատեսվել է ՀՀ սահմաններից դուրս գտնվող աշխարհագրական անվանումների տեղեկատվական բանկը համալրել 65 հազար անվանումներով, իսկ 2010 թվականին 35 հազարով:

6. «Պետական մասշտաբային շարքի բազային քարտեզների ստեղծման և օդայուսանկարահանման աշխատանքներ»՝ 117.03 մլն դրամ

Նշված ծրագրով 2010 թվականին նախատեսվում է իրականացնել տիեզերալուսանկարահանման աշխատանքներ և ստացված նյութերի հիման վրա շարունակել Հայաստանի Հանրապետության 1700 քառ.կմ տարածքի պետական մասշտաբային շարքի տեղագրական քարտեզների թարմացման աշխատանքները, այդ թվում՝ 1:10 000 մասշտաբի, որից հետո ընդհանրացման եղանակով կկատարվեն նույն տարածքների պետական մասշտաբային շարքի 1:25000-1:1000000 մասշտաբների տեղագրական քարտեզների թարմացման աշխատանքներ: Ստացված տվյալներով կազմվելու է տեխնիկական նախագիծ, որի հիման վրա կատարվելու են նշված տարածքների տեղագրական քարտեզների թարմացման աշխատանքներ: 2010 թվականին կատարվելու են նաև ԼՂՀ տարածքի պետական մասշտաբային շարքի 1:50000-1:200000 մասշտաբների էլեկտրոնային տեղագրական քարտեզների ստեղծման աշխատանքները՝ ընդհանրացման եղանակով:

7. «Երկրատեղեկատվական համակարգի նախագծում և ներդրում»՝ 74.7 մլն դրամ,

2010 թվականին առաջարկվող ծրագրով նախատեսվում է իրականացնել Հայաստանի Հանրապետության Երևան քաղաքի Շենգավիթ վարչական շրջանի բազային երկրատեղեկատվական համակարգի ստեղծման աշխատանքները, որն իր մեջ ներառում է թվային քարտեզագրական հիմքի ստեղծում և անհրաժեշտ տվյալների հավաքագրում՝ տեղագրական և կադաստրային քարտեզների ու հատակագծերի հիման վրա: Այն անհրաժեշտ է Հայաստանի Հանրապետության պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմիններին տնտեսության տարբեր ոլորտների խնդիրների արդյունավետ լուծման, հանրապետության բնական և տնտեսական ռեսուրսների վերաբերյալ տվյալների (քարտեզագրական և տեքստային) պետական միասնական տեղեկատվական բանկի ստեղծման և հանրապետության ռեսուրսների կառավարման արդյունավետության բարձրացման համար:

Երևան քաղաքի Շենգավիթ վարչական շրջանի բազային երկրատեղեկատվական համակարգի 1:2000 մասշտաբի քարտեզագրական հիմքի ստեղծման նպատակով իրականացվելու են հետևյալ միջոցառումները.

- Տվյալ համայնքի և դրա հեռանկարային զարգացման նպատակով նախատեսված տարածքների համար ստեղծվելու է 1:2000 մասշտաբի տեղագրական և կադաստրային թվային համադրված հատակագծերը, որոնց համար հիմք են հանդիսանալու 1998-2004թվականների ընթացքում ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի կողմից ստեղծված 1:500 և 1:2000 մասշտաբի թվային կադաստրային քարտեզները, որոնց վրա իրականացվելու են բնակավայրերի 1:2000 մասշտաբի հատակագծերի թարմացման, ռեխիտի տեղագրական տարրերի ստեղծման, տեղագրական հանույթների կազմման ու թվայնացման աշխատանքներ:

- Ստորգետնյա մայրուղային հաղորդակցուղիների հանութագրում և համաձայնեցում շահագործող կազմակերպությունների հետ:

- Բազային երկրատեղեկատվական համակարգի համար անհրաժեշտ շերտերի ստեղծման աշխատանքներ:

- Բազային երկրատեղեկատվական համակարգի բոլոր տարրերի տեքստային տվյալների մուտքագրման աշխատանքներ:

8. «Հայաստանի Հանրապետության վարչատարածքային միավորների (համայնքների) սահմանների ամրացում»՝ 58.4 մլն դրամ

Ներկայացվող ծրագրի նպատակն է իրականացնել տեղագրական և կադաստրային քարտեզների համադրում, հիմք ընդունելով հանրապետությունում բազային հանդիսացող 1:10000 մասշտաբի տեղագրական քարտեզները, իսկ այն խոշոր քաղաքները, որոնք ունեն 1:2000 մասշտաբի տեղագրական հատակագծեր՝ հիմք ընդունել այդ հատակագծերը:

Համադրման համար առաջին հերթին անհրաժեշտ է ուսումնասիրել կադաստրային և տեղագրական քարտեզների ստեղծման համար հիմք հանդիսացած ելակետային կետերի

կորորդինատային համակարգը և անհրաժեշտության դեպքում պետք է կատարել վերահաշվարկ՝ մեկ միասնական կորորդինատային համակարգի բերելու համար: Գրասենյակային պայմաններում հավասարակշռման ժամանակ տվյալները հստակեցնելու նպատակով անհրաժեշտության դեպքում կկատարվեն նաև հավելյալ դաշտային չափագրումներ:

Միաժամանակ, իրավական ձևակերպում ստացած համայնքների վարչական սահմանների հանգուցային կետերը ամրացնել բնության մեջ, ինչը թույլ կտա համայնքներին ունենալ պատշաճ ձևակերպված և տեղանքում ամրացված վարչական սահմաններ՝ իրենց կորորդինատներով, որը հնարավորություն կտա ցանկացած պահին վերականգնել ոչնչացված սահմանասայան գտնվելու տեղը:

Այս ոլորտում 2010 թվականի պետական բյուջեով նախատեսված ծախսերի համեմատությամբ՝ 2008 թվականի բյուջետային տարվա փաստացի, ինչպես նաև 2009 թվականի բյուջետային տարվա համար ճշտված և սպասողական կատարողական համապատասխան ցուցանիշների հետ արտացոլված են սույն բացատրագրի N 15 աղյուսակում (առանց ՀՀ կառավարությանն առընթեր անշարժ գույքի կադաստրի պետական կոմիտեի ստորաբաժանումների կողմից մատուցվող ծառայություններից ստացվող եկամուտների հաշվին կատարվելիք ծախսերի):

Պաշտպանության բնագավառի ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվել են **115,063.2 մլն դրամի** չափով, որից ռազմական կարիքների բավարարմանը՝ **110,758.1 մլն դրամ**:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով պաշտպանության բնագավառի այլ ծախսերը հաշվարկվել են **4,305.1 մլն դրամ**, որից՝

ա) «Պաշտպանության բնագավառի այլ ծախսեր» ծրագրով՝ **4,266.2 մլն դրամ**,

բ) զորակոչիկներին վարորդական իրավունքի վկայականների տրման և քննությունների ընդունման ծախսեր, որի գումարը կազմում է՝ **38.9 մլն դրամ**: Նշված գումարի հաշվարկը կատարվել է 2000 զինվորների հաշվով:

Հասարակական կարգի պահպանության համակարգի ծախսերի ֆինանսավորմանը 2010 թվականի պետական բյուջեից նախատեսվում է ուղղել **42,881.6 մլն դրամ**: Նշված ծախսերը ներառում են ՀՀ ոստիկանության, ազգային անվտանգության ծառայության, պետական պահպանության ծառայության, Հայաստանի փրկարար ծառայության և քրեակատարողական համակարգի ծախսերը: Մասնավորապես՝

ա) ՀՀ Ոստիկանության 2010 թվականի պահպանման ծախսերը նախատեսվել են **22,557.1 մլն դրամի** չափով, որից **22,303.1 մլն դրամ** ուղղվելու է ընթացիկ ծախսերի, իսկ **254.0 մլն դրամը**՝ ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսերի ֆինանսավորմանը: ՀՀ Ոստիկանության 2010 թվականի պահպանման ծախսերը 2009 թվականի հաստատված բյուջեի նկատմամբ նվազել են **2,109.5 մլն դրամով**, իսկ 2009 թվականի սպասողական կատարողականի նկատմամբ՝ **1,378.4 մլն դրամով**: ՀՀ Ոստիկանության 2010 թվականի պահպանման ծախսերի կառուցվածքը հետևյալն է.

Աշխատողների աշխատավարձեր և հավելավճարները 2010 թվականին ծրագրավորվել են **15,213.1 մլն դրամի** չափով, որը 2009 թվականի պետական բյուջեի և 2009 թվականի

սպասողական կատարողականի նկատմամբ աճել է **582.9 մլն դրամով**, որը պայմանավորված է 2010 թվականին պայմանագրային զինծառայողների գծով աշխատավարձերի նախատեսմամբ:

Հաշվարկը կատարվել է «Ձինծառայողների և նրանց ընտանիքի անդամների սոցիալական ապահովության մասին» ՀՀ օրենքի, ՀՀ վարչապետի 1999 թվականի ապրիլի 16-ի N 226, ՀՀ կառավարության 2005 թվականի հոկտեմբերի 13-ի N 1837-Ն, ՀՀ կառավարության 2007 թվականի դեկտեմբերի 13-ի N 1554-Ն, ՀՀ կառավարության 2007 թվականի նոյեմբերի 15-ի N 1354-Ն որոշումներով սահմանված պաշտոնային դրույքաչափերին ու ՀՀ Ոստիկանության թվակազմին համապատասխան:

Այլ վարձատրությունները հաշվարկվել են **1,162.4 մլն դրամի** չափով, որն ուղղվելու է ՀՀ ոստիկանության համակարգի սպաների և ենթասպաների պարենի փոխհատուցմանը և ՀՀ ոստիկանության համակարգի զինծառայողներին համազգեստի դիմաց դրամական փոխհատուցմանը:

Հաշվարկը կատարվել է ՀՀ կառավարության 2003 թվականի օգոստոսի 21-ի N 1141-Ն որոշմանը համապատասխան:

Սոցիալական ապահովության վճարները հաշվարկվել են **232.2 մլն դրամի** չափով՝ «Պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքին համապատասխան:

Շարունակական ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **2,241.2 մլն դրամի** չափով, որն իր մեջ ներառում է էներգետիկ ծառայությունները՝ **616.4 մլն դրամ**, կոմունալ ծառայությունները՝ **78.7 մլն դրամ**, կապի ծառայությունները՝ **401.9 մլն դրամ**, գույքի և սարքավորումների վարձակալության ծախսերը՝ **50.7 մլն դրամ**, ինչպես նաև արտագերատեսչական (ՀՀ կառավարության 2004 թվականի սեպտեմբերի 29-ի N 1008-Ն որոշմամբ հաստատված կարևորագույն նշանակության օբյեկտների պահպանության) ծախսերը՝ **1,093.5 մլն դրամ**: Նշված ծախսերը հաշվարկվել են ՀՀ կառավարության 2008 թվականի հուլիսի 26-ի N 643-Ն որոշման, ինչպես նաև ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 2009 թվականի փետրվարի 27-ի N 65-Ն, N 71-Ն և N 70-Ն որոշումներով սահմանված սակագներին ու նորմաներին համապատասխան:

Գործուղումների գծով ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **351.0 մլն դրամի** չափով, որից ներքին գործուղումների գծով՝ **159.0 մլն դրամ**, արտասահմանյան գործուղումների գծով՝ **190.6 մլն դրամ** և այլ տրանսպորտային ծախսերի (զինծառայողների ծառայության նոր վայր տեղափոխվելու) գծով՝ **1.4 մլն դրամի** չափով: Հաշվարկները կատարվել են «Ձինծառայողների և նրանց ընտանիքի անդամների սոցիալական ապահովության մասին» ՀՀ օրենքի և ՀՀ կառավարության 2008 թվականի հոկտեմբերի 16-ի N 1243-Ն որոշմամբ սահմանված նորմատիվներին համապատասխան:

Պայմանագրային ծառայությունների ձեռքբերման ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **147.2 մլն դրամի** չափով, որը նախատեսվում է ուղղել վարչական ծառայությունների (մշակութային միջոցառումների անցկացում, վարորդական դասընթացների կազմակերպում և այլ վարչական ծառայություններ) ֆինանսավորմանը՝ **23.1 մլն**

դրամ, համակարգչային ծառայությունների ֆինանսավորմանը՝ **16.8 մլն դրամ**, տեղեկատվական ծառայությունների (գրականության, թերթերի և ամսագրերի բաժանորդագրություն) ֆինանսավորմանը՝ **8.4 մլն դրամ**, կառավարչական ծառայությունների (արվեստաբանական և մշակութաբանական փորձաքննության ծառայություններ) ֆինանսավորմանը՝ **0.7 մլն դրամ**, կենցաղային և հանրային սննդի ծառայությունների (լվացքատների ծառայություններ) ֆինանսավորմանը՝ **10.5 մլն դրամ**, ներկայացուցչական ծախսերի ֆինանսավորմանը՝ **20.0 մլն դրամ**, ընդհանուր բնույթի այլ ծառայությունների («Երեխայի զարգացման կենտրոն» ՊՈԱԿ-ի, «Արշալույս» առողջարարական ճամբարի պահպանման և հակահրդեհային անվտանգության համակարգի ծախսեր) ֆինանսավորմանը՝ **66.7 մլն դրամ** և մասնագիտական ծառայությունների ֆինանսավորմանը՝ **1.0 մլն դրամ**:

Ընթացիկ նորոգման և պահպանման ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **42.0 մլն դրամի** չափով, որը նախատեսվում է ուղղել.

- **5.0 մլն դրամը**՝ ՀՀ ոստիկանության համակարգի շենքերի և կառույցների ընթացիկ նորոգման և պահպանման ծախսերի (շինանյութերի ձեռքբերում) ֆինանսավորմանը,
- **37.0 մլն դրամը**՝ մեքենաների և սարքավորումների ընթացիկ նորոգման և պահպանման ծախսերի (ՀՀ ոստիկանության համակարգի մեքենաների ընթացիկ նորոգում և տեխնիկական սպասարկում, վերելակների, գույքի և այլ սարքավորումների վերանորոգում) ֆինանսավորմանը:

Նյութերի գծով ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **2,003.9 մլն դրամ** չափով: Նշված գումարից **83.7 մլն դրամը** նախատեսվում է ուղղել գրասենյակային պիտույքների ձեռքբերմանը, **493.1 մլն դրամը**՝ ՀՀ ոստիկանության համակարգի զինծառայողների համազգեստի ձեռքբերմանը, **991.1 մլն դրամը**՝ տրանսպորտային նյութերի (բենզինի, դիզելային վառելիքի, յուղերի, ավտոպահեստամասերի) ձեռքբերմանը, **334.8 մլն դրամը**՝ կենցաղային և հանրային սննդի նյութերի (որից 312.8 մլն դրամը՝ ՀՀ ոստիկանության համակարգի զինծառայողների սննդամթերքի, 12.1 մլն դրամը՝ հիգիենիկ նյութերի և 9.8 մլն դրամը՝ կենցաղային ապրանքների) ձեռքբերմանը, և **101.2 մլն դրամը**՝ հատուկ նպատակային այլ նյութերի՝ զենքի, զինամթերքի, փորձաքննության հետ կապված անհրաժեշտ նյութերի, մեդալների ու կրծքանշանների, ամանորի տոնի կապակցությամբ նվերների ձեռքբերմանը:

Գրամաշնորհները ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **15.9 մլն դրամ**, որից **14.9 մլն դրամը** նախատեսվում է ուղղել «Դինամո» մարզական հասարակական կազմակերպությանը, իսկ **1.0 մլն դրամը**՝ օտարերկրյա պետությունների և միջազգային կազմակերպությունների մարզական միջազգային առաջնություններին մասնակցության համար անդամավճարների գծով ծախսերի ֆինանսավորմանը:

Սոցիալական նպաստները ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **223.5 մլն դրամի** չափով, որից.

- **12.5 մլն դրամ** - ՀՀ կառավարության 2000 թվականի նոյեմբերի 27-ի N 778 որոշման համաձայն հաշմանդամ զինծառայողների և զոհված զինծառայողների ընտանիքի անդամներին նյութական օգնության վճարելու համար:

- **11.0 մլն դրամ** - ՀՀ Ոստիկանության. ծառայողների 68 հաս առողջարանային բուժման ուղեգրի ձեռքբերման համար:
- **200.0 մլն դրամ** – ՀՀ ոստիկանության համակարգի ծառայողների առողջության, տարիքային ժամկետը լրանալու, հաստիքների կրճատման պատճառով ծառայությունից սահմանված կարգով արձակվելու և կենսաթոշակի անցնելու արձակման նպաստների վճարման, ինչպես նաև ՀՀ Ոստիկանության ծառայողների և նրանց ուղեկցող ընտանիքի անդամների արձակուրդի վայր մեկնելու հետ կապված ճանապարհածախսի փոխհատուցման համար: Հաշվարկները կատարվել են «Զինծառայողների և նրանց ընտանիքների անդամների սոցիալական ապահովության մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխան
- **Հարկերի, պարտադիր վճարների և տուրքերի** գծով ծախսեր ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **6.1 մլն դրամի** չափով, որից.
- **2.1 մլն դրամ** - ՀՀ ոստիկանության համակարգի շենք-շինությունների և փոխադրամիջոցների գույքահարկի վճարմանը:
- **4.0 մլն դրամ** - ՀՀ ոստիկանության համակարգի տրանսպորտային միջոցների գրանցման, հաշվառման, տեխնիկական անձնագրերի և պետավտոհամարանիշների հատկացման գծով տուրքերի վճարմանը:

Այլ ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **664.6 մլն դրամ**, որն ուղվելու է կենսաթոշակառուների նյութական օգնության, մարզական միջոցառումների անցկացման և այլ ծախսերի ֆինանսավորմանը, որն իր մեջ ներառում է ընթացիկ ծախսերի գծով այլ հոդվածներում չընդգրկված ծախսեր, ինչպես նաև տարբեր տեսակի ծառայությունների մատուցման ծախսեր:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **254.0 մլն դրամի** չափով, որը նախատեսվում է ուղղել.

- **154.0 մլն դրամ**՝ տրանսպորտային միջոցների (1 ձյուն մաքրող մեքենա, 24 ՌԻԱԶ, 2 ԳԱԶԵԼ) ձեռքբերման ծախսերի ֆինանսավորմանը,
- **100.0 մլն դրամ**՝ վարչական սարքավորումների (կահույք, համակարգչային տեխնիկա, տպիչներ, կենցաղային սարքավորումներ և այլ վարչական գույք և սարքավորումներ) ձեռքբերմանը,

Բացի այդ, ՀՀ ոստիկանությանը նախատեսվել է **236.2 մլն դրամ**՝ 03 բաժնի 01 խումբի 01 դասի «Պետավտոհամարանիշների ձեռքբերում» ծրագրով, **173.6 մլն դրամ**՝ 03 բաժնի 01 խումբի 01 դասի «ՀՀ անձնագրերի բլանկների տպագրություն», ծրագրով, **73.7 մլն դրամ**՝ 07 բաժնի 01 խումբի 01 դասի «Դեղորայքի տրամադրում ամբուլատոր-պոլիկլինիկական, հիվանդանոցային բուժօգնություն ստացողներին և հատուկ խմբերում ընդգրկված ֆիզիկական անձանց» ծրագրով, **525.3 մլն դրամ**՝ 09 բաժնի 04 խումբի 01 դասի «Բարձրագույն մասնագիտական կրթություն» և «Բարձրագույն մասնագիտական կրթություն ստացող ուսանողների կրթաթոշակ» ծրագրերով:

բ) Հայաստանի փրկարար ծառայության ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվում է **4,156.1 մլն դրամ**, որն ամբողջությամբ ուղղվելու է ընթացիկ ծախսերի ֆինանսավորմանը: Հայաստանի փրկարար ծառայության 2010 թվականի պահպանման ծախսերը 2009 թվականի հաստատված բյուջեի նկատմամբ նվազել են **81.8 մլն դրամով**, իսկ 2009 թվականի սպասողական կատարողականի նկատմամբ՝ **34.5 մլն դրամով**: Հայաստանի փրկարար ծառայության 2010 թվականի պահպանման ծախսերի կառուցվածքը հետևյալն է.

Աշխատողների աշխատավարձերի, հավելավճարների և քաղաքացիական ծառայողների պարգևատրումները ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **3,094.5 մլն դրամի** չափով, որը նախատեսվում է ուղղել փրկարար ծառայողների, ինչպես նաև փրկարար ծառայության համակարգի քաղաքացիական ծառայողների աշխատավարձերի և նախորդ տարվա արդյունքների համար տարեկան մեկ անգամ պարգևատրումների վճարմանը:

Հաշվարկները կատարվել են «Քաղաքացիական ծառայողների վարձատրության մասին» ՀՀ օրենքի, ինչպես նաև ՀՀ կառավարության 2005 թվականի դեկտեմբերի 29-ի N 2318-Ն և N 2323-Ն որոշումներով սահմանված Հայաստանի փրկարար ծառայության ծառայողների պաշտոնային դրույքաչափերին և թվակազմին համապատասխան:

Այլ վարձատրությունները հաշվարկվել են **372.1 մլն դրամի** չափով, որն ուղղվելու է փրկարարական ծառայողների պարենի փոխհատուցմանը (յուրաքանչյուր ծառայողին ամսական 10000 դրամ): Հաշվարկը կատարվել է ՀՀ կառավարության 2005 թվականի դեկտեմբերի 29-ի N 2323-Ն որոշմամբ սահմանված չափին համապատասխան:

Սոցիալական ապահովագրության վճարները հաշվարկվել են 86.0 մլն դրամի չափով՝ «Պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ և փոփոխություն կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխան:

Շարունակական ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **162.8 մլն դրամի** չափով, որն իր մեջ ներառում է էներգետիկ ծառայությունները՝ **88.0 մլն դրամ**, կոմունալ ծառայությունները՝ **32.4 մլն դրամ** և կապի ծառայությունները՝ **42.4 մլն դրամ**: Նշված ծախսերը հաշվարկվել են ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 2009 թվականի փետրվարի 27-ի N 65-Ն, N 71-Ն և N 70-Ն որոշումներով սահմանված սակագներին համապատասխան:

Գործուղումների գծով ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել է **34.3 մլն դրամ**, որն ամբողջությամբ ուղղվելու է ներքին գործուղումներին: Հաշվարկը կատարվել է ՀՀ կառավարության 2008 թվականի հոկտեմբերի 16-ի N 1243-Ն որոշմամբ սահմանված նորմատիվներին համապատասխան:

Ներկայացուցչական ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են 5.0 մլն դրամ, որն ուղղվելու են թվով 12 միջազգային կազմակերպություններից բնական և տեխնածին աղետների կանխարգելման և հետևանքների վերացման գծով պատվիրակությունների ընդունելության ժամանակ ծախսերի ֆինանսավորմանը:

Մասնագիտական ծառայությունները ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել է 5.9 մլն դրամ, որն ուղղվելու է փրկարար ծառայության համակարգի ավտոմեքենաների տեխնիկական ստուգատեսի անցկացման ծառայությունների ֆինանսավորմանը:

Ընթացիկ նորոգման և պահպանման ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են 56.9 մլն դրամի չափով, որը նախատեսվում է ուղղել Հայաստանի փրկարար ծառայության համակարգում առկա տրանսպորտային միջոցների և հրշեջ մեքենաների ընթացիկ վերանորոգման աշխատանքների ֆինանսավորմանը:

Նյութերի գծով ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են 247.9 մլն դրամի չափով: Նշված գումարից 13.6 մլն դրամը նախատեսվում է ուղղել գրասենյակային պիտույքների, 82.7 մլն դրամը՝ փրկարարական ծառայողների համազգեստի, 123.8 մլն դրամը՝ տրանսպորտային նյութերի (բենզին, դիզելային վառելիք և յուղեր), 1.0 մլն դրամը՝ առողջապահական և լաբորատոր նյութերի (դեղորայք) և 26.8 մլն դրամը՝ հատուկ նպատակային այլ նյութերի (տարբեր տեսակի փրկարարական պարագաներ) ձեռքբերման ծախսերի ֆինանսավորմանը:

Սոցիալական նպաստները հաշվարկվել են 88.1 մլն դրամի չափով, որն ուղղվելու է փրկարարական ծառայողներին առողջության, տարիքային ժամկետը լրանալու, հաստիքների կրճատման պատճառով ծառայությունից սահմանված կարգով արձակվելու և կենսաթոշակի անցնելու արձակման նպաստների վճարմանը:

Հարկերի, պարտադիր վճարների և տուրքերի գծով ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են 2.5 մլն դրամի չափով, որն ուղղվելու է արտասահմանից ապրանքների տեսքով ստացվող օգնությունների հետ կապված պետական գրանցման ծառայությունների և փրկարար ծառայության տրանսպորտային միջոցների գրանցման, հաշվառման, տեխնիկական անձնագրերի և պետավտոհամարանիշների հատկացման գծով տուրքերի վճարմանը:

Բացի այդ, ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարությանը նախատեսվել է 04 բաժնի 09 խմբի 01 դասի «Մթնոլորտային երևույթների վրա ակտիվ ներգործության ծառայություն» ծրագրով՝ 144.2 մլն դրամ, որը նախատեսվում է ուղղել Արմավիրի (թվով 15) և Արագածոտնի (թվով 15) մարզերում տեղակայված արգենտինյան զեներատորների շահագործման և պահպանման ծախսերի ֆինանսավորմանը, ինչպես նաև 09 բաժնի 05 խմբի 02 դասի «Կադրերի պատրաստման և վերապատրաստման ծառայություններ» և «Օտարերկրյա պետությունների ուսումնական հաստատություններ գործուղված փրկարարական ծառայողների ուսուցում» ծրագրերով համապատասխանաբար՝ 62.2 մլն դրամ և 14.1 մլն դրամ:

զ) Քրեակատարողական ծառայության 2010 թվականի պահպանման ծախսերը նախատեսվել են 5,229.7 մլն դրամի չափով որն ամբողջությամբ ուղղվելու է ընթացիկ ծախսերի ֆինանսավորմանը: Քրեակատարողական ծառայության 2010 թվականի պահպանման ծախսերը 2009 թվականի հաստատված բյուջեի նկատմամբ նվազել են 1,842.8 մլն դրամով, իսկ 2009

թվականի սպասողական կատարողականի նկատմամբ՝ **197.3 մլն դրամով**: Քրեակատարողական ծառայության 2010 թվականի պահպանման ծախսերի կառուցվածքը հետևյալն է.

Աշխատողների աշխատավարձեր և հավելավճարները 2010 թվականին ծրագրավորվել են **3,112.9 մլն դրամի** չափով, որը 2009 թվականի պետական բյուջեի և 2009 թվականի սպասողական կատարողականի նկատմամբ ավել է նախատեսվել **7.1 մլն դրամի** չափով, պայմանավորված ՀՀ կառավարության 2009 թվականի մայիսի 14-ի N 534-Ն որոշմամբ քրեակատարողական ծառայողների թվակազմի 16 ծառայողով ավելացմամբ:

Այլ վարձատրությունները հաշվարկվել են **264.5 մլն դրամի** չափով, որը նախատեսվում է ուղղել քրեակատարողական համակարգի սպաների և ենթասպաների պարենի փոխհատուցմանը (յուրաքանչյուր զինծառայողին ամսական 10000 դրամ):

Սոցիալական ապահովագրության վճարները հաշվարկվել են **41.5 մլն դրամի** չափով՝ «Պարտադիր սոցիալական ապահովագրական վճարների մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքին համապատասխան:

Շարունակական ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **422.7 մլն դրամի** չափով, որն իր մեջ ներառում է էներգետիկ ծառայությունները՝ **361.0 մլն դրամ**, կոմունալ ծառայությունները՝ **36.2 մլն դրամ** և կապի ծառայությունները՝ **25.5 մլն դրամ**: Նշված ծախսերը հաշվարկվել են ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 2009 թվականի փետրվարի 27-ի N 65-Ն, N 71-Ն և N 70-Ն որոշումներով սահմանված սակագներին համապատասխան:

Գործուղումների գծով ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **16.0 մլն դրամի** չափով, որից ներքին գործուղումների գծով՝ **8.5 մլն դրամ** և արտասահմանյան գործուղումների համար՝ **7.5 մլն դրամ**: Հաշվարկը կատարվել է ՀՀ կառավարության 2008 թվականի հոկտեմբերի 16-ի N 1243-Ն որոշմամբ սահմանված նորմատիվներին համապատասխան:

Տեղեկատվական ծառայությունները ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **15.0 մլն դրամի** չափով, որը նախատեսվում է ուղղել թերթերի, ամսագրերի տեղեկագրերի ձեռքբերմանը, ինչպես նաև տպագրական աշխատանքների ֆինանսավորմանը:

Ընդհանուր բնույթի այլ ծառայությունները ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **1.5 մլն դրամի** չափով, որը նախատեսվում է ուղղել քրեակատարողական համակարգում հաշվառված թվով 100 միավոր ավտոմեքենաների տեխնիկական սպասարկման աշխատանքների ֆինանսավորմանը:

Ընթացիկ նորոգման և պահպանման ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **50.1 մլն դրամ** գումարի չափով, որը նախատեսվում է ուղղել.

- **41.0 մլն դրամը**՝ Քրեակատարողական ծառայության շենքերի և կառույցների ընթացիկ նորոգման և պահպանման ծախսերի (շինանյութերի ձեռքբերում) ֆինանսավորմանը,
- **9.1 մլն դրամը**՝ մեքենաների և սարքավորումների ընթացիկ նորոգման և պահպանման ծախսերի (Քրեակատարողական ծառայության տրանսպորտային միջոցների, ինչպես նաև խոհանոցային էլեկտրական մի շարք սարքերի, էլեկտրագեներատորների, ջրի և

գազի հաշվիչների և այլ սարքավորումների վերանորոգման աշխատանքների) ֆինանսավորմանը:

Նյութերի գծով ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **1,269.9 մլն դրամ** չափով: Նշված գումարից **12.7 մլն դրամը** նախատեսվում է ուղղել գրասենյակային պիտույքների ձեռքբերմանը, **179.8 մլն դրամը**՝ քրեակատարողական ծառայողների և կալանավորների համազգեստի ձեռքբերմանը, **104.0 մլն դրամը**՝ տրանսպորտային նյութերի (բեռնափոխակ, դիզելային վառելիք, յուղեր) ձեռքբերմանը, **43.0 մլն դրամը**՝ առողջապահական և լաբորատոր նյութերի (դեղորայքի) ձեռքբերմանը, **906.4 մլն դրամը**՝ կենցաղային և հանրային սննդի նյութերի (որից մաքրիչ նյութեր՝ 12.0 մլն դրամ, հիգիենիկ նյութեր՝ 44.5 մլն դրամ, կալանավորների և դատապարտյալների համար սննդամթերք՝ 795.0 մլն դրամ, տնտեսական նյութեր՝ 9.4 մլն դրամ, կենցաղային այլ նյութեր՝ 45.5 մլն դրամ) ձեռքբերմանը, **24.0 մլն դրամը**՝ հատուկ նպատակային այլ նյութերի (փշալար, կրակմարիչ, կրծքանշան և այլն) ձեռքբերմանը:

Սոցիալական նպաստները հաշվարկվել են **33.5 մլն դրամի** չափով, որից

- **30.0 մլն դրամ** - քրեակատարողական ծառայողների առողջության, տարիքային ժամկետը լրանալու, հաստիքների կրճատման պատճառով ծառայությունից սահմանված կարգով արձակվելու և կենսաթոշակի անցնելու արձակման նպաստների վճարման համար,
- **3.5 մլն դրամ** - քրեակատարողական ծառայողների և նրանց ուղեկցող ընտանիքի անդամների արձակուրդի վայր մեկնելու հետ կապված ճանապարհաճախսի փոխհատուցման համար:

Հաշվարկները կատարվել են «Ջինծառայողների և նրանց ընտանիքների անդամների սոցիալական ապահովության մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխան:

Հարկերի, պարտադիր վճարների և տուրքերի գծով ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **2.1 մլն դրամ**, որից **0.6 մլն դրամը** նախատեսվում է ուղղել քրեակատարողական համակարգի ավտոմեքենաների գրանցման համար հարկերի, իսկ **1.5 մլն դրամը**՝ ավտոմեքենաների տեխնիկական զննության գծով պարտադիր վճարմանի ֆինանսավորմանը:

դ) Ազգային անվտանգության գծով 2010 թվականի ծախսերը նախատեսվել են **10,938.8 մլն դրամ**, որից «Ազգային անվտանգության ապահովում» ծրագրով՝ **9,280.2 մլն դրամ**, իսկ «Պետական պահպանության ապահովում» ծրագրով՝ **1,658.6 մլն դրամ**.

1. «Ազգային անվտանգության ապահովում» ծրագրով 2010 թվականին նախատեսվում է **9,280.2 մլն դրամ**, որից՝ **8,930.2 մլն դրամ** ուղղվելու է ընթացիկ ծախսերի, իսկ **350.0 մլն դրամը**՝ ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսերի ֆինանսավորմանը: Նշված ծրագրի գծով 2010 թվականի համար ծրագրավորված գումարները 2009 թվականի հաստատված բյուջեի նկատմամբ նվազել են **2,828.9 մլն դրամով**, իսկ 2009 թվականի սպասողական կատարողականի նկատմամբ՝ **1,730.0 մլն դրամով**: «Ազգային անվտանգության ապահովում» ծրագրի կառուցվածքը 2010

թվականի պետական բյուջեի նախագծով ըստ բյուջետային ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման հոդվածների հետևյալն է.

Աշխատողների աշխատավարձեր և հավելավճարները 2010 թվականին ծրագրավորվել են **5,551.1 մլն դրամի** չափով, որը 2009 թվականի պետական բյուջեի և 2009 թվականի սպասողական կատարողականի նկատմամբ ավել է նախատեսվել **490.5 մլն դրամով**, որը պայմանավորված է 2010 թվականին պայմանագրային զինծառայողների գծով աշխատավարձերի նախատեսմամբ:

Այլ վարձատրությունները հաշվարկվել են **400.4 մլն դրամի** չափով, որն ուղղվելու է ազգային անվտանգության համակարգի սպաների և ենթասպաների պարենի փոխհատուցմանը և ազգային անվտանգության համակարգի զինծառայողներին համազգեստի դիմաց դրամական փոխհատուցմանը:

Սոցիալական ապահովագրության վճարները հաշվարկվել են **46.6 մլն դրամի** չափով՝ «Պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքին համապատասխան:

Շարունակական ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **710.0 մլն դրամի** չափով, որն իր մեջ ներառում է էներգետիկ ծառայությունները՝ **318.9 մլն դրամ**, կոմունալ ծառայությունները՝ **97.1 մլն դրամ** և կապի ծառայությունները՝ **294.0 մլն դրամ**: Նշված ծախսերը հաշվարկվել են ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 2009 թվականի փետրվարի 27-ի N 65-Ն, N 71-Ն և N 70-Ն որոշումներով սահմանված սակագներին համապատասխան:

Գործուղումների գծով ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **400.0 մլն դրամի** չափով, որից ներքին գործուղումների գծով՝ **150.0 մլն դրամ**, իսկ արտասահմանյան գործուղումների գծով՝ **250.0 մլն դրամ**: Հաշվարկը կատարվել է ՀՀ կառավարության 2008 թվականի հոկտեմբերի 16-ի N 1243-Ն որոշմամբ սահմանված նորմատիվներին համապատասխան:

Պայմանագրային ծառայությունների ձեռքբերման ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **24.6 մլն դրամի** չափով, որը նախատեսվում է ուղղել վարչական ծառայությունների (մշակութային միջոցառումների անցկացում և այլն) ֆինանսավորմանը՝ **1.7 մլն դրամ**, կենցաղային և հանրային սննդի ծառայությունների (լվացքատների ծառայություններ) ֆինանսավորմանը՝ **0.4 մլն դրամ**, ներկայացուցչական ծախսերի (տարբեր երկրների հատուկ ծառայությունների ղեկավարների և պատվիրակությունների ընդունելությունների ծախսեր) ֆինանսավորմանը՝ **22.5 մլն դրամ**:

Ընթացիկ նորոգման և պահպանման ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **12.6 մլն դրամի** չափով, որը նախատեսվում է ուղղել ազգային անվտանգության համակարգի շենքերի և կառույցների ընթացիկ նորոգման և պահպանման ծախսերի (շինանյութերի ձեռքբերում) ֆինանսավորմանը:

Նյութերի գծով ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **1,141.5 մլն դրամ** չափով: Նշված գումարից **41.7 մլն դրամը** նախատեսվում է ուղղել գրասենյակային պիտույքների ձեռքբերմանը, **49.2 մլն դրամը**՝ ազգային անվտանգության համակարգի

զինծառայողների համազգեստի ձեռքբերմանը, **629.2 մլն դրամը՝** տրանսպորտային նյութերի (բենզին, դիզելային վառելիք, յուղեր) ձեռքբերմանը, **418.4 մլն դրամը՝** կենցաղային և հանրային սննդի նյութերի ձեռքբերմանը, և **3.0 մլն դրամը՝** հատուկ նպատակային այլ նյութերի ձեռքբերմանը:

Սոցիալական նպաստները հաշվարկվել են **33.4 մլն դրամի** չափով: Նշված գումարները նախատեսվում է ուղղել ազգային անվտանգության համակարգի ծառայողների առողջության, տարիքային ժամկետը լրանալու, հաստիքների կրճատման պատճառով ծառայությունից սահմանված կարգով արձակվելու և կենսաթոշակի անցնելու արձակման նպաստների վճարմանը:

Հաշվարկները կատարվել են «Ջինծառայողների և նրանց ընտանիքների անդամների սոցիալական ապահովության մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխան:

Այլ ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **610.0 մլն դրամ** գումարի չափով, որն իր մեջ ներառում է ընթացիկ ծախսերի գծով այլ հոդվածներում չընդգրկված ծախսեր, ինչպես նաև տարբեր տեսակի ծառայությունների մատուցման ծախսեր:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով ծախսերը 2010 թվականին նախատեսվել են **350.0 մլն դրամի** չափով, որը նախատեսվում է ուղղել.

- **119.5 մլն դրամ դրամ՝ նախատեսվել է** Բուրդաձորի սահմանի ուղեկալի մուտքային ճանապարհի շինարարական աշխատանքների ֆինանսավորմանը,
- **66.5 մլն դրամ՝** տրանսպորտային միջոցների (2 բեռնատար և 2 բժշկական ՈՒԱԶ մակնիշի ավտոմեքենաների) ձեռքբերման ծախսերի ֆինանսավորմանը
- **164.0 մլն դրամ՝** վարչական սարքավորումների (կահույք, համակարգչային սարքավորումներ, կապի սարքավորումներ և այլն) ձեռքբերմանը,

Բացի այդ, ՀՀ կառավարությանն առընթեր ազգային անվտանգության ծառայությանը նախատեսվել է **26.8 մլն դրամ՝** 07 բաժնի 01 խումբի 01 դասի «Դեղորայքի տրամադրում ամբուլատոր-պոլիկլինիկական, հիվանդանոցային բուժօգնություն ստացողներին և հատուկ խմբերում ընդգրկված ֆիզիկական անձանց» ծրագրով, **272.7 մլն դրամ՝** 09 բաժնի 04 խումբի 01 դասի «Բարձրագույն մասնագիտական կրթություն ստացող ուսանողների կրթաթոշակ» ծրագրով:

2. «Պետական պահպանության ապահովում» ծրագրով 2010 թվականին նախատեսվում է **1,658.6 մլն դրամ**, որն ամբողջությամբ ուղղվելու է ընթացիկ ծախսերի ֆինանսավորմանը: Նշված ծրագրի գծով 2010 թվականի համար ծրագրավորված գումարները 2009 թվականի հաստատված բյուջեի նկատմամբ աճել են **242.6 մլն դրամով**, իսկ 2009 թվականի սպասողական կատարողականի նկատմամբ՝ **302.9 մլն դրամով**: «Պետական պահպանության ապահովում» ծրագրի կառուցվածքը 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով ըստ բյուջետային ծախսերի տնտեսագիտական դասակարգման հոդվածների հետևյալն է.

Աշխատողների աշխատավարձեր և հավելավճարները 2010 թվականին ծրագրավորվել են **1,107.5 մլն դրամի** չափով:

Այլ վարձատրությունները հաշվարկվել են **68.5 մլն դրամի** չափով, որն ուղղվելու է պետական պահպանության ծառայության համակարգի սպաների և ենթասպաների պարենի փոխհատուցմանը:

Սոցիալական ապահովագրության վճարները հաշվարկվել են **6.7 մլն դրամի** չափով՝ «Պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքին համապատասխան:

Շարունակական ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **46.1 մլն դրամի** չափով, որն իր մեջ ներառում է էներգետիկ ծառայությունները՝ **27.0 մլն դրամ**, կոմունալ ծառայությունները՝ **4.1 մլն դրամ**, կապի ծառայությունները՝ **15.0 մլն դրամ**: Նշված ծախսերը հաշվարկվել են ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի 2009 թվականի փետրվարի 27-ի N 65-Ն, N 71-Ն և N 70-Ն որոշումներով սահմանված սակագներին համապատասխան:

Գործուղումների գծով ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **95.0 մլն դրամի** չափով, որից ներքին գործուղումների գծով՝ **20.0 մլն դրամ**, իսկ արտասահմանյան գործուղումների գծով՝ **75.0 մլն դրամ**: Հաշվարկը կատարվել է ՀՀ կառավարության 2008 թվականի հոկտեմբերի 16-ի N 1243-Ն որոշմամբ սահմանված նորմատիվներին համապատասխան:

Տեղեկատվական ծառայությունները ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **2.0 մլն դրամի** չափով, որը նախատեսվում է ուղղել թերթերի, ամսագրերի տեղեկագրերի ձեռքբերմանը, ինչպես նաև տպագրական աշխատանքների ֆինանսավորմանը:

Պայմանագրային ծառայությունների ձեռքբերման ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **10.1 մլն դրամի** չափով, որից **0.5 մլն դրամը** նախատեսվում է ուղղել կենցաղային և հանրային սննդի ծառայությունների (վազքատների ծառայություններ), ներկայացուցչական ծախսերի ֆինանսավորմանը՝ **3.6 մլն դրամ** իսկ **6.0 մլն դրամը**՝ ընդհանուր բնույթի այլ ծառայությունների ֆինանսավորմանը:

Ընթացիկ նորոգման և պահպանման ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **34.5 մլն դրամի** չափով, որը նախատեսվում է ուղղել.

- **4.5 մլն դրամը**՝ պետական պահպանության ծառայության շենքերի և կառույցների ընթացիկ նորոգման և պահպանման ծախսերի ֆինանսավորմանը,
- **30.0 մլն դրամը**՝ մեքենաների և սարքավորումների ընթացիկ նորոգման և պահպանման ծախսերի (պահեստամասերի ձեռքբերում) ֆինանսավորմանը:

Նյութերի գծով ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **169.5 մլն դրամ** չափով: Նշված գումարից **2.0 մլն դրամը** նախատեսվում է ուղղել գրասենյակային պիտույքների ձեռքբերմանը, **46.6 մլն դրամը**՝ պետական պահպանության ծառայության համակարգի զինծառայողների համազգեստի ձեռքբերմանը, **115.2 մլն դրամը**՝ տրանսպորտային նյութերի (բեմզին, դիզելային վառելիք, յուղեր) ձեռքբերմանը և **5.7 մլն դրամը**՝ կենցաղային և հանրային սննդի նյութերի ձեռքբերմանը:

Սոցիալական նպաստները հաշվարկվել են **18.1 մլն դրամի** չափով, որը նախատեսվում է ուղղել պետական պահպանության ծառայության համակարգի ծառայողների առողջության, տարիքային ժամկետը լրանալու, հաստիքների կրճատման պատճառով ծառայությունից սահմանված կարգով արձակվելու և կենսաթոշակի անցնելու հետ կապված արձակման նպաստների վճարմանը: Հաշվարկները կատարվել են «Ձինծառայողների և նրանց ընտանիքների անդամների սոցիալական ապահովության մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխան:

Հարկերի, պարտադիր վճարների և տուրքերի գծով ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **0.6 մլն դրամ**, որը նախատեսվում է ուղղել պետական պահպանության ծառայության տրանսպորտային միջոցների գրանցման, հաշվառման, տեխնիկական անձնագրերի և պետավտոհամարանիշների հատկացման, ինչպես նաև, «Կենտրոն-Կանաչապատում» ՓԲԸ-ի հետ կնքված պայմանագրի համաձայն, պետական պահպանության ծառայության վարչական շենքին կից տարածքի վարձակալության գծով վճարներին:

Այլ ծախսերը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են **100.0 մլն դրամ** գումարի չափով, որն իր մեջ ներառում է ընթացիկ ծախսերի գծով այլ հոդվածներում չընդգրկված ծախսեր:

Բացի այդ, ՀՀ կառավարությանն առընթեր ազգային անվտանգության ծառայության պետական պահպանության ծառայությանը նախատեսվել է **1.1 մլն դրամ**՝ 07 բաժնի 01 խումբի 01 դասի «Դեղորայքի տրամադրում պետական պահպանության ծառայությանը» ծրագրով:

Միաժամանակ հարկ է նշել, որ սույն բացատրագրի N 12 հավելվածում բերված են «ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի N 1 հավելվածով սահմանված ծախսային ծրագրերի իրականացումը բնութագրող արդյունքի ցուցանիշները:

ՀԱՏԿԱՑՈՒՄՆԵՐ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԻ ԲՅՈՒՋԵՆԵՐԻՆ

«Հայաստանի Հանրապետության բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն համայնքներին պետական բյուջեից անհատույց և անվերադարձ հատկացումներ կարող են նախատեսվել ֆինանսական համահարթեցման և այլ դոտացիաների, սուբվենցիաների և պետական բյուջեի եկամուտներից մասհանումների տեսքով:

1. Ֆինանսական համահարթեցման և այլ դոտացիաներ.

1.1. «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 58-րդ հոդվածի երկրորդ պարբերությունում բերված դրույթը սահմանում է (համանման սահմանմամբ դրույթ բերված է նաև «Հայաստանի Հանրապետության բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքի 20-րդ հոդվածի 2-րդ մասի երկրորդ պարբերությունում), որ պետական բյուջեից համայնքներին ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով տվյալ տարում տրամադրվող դոտացիաների ընդհանուր գումարը (ներառյալ «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 67-րդ հոդվածի համաձայն պետության կողմից համայնքներին տվյալ տարում տրվող փոխհատուցման գումարները) հաշվարկվում է հիմք ընդունելով տվյալ տարվան նախորդող երկրորդ բյուջետային տարում Հայաստանի Հանրապետության համախմբված բյուջեի փաստացի եկամուտների հանրագումարի ոչ պակաս քան չորս տոկոս

սը: 2010 թվականի համար նախորդող երկրորդ բյուջետային տարին՝ 2008 թվականի բյուջետային տարին է, հետևաբար ըստ վերոհիշյալ օրենքների վերը նշված պահանջի՝ 2010 թվականին համայնքներին տրամադրվող ֆինանսական համահարթեցման դոտացիաների ընդհանուր գումարը (ներառյալ «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 67-րդ հոդվածի համաձայն պետության կողմից համայնքներին տվյալ տարում տրվող փոխհատուցման գումարները) չպետք է պակաս լինի ՀՀ 2008 թվականի համախմբված բյուջեի փաստացի եկամուտների ընդհանուր գումարի՝ 812.2 մլրդ դրամի 4%-ը կազմող 32,488.0 մլն դրամից, որը և նախատեսվել է ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում: Համայնքներին 2010 թվականին տրամադրվող ֆինանսական համահարթեցման դոտացիաների ընդհանուր գումարը (ներառյալ համայնքներին տրվող վերը նշված փոխհատուցումները) գերազանցում է ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեով հաստատված և սպասողական տարեկան համապատասխան ցուցանիշները՝ 4,650.9 մլն դրամով կամ 16.7%-ով, իսկ 2008 թվականի փաստացի մակարդակը՝ 11,152.07 մլն դրամով կամ 52.3 %-ով:

2010 թվականին համայնքներին տրամադրվող դոտացիաների ընդհանուր գումարը ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով առաջարկվում է ուղղել.

- ֆինանսական համահարթեցման դոտացիաների տրամադրմանը,

- այլ դոտացիաների տրամադրմանը («Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 67-րդ հոդվածի համաձայն ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից ընդունված օրենքների կիրառման արդյունքում համայնքների 2008 թվականի բյուջեների եկամուտների կորուստները փոխհատուցելու համար):

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվում է ֆինանսական համահարթեցման սկզբունքով համայնքներին տրամադրել ընդհանուր գումարով 32,413.6 մլն դրամի դոտացիաներ: Նշված դոտացիաների բաշխումն ըստ առանձին համայնքների նախատեսված է իրականացնել «Ֆինանսական համահարթեցման մասին» ՀՀ օրենքին համապատասխան, մասնավորապես.

ա) 300-ից ոչ ավելի բնակիչ ունեցող յուրաքանչյուր համայնքի բյուջեին ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեից առաջարկվում է ֆինանսական համահարթեցման դոտացիայի տեսքով տրամադրել 3.5 մլն դրամ (2007-2009թթ. համար սահմանած 2.0 մլն դրամի դիմաց),

բ) մյուս համայնքներին (բացառությամբ ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Արծվաշենի համայնքի) հասանելիք դոտացիաները հաշվարկվել են «Ֆինանսական համահարթեցման մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված «ա» և «բ» գործոններով: Նշված գործոններով բաշխվող ֆինանսական համահարթեցման դոտացիայի ընդհանուր գումարի 50.2 %-ը առանձնացվել է «ա» գործոնով, իսկ 49.8 %-ը՝ «բ» գործոնով դոտացիաների տրամադրման համար: Ընդ որում, «ա» գործոնով դոտացիաների գումարների հաշվարկներում կիրառվել են ըստ յուրաքանչյուր համայնքի հաշվարկված հողի հարկի և գույքահարկի 2008 թվականի հաշվարկային ընդհանուր գումարները, այն է՝ 2008 թվականին համայնքների բյուջեներ այդ հարկերի հարկատուների կողմից վճարման ենթակա գումարները, որոնք

- պակասեցվել են 2008 թվականի հունվարի 1-ի դրությամբ այդ հարկերի գծով առկա չմարված ապառքների, տույժերի և տուգանքների, ինչպես նաև 2008 թվականին հաշվարկված տույժերի և տուգանքների գումարների չափով,

- ավելացվել են համայնքների ավագանիների որոշումներով (ավագանիներին օրենքով տրված իրավասության սահմաններում) գույքահարկի գծով տրված արտոնությունների գումարների, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետության օրենքների կիրարկման արդյունքում համայնքների բյուջեների եկամուտների՝ հողի հարկի և գույքահարկի կորուստների օրենսդրությամբ սահմանված կարգով փոխհատուցման ենթակա գումարների չափով:

Հարկ է նշել, որ դեռևս ընթացքի մեջ է ՀՀ հարկային պետական մարմինների կողմից ֆիզիկական անձանց գույքահարկի և հողի հարկի հաշվարկների ավտոմատացված համակարգի հանձնումը համայնքներին: Այդ կապակցությամբ այն համայնքների գծով, որոնց տեղական ինքնակառավարման մարմինները 2009 թվականի հունիսի 1-ի դրությամբ փաստացի իրականացրել են գույքահարկ և հողի հարկ վճարող ֆիզիկական անձանց հաշվառման գործառույթներ, 2010 թվականի ֆինանսական համահարթեցման դոտացիաների գումարների հաշվարկներում կիրառվել են այդ համայնքների ղեկավարների կողմից տրամադրված 2008 թվականի գույքահարկի և հողի հարկի գծով ելակետային տվյալները, իսկ մյուս համայնքների գծով ելակետային տվյալները տրամադրվել են ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեի կողմից:

Նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Արծվաշենի գյուղական համայնքի համապատասխան ցուցանիշները հայտնի պատճառներով չեն կարող կիրառվել ֆինանսական համահարթեցման դոտացիաների բաշխման հաշվարկներում, նշված համայնքի ղեկավարի աշխատակազմի 2010 թվականի պահպանման ծախսերի գծով ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծում ՀՀ Գեղարքունիքի մարզպետարանին առանձին տողով նախատեսվել են շուրջ 4.2 մլն դրամի չափով հատկացումներ:

«Հայաստանի Հանրապետության բյուջետային համակարգի մասին» ՀՀ օրենքի 21-րդ հոդվածի 4.3-րդ մասի համաձայն ընթացիկ տարվա դոտացիայի հաշվարկներում կիրառված ելակետային տվյալներում կամ կատարված հաշվարկներում մինչև ընթացիկ տարվա սեպտեմբերի 1-ը որևէ համայնքի գծով սխալների հայտնաբերման դեպքում լիազորված մարմինը՝ հիմք ընդունելով ընթացիկ տարվա դոտացիայի հաշվարկման ճշգրտված ելակետային տվյալները և (կամ) վերացնելով հաշվարկներում տեղ գտած վրիպումները, կատարում է տվյալ տարվա դոտացիայի գումարների ըստ առանձին համայնքների բաշխման վերահաշվարկ, որի արդյունքները նույն օրենքի 21-րդ հոդվածի 4.5-րդ մասին համապատասխան արտացոլվում են առաջիկա տարվա պետական բյուջեի մասին օրենքի նախագծում: Ընդ որում՝ ընթացիկ տարվա համար յուրաքանչյուր համայնքի գծով վերահաշվարկված և նույն տարվա պետական բյուջեի մասին օրենքով հաստատված դոտացիայի գումարների միջև

ա) բացասական տարբերության առաջացման դեպքում, այդ տարբերությունը (ընթացիկ տարվա համար ավել հաշվարկված գումարը) հետ է գանձվում այդ համայնքից՝ վերջինիս գծով առաջիկա տարվա համար հաշվարկված դոտացիայի գումարը ընթացիկ տարվա համար ավել հաշվարկված գումարի չափով պակասեցման ճանապարհով (ընդ որում, եթե գանձման ենթակա գումարը

գերազանցում է առաջիկա տարվա համար հաշվարկված դոտացիայի գումարը ապա այդ գերազանցող չափով գումարի գանձումը նույն եղանակով իրականացվում է նաև առաջիկա տարվան հաջորդող հերթական տարիների ընթացքում),

բ) դրական տարբերության առաջացման դեպքում, այդ տարբերությունը (ընթացիկ տարվա համար պակաս հաշվարկված գումարը) հատկացվում է տվյալ համայնքին առաջիկա տարվա պետական բյուջեով համայնքների միջև բաշխման համար նախատեսված դոտացիայի ընդհանուր գումարի հաշվին՝ այդ համայնքին առաջիկա տարվա համար հաշվարկված դոտացիայի գումարը ընթացիկ տարվա համար պակաս հաշվարկված գումարի չափով ավելացման ճանապարհով:

Նկատի ունենալով, այն հանգամանքը, որ 2009 թվականի դոտացիայի հաշվարկներում կիրառված ելակետային տվյալներում որոշ համայնքների գծով պատկան մարմինների կողմից լիազորված մարմին մինչև ընթացիկ տարվա սեպտեմբերի 1-ը ներկայացվել են ճշգրտված ելակետային տվյալներ, հետևապես հիմք ընդունելով օրենքի վերը նշված դրույթը կատարվել է 2009 թվականի դոտացիայի գումարների ըստ առանձին համայնքների բաշխման վերահաշվարկ, որի արդյունքներին համապատասխան ճշգրտվել են ՀՀ պետական բյուջեից 2010 թվականին ֆինանսական համահարթեցման դոտացիաների տեսքով համայնքներին հատկացվելիք գումարները:

1.2. «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 67-րդ հոդվածի երկրորդ մասի համաձայն Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով համայնքների եկամուտների նվազեցման հետևանքով համայնքների բյուջեներում առաջացող եկամուտների կորուստների գումարները ենթակա են փոխհատուցման պետության կողմից: 2006 թվականի դեկտեմբերի 5-ին ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից ընդունվեց «Համայնքի բյուջեի եկամուտները նվազեցնող Հայաստանի Հանրապետության օրենքների կիրարկման արդյունքում համայնքի բյուջեի եկամուտների կորուստները պետության կողմից փոխհատուցելու կարգի մասին» ՀՀ օրենքը, որը օրենսդրական հիմքերի վրա դրեց համայնքի բյուջեի եկամուտների կորուստների չափերի և դրանց փոխհատուցման գումարների հաշվարկման գործընթացը: Վերը նշված օրենքի պահանջներին համապատասխան կիրառելով ՀՀ արդարադատության նախարարությունից, ՀՀ կառավարությանն առընթեր պետական եկամուտների կոմիտեից, տեղական ինքնակառավարման մարմիններից (իրենց իրավասության շրջանակներում) ստացված տեղեկատվությունը, կատարվել են համայնքների 2008 թվականի բյուջեների եկամուտների կորուստների փոխհատուցման ենթակա գումարների հաշվարկներ: Արդյունքում, համայնքների 2008 թվականի բյուջեների եկամուտների կորուստների փոխհատուցման ենթակա ընդհանուր գումարը կազմել է շուրջ 74.4 մլն դրամ, որն էլ նախատեսվել է «Հայաստանի Հանրապետության 2010 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքի նախագծի N 2 հավելվածում:

2. Սուբվենցիաներ.

2.1. ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեի նախագծով համայնքներին նախատեսվել են սուբվենցիաների հատկացումներ «Ընկերությունների կողմից վճարվող բնապահպանական վճարների նպատակային օգտագործման մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով:

ՀՀ 2009 թվականին պետական բյուջեից բնապահպանական սուբվենցիաներ ստացող համայնքների ցանկի որոշման և նրանց տրամադրվելիք նշված սուբվենցիաների գումարների չափերի հաշվարկման հիմքում դրվել են.

- համայնքների կողմից ներկայացված ՀՀ բյուջետային օրենսդրությամբ սահմանված 2010 թվականի համապատասխան բյուջետային ֆինանսավորման հայտերը,

- «Ընկերությունների կողմից վճարվող բնապահպանական վճարների նպատակային օգտագործման մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված համապատասխան ընկերությունների կողմից 2006-2008 թվականներին պետական բյուջե փաստացի վճարված բնապահպանական վճարների գումարները,

- նշված վճարների գումարների՝ ըստ այդ ընկերությունների գործունեությունից վնասակար ազդեցության ենթարկվող համայնքների բաշխման համամասնությունները (սահմանված են ՀՀ բնապահպանության նախարարության կողմից),

- նշված վճարների գումարներից 2007-2008 թվականներին այդ համայնքներին արդեն իսկ տրամադրված բնապահպանական սուբվենցիաների գումարները:

Մասնավորապես, ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվել են ընդհանուր գումարով շուրջ 201.4 մլն դրամի չափով բնապահպանական սուբվենցիաների հատկացումներ, որից

ա) «Ջանգեգուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲԸ-ի գործունեության արդյունքում վնասակար ազդեցության ենթարկվող ՀՀ Սյունիքի մարզի Քաջարանի, Կապանի և Ագարակի քաղաքային համայնքների գծով՝ համապատասխանաբար՝ 96.86 և 3.0 դրամ,

բ) Ագարակի պղնձամոլիբդենային կոմբինատ» ՓԲԸ-ի գործունեության արդյունքում վնասակար ազդեցության ենթարկվող ՀՀ Սյունիքի մարզի Ագարակի քաղաքային համայնքի գծով՝ 20.49 մլն դրամ,

գ) «Արմենիան Քափր Փրոգրամ» ՓԲԸ-ի գործունեության արդյունքում վնասակար ազդեցության ենթարկվող ՀՀ Լոռու մարզի Ալավերդի քաղաքային համայնքի գծով՝ 37.29 մլն դրամ, իսկ նույն մարզի Աքոր, Հաղպատ և Օձուն գյուղական համայնքների գծով՝ համապատասխանաբար՝ 18.99, 9.19 և 9.0 մլն դրամ,

դ) «Միկա ցեմենտ» ՓԲԸ-ի գործունեության արդյունքում վնասակար ազդեցության ենթարկվող ՀՀ Կոտայքի մարզի Հրազդան քաղաքային համայնքի գծով՝ 5.99 մլն դրամ:

ե) Չարենցավանի «Ձուլակենտրոն» ԲԲԸ-ի գործունեության արդյունքում վնասակար ազդեցության ենթարկվող ՀՀ Կոտայքի մարզի Չարենցավան քաղաքային համայնքի գծով՝ 0.585 մլն դրամ:

Այլ համայնքների գծով վերը նշված օրենքի պահանջներին համապատասխան բնապահպանական սուբվենցիաների տրամադրում ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով չի նախատեսված, սահմանված ժամկետում նրանց կողմից բյուջետային օրենսդրությամբ սահմանված 2010 թվականի համապատասխան բյուջետային ֆինանսավորման հայտերի չներկայացման պատճառով:

2.2. «Երևան քաղաքում տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 110-րդ հոդվածի 3-րդ մասի պահանջը կատարելու նպատակով` ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվել է շուրջ 6,4 մլրդ դրամ ընդհանուր գումարով սուբվենցիաների հատկացում Երևանի քաղաքային համայնքի ծրագրերի իրականացմանը աջակցելու համար:

3. Մասհանումներ պետական բյուջեի եկամուտներից.

ՀՀ 2010 թվականին պետական բյուջեից եկամտահարկի և շահութահարկի գծով «Տեղական ինքնակառավարման մասին» ՀՀ օրենքի 57-րդ հոդվածով սահմանված մասհանումների իրականացում ՀՀ համայնքների բյուջեներին չի նախատեսված` հաշվի առնելով համայնքների միջև այդ հարկերի անհամամասնորեն ձևավորումը, պայմանավորված հանրապետությունում տնտեսաարտադրական կարողությունների ու ազգաբնակչության, ըստ համայնքների, տարիներ ի վեր ձևավորվող խիստ անհամաչափ տեղաբաշխման հանգամանքներով: Նման պայմաններում մասհանումների համակարգը միտված կլինի սակավաթիվ, հիմնականում Երևան քաղաքի` համայնքների ֆինանսական բազայի ամրապնդմանը` էլ ավելի մեծացնելով համայնքների միջև առկա ֆինանսական անհավասարության աստիճանը:

Էականորեն կոժվարացնի և անարդյունավետ կդարձնի մասհանումների գործընթացը հարկ վճարողի եկամուտների ձևավորման վայրի վերաբերյալ հստակ պատկերացում կազմելու անհնարինությունը, քանի որ շատ դեպքերում հարկ վճարողի գրանցման վայրը չի համընկնում հարկ վճարողի գործունեության իրականացման վայրերի հետ: Հարկ է նշել, որ դեռևս 1998-1999 թվականներին օրենքի պահանջի համապատասխան համայնքների բյուջեներին կատարվում էին եկամտահարկի գումարների մասհանումներ: Սակայն վերը նշված հիմնախնդիրների առկայությունը ցույց տվեց մասհանումների իրականացման բացարձակ անարդյունավետությունը, որից ելնելով էլ օրենքում կատարվեցին համապատասխան փոփոխություններ, որոնց համաձայն` համայնքների բյուջեներին եկամտահարկից մասհանումների կատարումը 2000 թվականից դադարեցվեց:

Հաշվի առնելով վերոշարադրյալը, ինչպես նաև համայնքների բյուջեներին շահութահարկի ու եկամտահարկի գումարներից մասհանումների գործընթացն ի սկզբանե չվարկաբեկելու նկատառումով, գտնում ենք, որ մասհանումների կատարման հարցին նպատակահարմար է անդրադառնալ վերը նշված հիմնախնդիրների կարգավորման հստակ մեխանիզմների մշակումից հետո:

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵՈՎ ՆԱԽԱՏԵՍՎՈՂ ՀՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՊԱՀՈՒՍՏԱՅԻՆ ՖՈՆԴԻ ԵՎ ՆՅՈՒԹԱԿԱՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՀՈՒՍՏԻ ՁԵՎԱՎՈՐՄԱՆ ԵՎ ՊԱՀՊԱՆՄԱՆ ԾԱԽՍԵՐԸ

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեով նախատեսվող ՀՀ կառավարության պահուստային ֆոնդի ծավալը նախատեսված է 22.4 մլրդ դրամ (ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսված ծախսերի ընդհանուր ծավալի 2.6%-ը):

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով նախատեսվել են նաև հատկացումներ նյութական ռեսուրսների պետական պահուստի պահպանման և ձևավորման, ինչպես նաև ՀՀ արտակարգ իրավիճակների նախարարության պետական ռեզերվների գործակալության համակար-

զի ստորաբաժանումների պահպանման համար, համապատասխանաբար 107.5 մլն դրամի և 71.7 մլն դրամի չափով:

ՀՀ 2010 ԹՎԱԿԱՆԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԲՅՈՒՋԵԻ ՆԱԽԱԳԾԻ ԴԵՖԻՑԻՏԻ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԱՂԲՅՈՒՐՆԵՐԸ

Ինչպես արդեն նշվել է, ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով դեֆիցիտի գումարը ծրագրավորվում է 183.0 մլրդ դրամի չափով: Դեֆիցիտի ֆինանսավորումը նախատեսվում է իրականացնել ներքին աղբյուրների զուտ մուտքերի հաշվին՝ 90.6 մլրդ դրամի և արտաքին աղբյուրների զուտ մուտքերի հաշվին՝ 92.4 մլրդ դրամի չափով:

Չուտ մուտքերը՝ դեֆիցիտի ֆինանսավորման նպատակով ներգրավվող միջոցների մուտքերի ընդհանուր գումարի և փոխառու միջոցների տրամադրման կամ մարման ընդհանուր գումարի տարբերությունն է:

Դեֆիցիտի ֆինանսավորման աղբյուրները դասակարգվում են ներքին և արտաքին աղբյուրներից փոխառու միջոցների և ֆինանսական ակտիվների տեսքով ներգրավվող միջոցների:

Փոխառու միջոցների ներգրավումը իրականացվում է պետական արժեթղթերի թողարկման և վարկերի ու փոխատվությունների ստացման եղանակով (որոնք հետևապես հետագայում ենթակա են մարման): Ֆինանսական ակտիվներից միջոցների ներգրավումը իրականացվում է արդեն ձեռք բերված՝ սեփականության իրավունքով պետությանը պատկանող բաժնետոմսերի և կապիտալում այլ մասնակցության, ինչպես նաև տնտեսվարող և այլ սուբյեկտներին պետական բյուջեից տրամադրված վարկերի և փոխատվությունների դիմաց այդ սուբյեկտներից ձեռք բերված պարտավորությունների իրացման եղանակով:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով դեֆիցիտի ֆինանսավորման նպատակով ներքին աղբյուրներից ներգրավվող փոխառու զուտ միջոցների ընդհանուր գումարը ծրագրավորվում է 26.5 մլրդ դրամի չափով, ընդ որում փոխառու միջոցների մուտքերի ներգրավումը ամբողջությամբ նախատեսվում է ապահովել պետական արժեթղթերի թողարկումից: Ֆինանսական ակտիվներից 2010 թվականի զուտ մուտքերը ծրագրավորվում են 64.1 մլրդ դրամ (ընդ որում տարեսկզբի ազատ մնացորդի միջոցների հաշվին՝ 36.0 մլրդ դրամ և կայունացման դեպոզիտային հաշվի միջոցների օգտագործման հաշվին՝ 24.0 մլրդ դրամ): Ինչ վերաբերում է տնտեսվարող և այլ սուբյեկտներին տրամադրված բյուջետային վարկերի և փոխատվությունների գծով զուտ մուտքերին, ապա այդ տեղեկատվությունը ներկայացված է սույն բացատրագրի «Բյուջետային վարկեր» բաժնում:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով դեֆիցիտի ֆինանսավորման նպատակով արտաքին աղբյուրներից ներգրավվող փոխառու զուտ միջոցների ընդհանուր գումարը ծրագրավորվում է 92.4 մլրդ դրամի չափով, ընդ որում այդ գումարը հաշվարկվել է որպես միջազգային կազմակերպություններից և օտարերկրյա պետություններից Հայաստանի Հանրապետությանը 2010 թվականին տրամադրվելիք արտոնյալ վարկերի (որոնց գերակշռող մասն ունի հստակ ծրագրային ուղղվածություն) և մինչ այդ արդեն ստացված վարկերի, ըստ վարկային պայմանագրերով նախատեսված ժամկետների, մարման գումարների տարբերություն (նշված զուտ մուտքերի վերաբերյալ

մանրամասն համապատասխան տեղեկատվությունը բերված է սույն բացատրագրի N 1 հավելվածում, NN 16-19 աղյուսակներում և «ՀՀ պետական պարտքը» բաժնում): Դրա հետ մեկտեղ նախատեսվել է 0.8 մլրդ դրամ միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների կապիտալում մասնակցության գծով ստանձնած պարտավորությունների կատարման համար:

ԲՅՈՒՋԵՏԱՅԻՆ ՎԱՐԿԵՐ

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեի նախագծով զուտ վարկավորման ընդհանուր ծավալը ծրագրավորված է 26.8 մլրդ դրամի չափով: Նշված գումարն իրենից ներկայացնում է ՀՀ պետական բյուջեից տրամադրվելիք բյուջետային վարկերի ընդհանուր գումարի և նախկինում տրամադրված բյուջետային վարկերի մարումներից ստացվելիք մուտքերի ընդհանուր գումարի տարբերությունը:

ՀՀ 2010 թվականի պետական բյուջեից տրամադրվելիք վարկերի ընդհանուր գումարը նախատեսվում է սահմանել 32.5 մլրդ դրամի չափով: Մասնավորապես.

- Հայաստանի Հանրապետության կողմից ցուցաբերվող արտաքին տնտեսական աջակցության շրջանակներում բյուջետային վարկեր տրամադրելու համար առանձնացվել են 31.0 մլրդ դրամի չափով հատկացումներ՝ դրանք ամբողջությամբ ԼՂՀ-ին բյուջետային վարկի տրամադրմանն ուղղելու նպատակով,

- Գյուղատնտեսության զարգացման միջազգային հիմնադրամի աջակցությամբ իրականացվող «Շուկայավարման հնարավորություն ֆերմերներին» ծրագրերի, տրամադրել շուրջ 1,3 մլրդ դրամ բյուջետային վարկեր,

- «Բռնադատվածների մասին» ՀՀ օրենքի պահանջներին համապատասխան բռնադատված քաղաքացիներին կամ նրանց առաջին հերթի ժառանգներին բնակարանային պայմանների բարելավման նպատակով երկարաժամկետ արտոնյալ վարկեր տրամադրելու համար նախատեսվել են 0.2 մլրդ դրամի չափով հատկացումներ:

Դրա հետ մեկտեղ ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեի նախագծում նախատեսվել են 5.7 մլրդ դրամի չափով մուտքեր Վրաստանից, «Հայկական ատոմային էլեկտրակայան» ՓԲԸ-ից, «Բարձրավոլտ էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ-ից, «Էլեկտրաէներգետիկական համակարգի օպերատոր» ՓԲԸ-ի, «Ավտոճանապարհային մեքենաներ» ՓԲԸ-ից, «Միջազգային էներգետիկ կորպորացիա» ՓԲԸ-ից, «Ալբա-Կրեդիտ Ազրիկոլ բանկ» ՓԲԸ-ից, «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ՓԲԸ-ից, «Կոմպոզիցիոն նյութերի գործարան» ՓԲԸ-ից, «Կոնվերս բանկ» ՓԲԸ-ից, «Արդշինինվեստբանկ» - ՓԲԸ-ից, «Կանազ» ԲԲԸ-ից, «Հայաստանի փոքր և միջին ձեռնարկատիրության զարգացման ազգային կոնտրոն» հիմնադրամից, «Արմենիան մոլիբդեն փրոդաքշն» ՍՊԸ-ից, «Զանգեզուր մայնինգ» ՍՊԸ-ից, ինպես նաև ֆիզիկական անձանցից պետության կողմից նախորդ տարիներին իրենց տրամադրված բյուջետային վարկերի մարումների գծով պետական բյուջե կատարվելիք վճարումներից:

ՀՀ ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԸ

Արտաքին պետական պարտքը

2008թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ՀՀ արտաքին պետական պարտքը կազմել է 1,577.1 մլն ԱՄՆ դոլար կամ ՀՆԱ-ի 13.2%-ը:

«ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքով արտաքին աղբյուրներից նախատեսված վարկային միջոցները ամբողջությամբ ստանալու դեպքում, ինչպես նաև հաշվի առնելով 2009 թվականի պետական բյուջեի դեֆիցիտի ֆինանսավորման սպասվող ճշտված պլանի համեմատությամբ առանձին վարկային ծրագրերի գծով արձանագրված գերակատարումները, 2009 թվականի ընթացքում փաստացի ստացված Ռուսաստանի Դաշնության 500.0 մլն ԱՄՆ դոլարի ու Արժույթի Միջազգային Հիմնադրամի 102.668 մլն SDR-ի վարկերը և Համաշխարհային Բանկի ու Ասիական Չարգացման Բանկի կողմից 2009թ. տրամադրվելիք՝ համապատասխանաբար 40.4 և 51.378 մլն SDR-ի վարկերը, Հայաստանի Հանրապետության արտաքին պետական պարտքը (ՀՀ կառավարության և ՀՀ կենտրոնական բանկի վարկային պարտավորություններ և վերջիններիս կողմից տրամադրված արտաքին երաշխիքներ) 2009 թվականի վերջին կկազմի մոտ 3,046 մլն ԱՄՆ դոլար կամ ՀՆԱ-ի 29.7%-ը:

2009 թվականի ընթացքում արտաքին պարտավորությունների գծով կստացվի մոտ 1,335 մլն ԱՄՆ դոլար, որից ՀՀ կառավարության պարտավորությունների գծով 1,024 մլն ԱՄՆ դոլար և ԿԲ-ի գծով մոտ 311 մլն ԱՄՆ դոլար, և կկատարվի մոտ 46 մլն ԱՄՆ դոլարի հիմնական գումարի մարում (այդ թվում 21.8 մլն ԱՄՆ դոլար ՀՀ կառավարության պարտավորությունների գծով): 2008 թվականի տարեվերջի համեմատ ՀՀ արտաքին պարտքը կաճի մոտ 1,469 մլն ԱՄՆ դոլարով²:

2009 թվականի ընթացքում արտաքին պետական պարտքի գծով ընդհանուր սպասարկումը կկազմի մոտ 75.1 մլն ԱՄՆ դոլար: Միայն ՀՀ կառավարության գծով 2009 թվականին այն կկազմի մոտ 46.7 մլն ԱՄՆ դոլար, որից 21.8 մլն ԱՄՆ դոլար՝ մարում և 24.9 մլն ԱՄՆ դոլար՝ տոկոսավճար:

2010 թվականի ընթացքում, ՀՀ ԱՊՊ գծով նախատեսվում է ստանալ մոտ 551 մլն ԱՄՆ դոլար՝ այդ թվում ՀՀ կառավարության պարտավորությունների գծով 355.5 մլն ԱՄՆ դոլարի արտաքին միջոցներ (այդ թվում՝ 149.1 մլն ԱՄՆ դոլար Արժույթի Միջազգային Հիմնադրամի կողմից, 20.0 մլն ԱՄՆ դոլար Չարգացման Միջազգային Գործակալության կողմից որպես Չարգացման քաղաքականության գործողությունների երկրորդ վարկ և 186.4 մլն ԱՄՆ դոլար՝ ծրագրային վարկերի գծով): 2010 թվականի ընթացքում ԱՊՊ գծով նախատեսվում է սպասարկել մոտ 117.1 մլն ԱՄՆ դոլար՝ 48.8 մլն ԱՄՆ դոլար հիմնական գումարի մարման գծով և մոտ 68.3 մլն ԱՄՆ դո-

² Տարեկան կտրվածքով ստացումների և մարումների արդյունքում ստացվող պարտքի հաշվարկային գումարի և տեքստում ներկայացված պարտքի գումարի տարբերությունը պայմանավորված է տարեսկզբին և տարեվերջին արժույթների փոխարժեքների (հիմնականում SDR/ ԱՄՆ դոլար և Եվրո/ԱՄՆ դոլար) տարբերություններով:

31.12.08 դրությամբ 1 SDR= 1.54027 USD և 1EURO= 1.44288 USD

31.12.09 դրությամբ 1 SDR= 1.65 USD և 1EURO= 1.5 USD (կանխատեսում)

ՀՀ արտաքին պարտքի զամբյուղի մեջ SDR-ով և EURO-ով տրամադրված վարկերը 2008թ. տարեվերջի դրությամբ կազմել են շուրջ 85%:

² Սպասարկման կանխատեսումները կատարվել են 1 SDR= 1.65 USD և 1 EURO= 1.5 USD:

³ 2009թ. և 2010թ. ՀՆԱ-ի փոխարկումը ԱՄՆ դոլարի կատարվել է հիմք ընդունելով ԱՄՆ դոլար / ՀՀ դրամի հետևյալ փոխարժեքները՝ 303.69 և 376.03:

լար որպես տոկոսավճար, այդ թվում ՀՀ կառավարության պարտավորությունների գծով մոտ 25.338 մլն ԱՄՆ դոլարի հիմնական գումարի մարում և 55.662² մլն ԱՄՆ դոլարի տոկոսավճար: Հաշվի առնելով վերը նշվածը, 2010 թվականի վերջին ՀՀ ԱՊՊ կկազմի մոտ 3549 մլն ԱՄՆ դոլար կամ ՀՆԱ-ի 41.5%-ը³:

2009-2010 թթ. արտաքին պետական պարտքը բնութագրող ցուցանիշները հիմնականում կգտնվեն նվազ և միջին պարտքի բեռ ունեցող երկրների ցուցանիշների սահմաններում:

Ներքին պետական պարտքը

«ՀՀ 2009 թվականի պետական բյուջեի մասին» ՀՀ օրենքով նախատեսվում է ապահովել 25.0 մլրդ դրամ դեֆիցիտի ֆինանսավորում և կատարել 11,1 մլրդ դրամ սպասարկման ծախս:

2009 թվականի սեպտեմբերի 23-ի դրությամբ թողարկվել է 94.2 մլրդ. դրամ անվանական արժեքով պարտատոմսեր, որից տեղաբաշխվել է 83.7 մլրդ դրամը: Պարտատոմսերի տեղաբաշխումից հասույթը կազմել է 79.70 մլրդ դրամ: Խնայողական պարտատոմսերից սեպտեմբերի 23-ի դրությամբ թողարկվել է 1.0 մլրդ. դրամ, որից տեղաբաշխվել է 180.3 մլն դրամը: Այս պարտատոմսերը տեղաբաշխվում են գանձապետական պահառու համակարգի միջոցով: 2009 թվականի ընթացքում կկատարվի մոտ 64.0 մլրդ դրամի մարում և կտրվի մոտ 9.5 մլրդ դրամի սպասարկման ծախս: Տարեվերջին ներքին պետական պարտքի ծավալն անվանական արժեքով կկազմի մոտ 124.6 մլրդ դրամ: 2008 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ներքին պետական պարտքի ընդհանուր ծավալը անվանական արժեքով կազմել էր 100.9 մլրդ. դրամ, որից շրջանառելի պարտատոմսերի ծավալը՝ 92.3 մլրդ. դրամ, իսկ ՀՀ ռեզիդենտից ստացված վարկի ծավալը՝ 8.6 մլրդ. դրամ: Պարտքի ժամկետայնությունը 2009 թվականի սեպտեմբերի 23-ի դրությամբ կազմել է 1446 օր (2008 թվականի դեկտեմբերի 30-ի դրությամբ նույն ցուցանիշը եղել է 1535 օր), միջին կշռված եկամտաբերությունը՝ 9.99% (2008 թվականի տարեվերջին նույն ցուցանիշը եղել է 8.35%):

2009 թվականի համար նախատեսված սպասարկման ծախսերի տնտեսման վրա էական ազդեցություն է ունեցել կարճաժամկետ պարտատոմսերի թողարկումների աճը՝ պայմանավորված այն հանգամանքով, որ դրամավարկային և հարկաբյուջետային քաղաքականությունների կոորդինացման արդյունքում 2008 թվականի սեպտեմբեր ամսից ՀՀ կենտրոնական բանկը դադարեցրեց սեփական արժեթղթերի թողարկումը և մինչև 6 ամիս մարման ժամկետով պարտատոմսերը սկսեց թողարկել ՀՀ ֆինանսների նախարարությունը: Միաժամանակ, 2008 թվականի նախատեսված 12.0 մլրդ դրամի դիմաց իրականացվել է 17.75 մլրդ դրամի պարտատոմսերի հետգնում, որը նպաստել է 2009թ. սպասարկվող պարտատոմսերի ծավալի կրճատմանը:

Դեռևս 2008 թվականին անցում էր կատարվել միջնաժամկետ և երկարաժամկետ ուղենշային պարտատոմսերի թողարկումներին, որոնց տեղաբաշխումները շարունակվելու են նաև 2010 թվականի ընթացքում: 2009 թվականին իրականացվել են նոր 3 և 5 տարի մարման ժամկետով ուղենշային պարտատոմսերի թողարկումներ: Դեֆիցիտի ֆինանսավորման ծրագրի իրագործման շրջանակներում հարկ կլինի շարունակել նախկինում թողարկված միջնաժամկետ և երկարաժամկետ պարտատոմսերի փոքրածավալ թողարկումների, ինչպես նաև 2008 թվականի թո-

դարկման 3 և 5 տարի մարման ժամկետով արդեն նախկին ուղենշային համարվող պարտատոմսերի շրջանառությունից դուրս բերելու գործընթացը՝ հիմնականում հետզհետեմաների միջոցով:

2009 թվականի 1-ին կիսամյակում ֆինանսական շուկաներում արձանագրված ցածր իրացվելիության պայմաններում, ՀՀ կենտրոնական բանկի հետ փոխհամաձայնեցված իրականացված միջոցառումների (ՀՀ կենտրոնական բանկն ակտիվորեն իրականացնում է պարտատոմսերի առքի գործառնություններ, չի կրճատում ռեպո գործառնությունների ծավալը) արդյունքում, կառավարությանը հաջողվեց հունվար-սեպտեմբեր ամիսներին տեղաբաշխել 37.7 մլրդ. դրամի 3-20 տարի ժամկետայնությամբ ուղենշային պարտատոմսեր: Ներքին պարտքի շրջանառող ծավալում միջին ժամկետայնության և երկարաժամկետ պարտատոմսերի տեսակարար կշիռը սեպտեմբերի 23-ի դրությամբ կազմել է 67%:

2010 թվականին կառավարությունը շարունակելու են ներքին պարտքի կառավարման բնագավառում ձեռնարկված բարեփոխումները: Ուղենշային պարտատոմսերը տեղաբաշխվելու են պարբերական վերաբացումների միջոցով: Պարբերաբար կիրականացվեն նաև հետզհետեմաներ, նախատեսվում է նաև փոխանակումների տեխնիկայի կիրառումը:

Այս նպատակի իրագործման շրջանակներում ենթադրվում է պետական պարտատոմսերի գծով պետական բյուջեում նախատեսել 16.9 մլրդ. դրամ սպասարկման ծախս, ապահովելով 30.0 մլրդ. դրամ դեֆիցիտի ֆինանսավորում: Ներքին պետական պարտքի ծավալն անվանական արժեքով 2010 թվականի վերջին կկազմի մոտ 155.0 մլրդ. դրամ, միջին ժամկետայնությունը՝ մոտ 4.0-4.5 տարի: Ընթացիկ տարվա համեմատությամբ միջին եկամտաբերությունը 2010 թվականի վերջին հնարավոր է աճի՝ պայմանավորված ընթացիկ տարում ձևավորված տոկոսադրույքների աճի միտումով: